

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

DUBRAVKA VALIĆ NEDELJKOVIĆ
POREĐENJE S DRUGIM - SLIKA O NAMA

BROJ
639

Subotica, 10. srpnja 2015. Cijena 50 dinara

CRES: DUHOVNA OBNOVA
NA LJETOVANJU

IZGUBLJENO 1,5
MILIJUNA HEKTARA

DRUGI ROĐENDAN
U EUROPI

INTERVJU
PETAR KUNTIĆ

Djeca u Dužijanci

VOJVODANSKA Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Tradicija – Takmičenje risara u Žedniku

Manifestacija *Takmičenje risara*, održava se u Lokviru žetvenih svečanosti Dužijanca 2015. *Takmičenje risara* će se ove godine održati u subotu 11. srpnja, u Žedniku, selu nadomak Subotice, na njivi **Stipana i Blaženke Šarčević**.

Dužijanca je svetkovina završetka žetve koja se u Subotici slavi više od 100 godina. Ona je izričaj vjere i kulture, svojevrsni spoj molitve i zahvale, običaja i kulturnih vrednota Hrvata-Bunjevaca. Dužijanca ima svoj izvorni oblik, koji označava svršetak sretno obavljenog posla, risa na njivi, gdje je bandaš glavni nositelj posla u žetvi, koji se završava veseljem. Radni dan risara počinjao je u rano jutro pletenjem uža, zatim se kosilo žito, vezalo u snoplje, te dilo u krstine, pri čemu su risarima pomagale risaruše koje su ih pratile u ovim poslovima.

Njegujući tradiciju i običaje, *Takmičenje risara* je manifestacija koja nas vraća u prošlost, a istodobno budi želju za natjecanjem. To je manifestacija protkana etnografskim sadržajem prikazanim na tradicionalan način od risa do vršidbe, s ciljem da se ljudima pokaže kako se nekad radio ris, kako su to radili naši stari, bez strojeva koje imamo danas.

Program i satnica događanja na dan *Takmičenja risara* je sljedeći:

- 6,00 – Okupljanje risara
- 6,30 – Izlazak risara na njivu
- 6,45 – Smotra risara
- 7,00 – Pletenje uža
- 7,15 – Polazak gostiju na karucama ispred Crkve sv. Marka
- 7,25 – Doček gradonačelnika i gostiju na njivi
- 8,00 – Risarski ručak na njivi
- 9,00 – Početak *Takmičenja risara*
- 10,00-12,00 – Prikaz rada na starim mašinama i rad na vršalici
- 11,00 – Proglašenje pobjednika u kuvanju tarane
- 11,30 – *Dičije* igre na strnjiki *Kasalisica*
- 12,00 – Proglašenje pobjednika *Takmičenja risara*, uručivanje nagrada i zahvalnica
- 12,30 – Svečana užina za goste i risare

AKTUALNO

Obilježavanje 25. obljetnice od osnivanja DSHV-a

Kuntić: Potrebno je od pokreta napraviti ozbiljnu političku stranku 7

TEMA

Drugi rođendan u Europi

Drukčija zemlja..... 8-9

Kako gospodarimo poljoprivrednim zemljištem

Izgubljeno 1,5 milijuna hektara 10-11

INTERVJU

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

Ostajem u politici..... 12-13

DUŽIJANCA

Djeca u Dužijanci..... 22-23

ŠIROM VOJVODINE

Internacionalni seminar o regionalnim ekološkim pitanjima

Ekološka osvještenost je nužnost 24

Koliko su Srijemci sigurni na svojim kupalištima?

Ljeto je, kupati se mora! 26-27

KULTURA

Izložba *S Božjom pomoći* u okviru Dužijance

Uvid u povijest Katoličkog dvojačkog društva 33

SPORT

Vinko Lemić, tajnik OFK Šikara

Godine uz nogometni klub 55

Mali »domobran«

Dok uključujem kompjutor, kako bih počeo pisati ovaj tekst, s radijskih valova čujem pjesmu *Radio Dubrava*, benda *Prljavo Kazalište*, a uz glazbu idu i ovi stihovi: »sedam je sati, ustani / obrij se, pa pomoli / u sredini stojiš sam / sjeban mali domobran / štraj-kaj, crkni, nestani / ali kruha molit prestani / crni, a niti crveni, ne brinu o tebi«. Nisam ljubitelj stvaralaštva ovoga benda koje je uslijedilo nakon njihovog drugog albuma *Crno bijeli svijet*, ali ovim stihovima jesu uboli u *sridu*. Navedeni stihovi iz pjesme mogu se itekako odnositi i na aktualne društvene prilike u više država u ovdašnjoj regiji, a ne samo na politički kontekst u Hrvatskoj.

Dakle, politika. A kada nam politika dozlogrdi, nekakva je refleksna obrana i humor, jedan od viceva je onaj kada se kaže da ćemo glasovati za Alibabu, jer on ima samo 40 lopova, ali meni sada, glede politike, pada na pamet političarka **Angela Merkel**, koja se smatra najmoćnijom ženom u Europi. A kako je počela svoju političku karijeru? **Helmut Kohl** je u svojoj trećoj vladi njoj povjerio resor žena i mladeži, samo godinu dana, pošto je formalno ušla u politiku. Po svemu sudeći, pragmatizam je njeno najveće uvjerenje. A to znači da je išla – korak po korak, dok nije izabrana za kancelarku davne 2005. godine, i od tada postoji fraza njenih birača: »Mamica će sve to riješiti«. Kako nije uvijek samo crno-bijelo, za male »domobrane« u Njemačkoj, stvari ne stoje tako loše glede ekonomskog standarda, ali, primjerice, u Grčkoj ili Italiji, njeni zahtjevi za oštrom nacionalnom štednjom su izazvali velika protivljenja.

Ne znam kako će to »mamica sve riješiti« i ovdje u regiji, ali kada u šali pitaju ovdašnjeg malog »domobrana«: što je vrhunac krize?, on će odgovoriti: to ti je kada uđeš u kinesku prodavnicu i kažeš – ništa, samo gledam... Dobro, možda trebamo ići korak po korak, kao Angela Merkel u ostvarivanju političkih i ekonomskih ciljeva, no, jedini je problem, što političko-društveni kontekst ovdje nije nimalo sličan onom njemačkom. Logično?! Pa nije, ali sjetimo se kako je **Roosveltov** *New Deal* bio u prvom redu zauzdavanje banaka i njihovih špekulacija i kraj politike štednje, čime je potaknuta proizvodnja. Baš tako? Jest, baš tako, što je dovelo do masivne preraspodjele u korist širih slojeva društva, a glede vremena sadašnjeg, sirovi interesi ne mogu ipak zatamniti sve ideale, valjda to i »mamica« zna, jer ako je dugo na djelu globalna deviza »crkni, ali plati!«, to ne može dugo trajati. Uostalom, ne moramo upirati pogled daleko, u susjedstvu nam je **Viktor Orban** koji je pružio adekvatan otpor bankarskoj Europi.

Ostavimo li se informacija savjetnika ovdašnjih političara, koje se plasiraju u javnost, svedene na propagandu lišenu sadržaja, koje pogoduju za razvoj kulta ličnosti, a svodeći pamet javnosti na cilj da jedino podržava svog političkog lidera i elitu, možda će imati šanse i mali »domobran«.

Danas će bit obilježena 25. obljetnica od osnutka DSHV-a, a hoće li poručiti nešto i malim »domobranima« ostaje nam za čuti.

Z. S.

OBILJEŽAVANJE 25. OBLJETNICE OD OSNIVANJA DSHV-A

Kuntiće: Potrebno je od pokreta napraviti ozbiljnu političku stranku

Nakon svečanog obilježavanja obljetnice u petak, 10. srpnja, DSHV čekaju unutarstranački izbori gdje će se birati novi predsjednik stranke, te nastup na izborima za mjesne zajednice te lokalnu i pokrajinsku skupštinu

Prije 25 godina, 15. srpnja 1990., u Subotici je održana Osnivačka skupština Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine (DSHV). Stranka je okupila predstavnike iz gotovo svih mjesta u Vojvodini gdje Hrvati žive. Cilj je bio artikulirati i zaštititi prava i interese u političkoj sferi, gdje jedino oni koji su politički organizirani mogu sudjelovati. »Najvažnije je da smo opstali u ovih 25 godina, jer naš broj više nije niti 121.000, niti 75.000, naš broj je sada u Srbiji 57.000, a imamo prepoznatljivu stranku. Sad, kad Srbija intenzivnije krene prema Europskoj uniji, bit će bolja vremena za manjinske zajednice«, rekao je **Petar Kuntiće**, predsjednik DSHV-a, na konferenciji za medije gdje su predstavljani planovi za obilježavanje obljetnice, kao i za predstojeće unutarstranačke, te mjesne, lokalne i pokrajinske izbore.

Obilježavanje 25. obljetnice DSHV-a održat će se u petak, 10. srpnja. U 17 sati počinje misa u franjevačkom samostanu u Subotici, a potom će se održati svečana akademija u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, nakon čega će za goste, članove DSHV-a i simpatizere druženje biti organizirano u prostorijama stranke. »Jako je teško voditi hrvatsku političku opciju u uvjetima stalnog animoziteta i zatezanja na relaciji Beograda i Zagreba. Prije samo pola godine ti su odnosi bili dobri, sada su ponovno zategnuti, što ne znači da za dva, tri mjeseca odnosi neće opet biti dobri. To svaki put ima refleksije i na našu političku

opciju. Ipak, nakon 12 godina smo uspostavili suradnju s institucijama države Srbije, odavno s institucijama u Hrvatskoj i imamo vrlo dobru suradnju sa Srbima u Hrvatskoj«, kaže Kuntiće.

IZBORI ZA MJESNE ZAJEDNICE

Već idućeg tjedna, u nedjelju 19. srpnja, održavaju se izbori za mjesne zajednice u Subotici. DSHV je predao liste kandidata u 13 mjesnih zajednica, a to

nom *Hrvatska lista – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini* omogućava, kaže Kuntiće, i onima koji nisu članovi stranke sudjelovanje na izborima. »Na glasačkim listićima u većini mjesnih zajednica imamo redni broj dva, ili tri. Uglavnom tri, što znači da smo barem u ovom segmentu sakupljanja potpisa bili, po angažiranosti, treća stranka u gradu. Očekujem bolje rezultate nego prošlog puta, a za izbore na razini pokrajine po prvi puta će možda biti ista matrica kao za izbore za mjesne zajednice, a na lokalnu

mjesnih zajednica ćemo praviti sa svima, pod uvjetom da budemo u vlasti. Nemamo nikakva ograničenja ni prema kome«, zaključio je Kuntiće. Nastavlja kako suradnju nude mnogi, no za DSHV je bolje da ide samostalno. »Bilo bi bolje da idemo samostalno i da se oprobamo i da polako ličimo na ozbiljnu političku stranku. Ovo kako smo mi radili je više bio pokret nego ozbiljna politička opcija, jer je u određenim momentima tako jedino bilo moguće raditi. Sigurno da je lakše ići uz vodeću političku opciju, samo i to ima svoju težinu.«

GOSTI PROSLAVE

Na svečanu proslavu 25. obljetnice od osnutka DSHV-a u Suboticu dolazi dopredsjednik Sabora Republike Hrvatske (RH) **Željko Reiner**, predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Ivan Šuker**, saborski zastupnik **Ante Babić**, kandidatkinja za gradonačelnicu Grada Zagreba **Margarita Mađerić**, a u ime Hrvatske seljačke stranke **Branko Hrga**. Dolaze i predstavnici Gradske uprave Osijeka te župan Vukovarsko-srijemske županije **Božo Galić**. »Iz Srbije smo zvali predsjednika **Tomislava Nikolića**, predsjednika skupštine AP Vojvodina **Istvána Pásztor**a i predsjednika Pokrajinske vlade **Bojana Pajtića**, no njihov dolazak još nije potvrđen. Nazočan će biti i gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**, koji će biti jednim dijelom i u svojstvu domaćina«, rekao je Kuntiće.

su: Bikovo, Ker, Mala Bosna, Đurđin, Stari Žednik, Novo Selo, Tavankut, Gat, Aleksandrovo, Verušić, Prozivka, Peščara i Mali Bajmak. Izborna lista pod ime-

sigurno. Dakle, ići ćemo samostalno pod ovim imenom, a što će biti ukoliko se slučajno raspišu izbori na razini države to ćemo vidjeti. Koalicije na razini

IZBORI U DSHV-U 30. LISTOPADA

Za 30. listopada ove godine zakazana je izborna skupština DSHV-a. Redovita skupština koja se održava svake četiri godine pomaknuta je za nekoliko mjeseci, kako se ne bi preklapala s izborima na lokalnoj i pokrajinskoj razini koji su, doduše još uvijek neformalno, najavljeni za kraj ove i početak 2016. godine. »Očekujemo da će doći do smjene generacija u DSHV-u i sigurno je da ćemo imati novog predsjednika stranke jer se ja više neću kandidirati. Kada kažem smjena generacija mislim na one koji su od mene mlađi desetak godina. Mislim da treba pružiti šansu ljudima od 35–40 godina koji su u naponu snage«, kaže Kuntiće i nastavlja da za sada već imaju vrlo dobrog kandidata za predsjedničku funkciju.

Tatjana Ljubić

Cro-info vijesti i emisije

Udruga novinara *Cro-info* od 6. srpnja je započela emitiranje programa na hrvatskom jeziku pod nazivom *Hrvatska panorama*. Program se emitira na *Yu eco* televiziji, a obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje nakon Info bloka ove televizije u premijernom terminu i tri reprizna termina. Osim informativne emisije na istoimenoj televiziji prikazivat će se polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* u premijernom terminu od 22,30 sati četvrtkom i u repriznom terminu od 9 sati ponedjeljkom, kao i kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* subotom od 11 sati.

»Televizijske emisije u produkciji udruge novinara *Cro-info* predstavljaju novi pothvat kada je u pitanju proizvodnja televizijskog sadržaja na hrvatskom jeziku i produkcija se temelji na projektnom financiranju. Na ovaj način Udruga novinara *Cro-info* održava korak sa suvremenim tendencijama u novinarstvu, kako u menadžerskom, tako i u konceptualno uredničkom smislu, s ciljem kvalitetnog informiranja pripadnika hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini, ali i svih zainteresiranih za pitanja, događaje, probleme i dostignuća naše zajednice«, kaže osnivač udruge *Cro-info* **Branimir Kuntić**.

H. R.

Sastanak Kuntić - Brkić

Glavni tajnik Hrvatske demokratske zajednice i čelnik Izbornog stožera za parlamentarne izbore **Milijan Brkić**, u središnjici je održao 2. srpnja sastanak s predstavnicima zajednice vojvođanskih Hrvata. Među inim, i s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petrom Kuntićem**. Osim glavnog tajnika HDZ-a, sastanku

Petar Kuntić, Milijan Brkić, Margareta Mađerić i Ante Babić

su nazočili i saborski zastupnik i predsjednik HDZ-ova Odbora za iseljništvo i hrvatske nacionalne manjine **Ante Babić**, te tajnica za iseljništvo HDZ-a **Margareta Mađerić**.

Ključna tema sastanka bile su pripreme za pobjedu na parlamentarnim izborima HDZ-a. Detaljno se, naime, razgovaralo o priprema za stranačke klauzure, mobilizaciji, motivaciji i informiranju članstva. Glavni tajnik HDZ-a je zahvalio vojvođanskim Hrvatima na iznimnoj potpori za predsjedničke izbore u Hrvatskoj. A tako će biti i na parlamentarnim.

Dogovoreni su modeli koordinacije i strategija zajedničkog djelovanja u kampanji s ciljem što boljeg informiranja Hrvata u Vojvodini o ključnim temama. Koordiniran je daljnji nastavak izvrsne suradnje u osnaživanju prava Hrvata u Vojvodini kao nacionalne manjine. Posebno je bilo riječi o provedbi međunarodnog ugovora o zaštiti nacionalnih manjina između Hrvatske i Srbije, prenosi portal ove stranke.

Prijam kod predsjednice Hrvatske

Predsjednica Republike Hrvatske **Kolinda Grabar Kitarović** primila je u svom uredu na Pantovčaku izaslanstva sudionika Trećeg svjetskog nogometnog prvenstva hrvatske dijaspor i autohtonih

hrvatskih nacionalnih manjina. Nogometnu reprezentaciju vojvođanskih Hrvata predstavljali su **Petar Kuntić** i **Ivan Budinčević**.

Izbori za članove skupština subotičkih MZ

Pozivamo sve pripadnike hrvatske zajednice da iziđu na izbore za članove skupština mjesnih zajednica, koji se održavaju 19. srpnja u Subotici da i glasuju za listu pod nazivom *Hrvatska lista – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini*.

Glasovanjem dajemo potporu inicijativi za formiranje hrvatske izborne liste, jer se na listi *Hrvatska lista – DSHV*, nalaze i kandidati koji nisu članovi DSHV-a, navodi se u priopćenju Hrvatske nezavisne liste.

Riješiti pitanja od značaja za nacionalne manjine

Predsjednik Vlade Republike Srbije **Aleksandar Vučić**, koji je i predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, poručio je u utorak kako je Vlada odlučna na najvišoj razini rješavati pitanja koja su od značaja za sve nacionalne manjine. Vučić je u obraćanju predstavnicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, na drugoj sjednici spomenutog Savjeta istaknuo kako Vlada Srbije aktivnim mjerama za smanjenje proračunskog deficita jasno pokazuje da želi svom građaninu, bez obzira na to pripada li većinskom narodu ili nacionalnim manjinama, osigurati ostvarivanje svih svojih Ustavom zajamčenih prava. Uz potporu izradi Akcijskog plana, kao ključnog dokumenta kojim će se definirati mjere koje će pridonijeti unapređivanju položaja pripadnika nacionalnih manjina, premijer je zatražio, prije svega od državnih tijela, da što prije operacionaliziraju rješavanje ključnih pitanja u obrazovanju i informiranju i obećao osobni angažman. Na sastanku je postignut dogovor o tome da se, uz posredstvo Ureda za ljudska i manjinska prava, organiziraju i sastanci s predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova u cilju unapređenja bilateralnih odnosa s matičnim zemljama nacionalnih manjina.

DRUGI ROĐENDAN U EUROPI

Drukčija zemlja

*Prije dvije godine Hrvatska je postala 28. članica Europske unije * Danas, 730 dana poslije, unatoč svim neiskorištenim prilikama i ostalim problemima, Hrvatska je znatno drukčija zemlja nego što je to bila 1. srpnja 2013. godine*

Happy birthday to you, dear Croatia! Evo, tako bih danas čestitao rođendan Lijepoj našoj, najmlađoj zvijezdi na plavom europskom nebu, pogleda uprtog u vatrometom osvijetljeno nebo nad osječkom Tvrđom, točno u ponoć kada je srpanj smjenjivao lipanj te 2013. godine. Ozračje neponovljivo, zaogrnuto brojnim kulturnim programima i prasak raznobojnih raketa, pucnjavom koja još uvijek odzvanja u ušima i u duši. Da, tako je bilo u Osijeku, a tako je bilo i diljem Lijepe naše. Točio se pjenušac, razmjenjivale se čestitke, a gradonačelnik Osijeka **Ivica Vrkić** ushićeno je parafrazirao **Kennedyja**: »Ne pitajte što će nam Europa donijeti već što mi možemo pružiti Europi. A Osijek je već puno toga darovao: dvojicu nobelovaca, **Ružičku** i **Preloga**, dvojicu biskupa, **Strossmayera** i **Šepera**, slikara **Nemona**, glazbenika **Krežmu**, znanstvenika **Milankovića**, filmašiju **Lustiga** i još puno znamenitih ličnosti. Odgovorno tvrdim da Osijek danas ne ulazi u Europu već se to Europa vraća nama.«

DVIJE GODINE POSLIJE

Prije neki dan pitam ga što misli o Europi dvije godine poslije? »Isto što i prije, jer na najboljem smo putu da naš Osijek 2020. godine postane europska kulturna prijestolnica. Da, prošli smo u drugi krug i sada je doista sve moguće, naši prijatelji iz susjedstva i diljem Europe i danas su s nama i snažno nas podupiru«, tvrdi gradonačelnik Vrkić. Iz njegovih usta u Božje uši!

I dožupan **Željko Kraljićak**, podrijetlom Srijemac iz Mitrovice, tvrdi kako je Osijek najdalje otišao u povlačenju eu-sredstava. U Osječko-baranjskoj županiji odo-

breno je više od 400 projekata ukupne vrijednosti 240 milijuna eura, što samo pokazuje kako Osijek i županija imaju i ljude i znanje i izvanredne ideje. Dakako da je dobar dio tih sredstava povučen brojnim prekograničnim projektima, pa su mnogi ljudi iz susjedstva itekako zahvalni na pomoći. Zamjera jedino, tih je sredstava moglo biti i više da je Vlada odradila svoj dio obveza, no još uvijek nije definirana ni strategija razvoja poljoprivrede, a dr. Željko Kraljičak je prije par mjeseci istaknut kao izgledni kandidat za ministra poljoprivrede nakon parlamentarnih izbora.

U OBITELJI EUROPSKIH NARODA

Prije dvije godine Hrvatska je postala 28. članica Europske unije. Danas, 730 dana poslije, unatoč svim neiskorištenim prilikama i ostalim problemima, Hrvatska je znatno drukčija zemlja nego što je to bila 1. srpnja 2013. godine

»Što god drugi mislili o nama, Hrvatska je zemlja racionalnih ljudi, koji realno doživljavaju sebe i svoju državu u ulogu svoje zemlje u Europskoj uniji i svijetu.« Tako je govorio premijer **Zoran Milanović**, te noći u zagrebačkom govoru. Dvije godine poslije ta je izjava izgubila na snazi, a stanje je potpuno suprotno obećanjima, a o očekivanjima da i ne govorimo. *Gallupovo* istraživanje o naj sretnijim državama svijeta svrstalo nas je na 104. mjesto na ljestvici, daleko iza Rumunjske, BiH, Srbije, Makedonije, Kosova i Crne Gore, mada je i ovdašnji BDP, plaće i životni standard uglavnom dvostruko veći nego u spomenutim zemljama. A opet, čak 70 – 80 posto Hrvata u anketama govori kako živi sve gore u državi koja ide u pogrešnom pravcu.

To je dijelom i rezultat desničarske paranoje, posebice u vrijeme kada dolaze parlamentarni izbori, no realna je slika Hrvatske danas objektivno bolja. Prema

izvješću UN-ovog istraživanja, Hrvatska je na 47. mjestu od 187 zemalja na popisu i »ušla je u skupinu zemalja vrlo visokog društvenog razvitka«. Ovo upućuje na zaključak da je nerealno bilo očekivati da će Hrvatska već samim činom uklanjanja odmah postati eldorado.

Stvari se mogu promatrati i iz drugoga kuta. Guverner Narodne banke Hrvatske **Boris Vujčić** kaže kako dvogodišnje članstvo u Europi nije bitno promijenilo hrvatski gubitnički odnos prema razvijenim europskim zemljama. To govori kako je Hrvatska ušla pomalo nespregnuta i prodajući javnosti sliku EU kao »obitelji europskih naro-

što dajemo više za članarinu nego što povučemo sredstava iz EU-fondova. Stoga, ne možemo samo poslušno klečati i čekati bolje sutra, već od vlasti zahtijevati da ne sluša slijepo Europu već da traži put i izbjegne razne stupice, jer Hrvatska nije u poziciji u kojoj je Grčka, ali spas može izboriti samo sama.

Još prije dvije godine bili smo ushićeni, Hrvatska postaje 28. članica uljuđene Europe i naravno da smo očekivali kraj našim problemima. Stranci su počeli kupovati naše nekretnine, sve više su dolazili na naše more, a nama je otvoren put za rad u brojnim europskim destinacijama od kuda ćemo slati novac

Nogometnim rječnikom rečeno, ušli smo u euro-ligu, vjerovali da smo itekako uspjeli, no sustav je puno teži nego domaće prvenstvo. Računali smo na naše iskustvo u turizmu, odličan položaj i prirodna bogatstva, nove mogućnosti otvaranjem velikog europskog tržišta, ali ništa. I danas svi govore bit će bolje. I vlast i oporba.

da« i uvjeravajući ih da kao država možemo uspjeti u tom savezu ako prihvatimo europske kriterije, na jednoj strani, a na drugoj da smo bez Europe izgubljeni u vremenu i prostoru. To je priča svih vlasti još od 2000. godine i sada ispada da su zapravo prodavali Hrvatsku spremajući narod za ropsku ovisnost o europskom mitu.

DRUŠTVO DRŽAVNIH INTERESA I EGOIZMA

Istina je danas posve drukčija. Nismo ušli u »obitelj europskih naroda« već u društvo državnih interesa i egoizma u kojemu nadvladavaju bogati, jači, moćniji. O tomu govori i primjer Grčke, koja je od 2010. – 2012. dobila 240 milijardi eura u programu pomoći, a nakon svega njihov dug je i dalje 320 milijardi eura i neizvjesno je kako će sve to završiti.

Odnos profilerske Europe je isti i prema Hrvatskoj, pa su nakon ulaska u članstvo EU financijski gubici i uvećani time

kući i sve će biti bolje. Stranci će ulagati u naše gospodarstvo, otvarat će se nova radna mjesta, mladi će se zapošljavati i svi će biti sretni. Stvarnost je ispalila znatno drukčija, puno gora, grublja. Od svega toga ostvarilo se samo to da naši mladi odlaze u svijet, trbuhom za kruhom, a ostao je samo gorak okus jer nismo znali iskoristiti pogodnosti koje EU nudi novim članicama. Kad pogledamo oko nas, Europa je svim novim članicama obilato pomagala, ulagala, gradila, rasle su strane investicije a s njima i BDP, plaće, zaposlenost i društveni standard. Pa što je onda s nama?

Nogometnim rječnikom rečeno, ušli smo u euro-ligu, vjerovali da smo itekako uspjeli, no sustav je puno teži nego domaće prvenstvo. Računali smo na naše iskustvo u turizmu, odličan položaj i prirodna bogatstva, nove mogućnosti otvaranjem velikog europskog tržišta, ali ništa. I danas svi govore bit će bolje. I vlast i oporba, jer bliže se parlamentarni izbori pa treba nova

doza optimizma. Neki čak tvrde kako nam je već danas puno bolje, samo što narod to ne vidi! U Shengen nas još ne primaju, a euro nećemo moći uvesti, zbog dugova, bar još 5 – 7 a možda i 10 godina. Ali, ostala nam je i stara narodna mudrost, u se i u svoje kljuse!

U SE I U SVOJE KLJUSE!

Ovo potonje mora biti na umu svakoga dana da možemo u svakom pogledu sve više napredovati. Ne, nije to iz *Sječaš li se Doli Bel*, to je slogan koji nam doista treba. A nadu ulijevaju neki novi klinici koju pobjeđuju na natjecanjima diljem bijeloga svijeta, u matematici, fizici, elektrotehnici, robotici, medicini, pa mogao bih ovako još nabrajati. Podosta je primjera koji obećavaju.

Evo još jednog lijepog primjera. Split ovih dana očekuje novo izdanje Ultra Europa festivala na kojega dolazi čak 180 tisuća mladih (i ne samo mladih) iz čitave Europe i svijeta. Nastupit će čak 120 svjetski poznatih DJ-ova, a na osam festivalskih pozornica sve partijanere očekuje 250 sati iznimne glazbe tijekom 7 festivalskih dana. Jednodnevna je festivalska ulaznica 575 kuna ili 75 eura. Izračunajte si to.

I nije to usamljeni primjer. Što kažete na Zrće? A što na Dubrovnik, Makarsku, Vodice, Pulu, Opatiju?

I ne samo morsku obalu, jer kontinentalni turizam krči sebi mjesto i traži svoj dio kolača. Evo, u tijeku su 49. đakovački vezovi, a samo je Dječje vezove promatralo 20 tisuća posjetitelja i nastupilo je 3 tisuće djece. U subotu i nedjelju bilo je 6 tisuća sudionika i 30 tisuća posjetitelja. A što kažete na ovogodišnje, jubilarne 50. vinkovačke jeseni? I tako od regije do regije, od grada do grada, od sela do sela. Kopačevo svakoga dana primi na tisuće posjetitelja, a Osijek i njegova okolica posljednjih su godina udvostručili broj posjetitelja i broj noćenja. Bit će bolje!

Slavko Žebić

KAKO GOSPODARIMO POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Izgubljeno 1,5 milijuna hektara

*Za pola stoljeća Srbija je izgubila 1,5 milijuna hektara poljoprivrednog zemljišta i sada je manje od polovice teritorija pod poljoprivrednim zemljištem * U Vojvodini su za pet desetljeća površine poljoprivrednog zemljišta smanjene za 142.000 hektara*

Popis poljoprivrede urađen 2012. godine, a prvi poslije 50 godina, omogućio je da se temeljem prikupljenih podataka prave razne analize vezane uz poljoprivredu. Jednu takvu analizu uradio je prof. dr. sc. **Miladin Ševarlić** s Poljoprivrednog fakulteta u

Miladin Ševarlić

Beogradu i predsjednik Društva agrarnih ekonomista Srbije, koji je analizirajući podatke iz popisa napisao studiju *Poljoprivredno zemljište u Republici Srbiji*, koja pokazuje kako se desetljećima unazad nedomaćinski koristio jedan značajni prirodni resurs. »U periodu između dvaju popisa poljoprivrede, a riječ je o periodu između 1960. i 2012. godine, izgubljeno je 1,5 milijuna hekta-

ra. Što se tiče Vojvodine, ona je bila relativno zaštićeno područje s obzirom da je u tom periodu izgubljeno »samo« 142.000 hektara i to zbog gradnje tvornica, cesta i naselja«, kaže u izjavi za naš list prof. Ševarlić. Najveći dio tih izgubljenih hektara je zarastao u šikare u regijama koje su ostale bez stanovništva, a manji dio zauzela su naselja, industrijski objekti i cestovna infrastruktura. Treba reći kako se i od preostalog poljoprivrednog zemljišta čak 422.000 hektara ili svaki deveti hektar ne obrađuje. Najdramatičnija situacija je u Šumadiji i zapadnoj Srbiji jer se tamo ne obrađuje svaki treći hektar, a u istočnoj i južnoj Srbiji skoro svaki drugi hektar je neobrađen«, kaže naš sugovornik.

NEPOPRAVLJIVA ŠTETA

Nameće se pitanje što se to događalo proteklih 50 godina i gdje su napravljene strateške pogreške koje su dovele do toga da umjesto plodnih njiva koje rađaju imamo zapuštena polja ili tvornice na najkvalitetnijim oranicama. »Razlozi za devastaciju poljoprivrednog zemljišta su brojni. Najznačajniji su neodgovarajuća agrarna politika, jer nikada nisu urađene osnove zaštite, uređenja i korištenja, nije

završena restitucija prije privatizacije, a najkvalitetnije oranice korištene su za podizanje pogona stranih investitora. Treba ovdje spomenuti i nestabilnu agrarnu politiku i u tragovima ruralnu politiku s omalovažavajuće mali poljoprivrednim proračunom i niskim subvencijama u čijoj se raspodjeli primjenjuju kriteriji koji se mijenjaju ne samo od

TEŠKO PRIMJENJIVA ISKUSTVA

Da se površine poljoprivrednog zemljišta mogu očuvati, pa i povećati, dokaz su iskustva nekih europskih zemalja, a naš sugovornik kaže kako, vjerovali mi to ili ne, u takve zemlje spadaju Švicarska i Austrija. U Švicarskoj je sve podređeno obiteljskim far-

STRUKA NA BURZI RADA

Neuposlenih stručnjaka iz područja poljoprivrede kod nas je više negoli što je ukupan broj zaposlenih u poljoprivrednim poduzećima i zadrugama. Na burzi je 28.500 poljoprivrednih stručnjaka, među kojima je i 49 magistara i četiri doktora znanosti, a u sektoru poljoprivrede uposleno je 25.500 ljudi. Iz poljoprivrednog sektora je za posljednjih 15 godina otpušteno 92.000 radnika.

izbora do izbora već i tijekom iste godine. Razloge treba tražiti i u demografskom slomu Srbije i preuranjenoj liberalizaciji tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Europske unije, koja je potencirana trgovačkim ratom između EU i Rusije, zbog čega naši nekonkurentni domaći proizvođači gube i domaće tržište«, kaže Ševarlić.

mama u planinskim vrletima, a u skrb države za ta gazdinstva spada i prijevoz steonih junica žičarama za skijaše i najveće subvencije u poljoprivredi u svijetu. Možemo li mi iskoristiti iskustva ovih zemalja? »Trebali bismo, ali smo za tako nešto siromašna država. I neorganizirana. I živimo u zabludi da smo još uvijek bogati poljoprivrednim zemlji-

OKRUŽENJE

Da problem gubitka poljoprivrednog zemljišta imaju sve zemlje u okruženju, ali i u Europskoj uniji, pokazuje analiza hrvatske politike upravljanja poljoprivrednim zemljištem, koju je uradila skupina nevladinih organizacija. Prema podacima iz te analize, po kriterijima Svjetske banke, Hrvatska je od 1992. godine do 2006. godine pala s 43 posto poljoprivrednog zemljišta samo na 23 posto, ali ovaj podatak treba prije uzeti kao posljedicu različitog vođenja evidencije. U Sloveniji je u istom periodu udio poljoprivrednog zemljišta s 28 posto smanjen na 23, a u Mađarskoj sa 68 na 64 posto.

štem. U ovoj studiji sam utvrdio kako 45 od 165 općina i čak osam od 25 oblasti u Srbiji nemaju dovoljno zemljišta da osiguraju prehrambenu sigurnost za vlastito stanovništvo (što je 20 ari po stanovniku), a kamoli da proizvode za druge potrošače na njihovoj teritoriji. Zar to nije zabrinjavajuće u »agrarnoj« državi, pita se profesor Ševarlić. No, ako je nerealno očekivati da se može bilo što učiniti da se dio onih izgubljenih hektara vrati u poljoprivredu, pitanje je imali nade da se sačuva i preostalih 49,8 posto poljoprivrednog zemljišta. Po mišljenju našeg sugovornika ima, a jedna od ključnih mjera trebala bi biti promjena sustava poticaja. »Sadašnji sustav poticaja, svima 12.000 dinara po hektaru, treba promijeniti i poticaje isplaćivati sukladno razlici u klasama zemljišta. Ukoliko je poticaj po hektaru černoze prve klase u Somboru 12.000 dinara onda bi za hektar osme klase zemljišta u Crnoj Travi ili na Pešteru to trebalo biti 48.000 dinara po hektaru. Pa da vidimo hoće li se stanovništvo zadržati u tim krajevima. Također, poticaje po hektaru treba vezati za poticaje po grlu, a ne da netko obrađuje tisuće hektara černoze, a da

ne gaji ni jedno grlo stoke, da bi osigurao gnojivo za održivo korištenje tog zemljišta. Treba razmišljati što će biti s tim plodnim zemljištem za 50 ili 100 godina«, zaključuje naš sugovornik.

IZMJENE ZAKONA

Izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu su u pripremi, a donose li te izmjene neka rješenja koja će promijeniti gornju priču naš sugovornik ne može kazati jer nije član radne skupine za nacrt novog ili izmjene postojećeg zakona, a kako kaže, u toj radnoj skupini nema niti jednog predstavnika Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara.

Ono što se da pročitati pokazuje kako bi postojeće izmjene omogućile dugoročniji zakup državne zemlje – do 30 godina, što je osobito važno za one koji ulažu u infrastrukturu, kao što su sustavi za natapanje i one koji ulažu u višegodišnju proizvodnju. Predviđeno je i obvezno vođenje knjige polja uz kontrolu plodoreda što je značajno za pravilno korištenje i očuvanje poljoprivrednog zemljišta. Kada se usvoje izmjene zakona bit će moguće i besplatno korištenje poljoprivrednog zemljišta koje nije izdavano u zakup posljednje tri ili više godina. To treba biti poticaj za zasnivanje nove poljoprivredne proizvodnje, koja će povećati površine obra-

divog poljoprivrednog zemljišta. Najavljene izmjene zakona koje se pripremaju bez konzultacija s udrugama poljoprivrednika bile su povod za reagiranje njihovih udruga, pa predstavnici poljoprivrednika zahtijevaju prodaju 200.000 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta. Tu zemlju, smatraju u Asocijaciji poljoprivrednika, Klubu 100P plus, Nezavisnoj asocijaciji poljoprivrednika Srbije i Savezu agrarnih udruga Vojvodine, treba prodati registriranim poljoprivrednim gazdinstvima, s tim da bi kupovina bila ograničena na maksimalno 20 hektara, sa zabranom otuđenja od minimum 10 godina.

Najspornije je otvaranje mogućnosti prodaje ili davanja u zakup državne zemlje strancima. »Već smo imali ishitrene odluke o davanju državnog zemljišta u dugoročni zakup arapskim kompanijama, gdje smo poljoprivrednicima iz nekoliko mjesta onemogućili da u idućih 40 godina dođu do zakupa državne zemlje. Ukoliko se ta iznimka pretvori u zakonsko pravilo, bojim se da to ništa dobroga neće donijeti«, smatra pokrajinski tajnik za poljoprivredu **Branislav Bogaroški**.

Zlata Vasiljević

PETAR KUNTIĆ, PREDSEDNIK DSHV-A

Ostajem u politici

*Nikako ne želim da poslije stranačkih izbora dođe do polarizacije između mojih pristaša i pristaša novog predsjednika jer je to zapravo sve smiješno * Ionako smo mali i ako se još podijelimo zaista ćemo biti na margini svih političkih djelovanja ovdje u Srbiji * S novim predsjednikom ću surađivati i pomagati mu*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Današnji predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petar Kuntić** učlanio se u tada jedinu političku stranku Hrvata u Srbiji koncem 1993. godine, a već 1994. na tadašnjim neposrednim izborima u stranci je osvojio dovoljan broj glasova i postao članom Predsjedništva stranke te je od tada neprekidno na najvišim funkcijama u DSHV-u. Od 2003. godine je bio v. d. predsjednik, a od 2004. godine mu je tekao prvi mandat. Nakon tri puna mandata na dužnosti predsjednika stranke Kuntić je najavio da se na predstojećim stranačkim izborima neće kandidirati za mjesto predsjednika ali će ostati u stranci i nastaviti s političkim angažmanom u hrvatskoj zajednici.

HR: Što za Vas osobno kao dugogodišnjeg člana i predsjednika stranke u tri mandata znači obilježava? koja najbolja?

Dvadeset pet godina života jedne stranke je sigurno veliki ponos za hrvatski narod zato što je malo manjinskih političkih opcija koje imaju ovako dugi staž a da su direktno ili indirektno uključeni u politička zbivanja u državi. Nije to lako izdržati. Prije svega zbog toga što smo mi predstavnici hrvatske nacio-

nalne zajednice u Srbiji u kojoj su stalno bili prisutni animoziteti spram Hrvata. Animoziteti su se tijekom svih ovih godina ciklično smanjivali i povećavali, a i popularnost stranke je isto tako rasla ili se smanjivala zbog strahova u našoj zajednici kojih je bilo i još uvijek ih ima.

HR: Koja su razdoblja po Vašem mišljenju bila za stranku u ovih prvih dvadeset pet godina najteža, a koja najbolja?

Ako bi kazali da je neko razdoblje bilo jako teško to bi značilo da nismo bili sposobni odgovoriti zahtjevima toga razdoblja, no ipak postojala su manje i više uspješna razdoblja. Manje uspješna su sigurno kada nismo 2004. godine ušli u parlament u koaliciji *Zajedno za toleranciju* i kada smo četiri godine bili van svih zbivanja. I naravno posljednji izbori za republički parlament kada, u koaliciji s Demokratskom strankom također nismo uspjeli ući u parlament. Takav politički neuspjeh rađa onda i određene probleme. Međutim, i onda kao i sada smo taj neuspjeh uspjeli prebroditi. Malo smo se drugačije organizirali i krenuli u nove izazove. Pred nama su sada izbori na lokalnu i na razini pokrajine, a mogu biti na proljeće i repu-

blički izbori. Što se tiče uspješnijih razdoblja svakako je to bila 2007. godina kada smo ušli u parlament. Imali smo velika očekivanja i mi i čitava hrvatska zajednica da će to sada biti nešto posebno jer smo ponovno, poslije četiri godine, ponovno u parlamentu. Ali vidjelo se da to baš i nije tako, a onda smo sami unutar stranke odlučili prihvatiti situaciju takvu kakva je jer alternativu nemamo. Odlučili smo posvetiti se organiziranju stranke i dignuti je na jednu višu razinu i u tom razdoblju su nikle brojne mjesne organizacije, nove podružnice. Proširili smo Južno Podunavlje i kompletno je Srijem ušao u to vrijeme. To je bilo zapravo razdoblje kada smo došli na pozicije u hrvatskoj zajednici koje imamo i sada. Slikovito da objasnim što se događalo u proteklih 13 godina: prigodom posjeta predsjednika Republike Hrvatske **Stjepana Mesića** Republici Srbiji na samom početku djelovanja novog vodstva DSHV-a bili su pozvani svi predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji u Velesposlanstvo u Beograd i tada je iz DSHV-a bilo dvoje ljudi, sada, prigodom isto takvih poziva devedeset posto ljudi koji se pozivaju u velesposlanstvo prigodom dolaska visokih dužnosnika je iz DSHV-a što će reći da

se jedan veliki broj kvalitetnih ljudi u međuvremenu priključio radu DSHV-a.

HR: Želite reći da je DSHV osvojio pozicije unutar same hrvatske zajednice, ali kakva je budućnost i utjecaj stranke u široj zajednici? Što očekujete od skorih izbora na lokalnu i u pokrajini te budućim republičkim izborima.

Siguran sam da ćemo, dok se ne promijeni izborni zakon, morati ići s nekim na republičkoj razini. Priče da bi mi samostalno trebali ići na republičke izbore su priče onih koji ne znaju ništa o organiziranju i radu s ljudima i nikada se nisu ni okušali na ovome poslu niti na razini mjesnih zajednica, a kamoli na višim razinama. Jer da nešto znaju o tome onda bi znali da se prikupljanja sudski ovjerenih potpisa za izbore za republički parlament ovoga puta, a i već dulje vrijeme mogu obavljati u Subotici, jednim dijelom u Somboru, nešto malo u Južnom Podunavlju, nešto malo u Srijemskoj Mitrovici i tu je kraj. Svi ostali pripadnici hrvatske zajednice koji žive izvan tog prostora zapravo ne žele ili ne smiju dati svoj potpis hrvatskoj političkoj opciji pogotovu u Srijemu. To je evidentno i zapravo je bilo

i rečeno prigodom posjeta hrvatskog predsjednika **Ive Josipovića** Šidu prije nekoliko godina. Tom posjetu i tim razgovorima u Srijemu nazočili su predstavnici Zajednice prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata kada su istaknuli da velika većina, to jest skoro svi, koji su bili članovi ili dužnosnici DSHV-a više ne žive ovdje. Poslije svega što se dogodilo proći će nekoliko desetljeća kada će se davati potpisi hrvatskoj opciji u Srijemu pogotovu kada je ona takmac i nekim većinskim strankama a pri tome nemamo pozitivnu diskriminaciju.

HR: DSHV inzistira na uvođenju garantiranih mandata za predstavnike nacionalnih manjina. Hoće li se time riješiti problem političkog predstavljanja?

Mi smo još prije deset godina na razini države poslali prijedlog izmjene izbornog zakona u kojem zahtijevamo da se on promijeni i u Republici Srbiji uvede institucija garantiranih mandata. Ne zato što smo mi donijeli takvu odluku na razini stranke pa bi sad željeli politički poentirati, već zato što je to sastavni dio međudržavnog sporazuma između Republike Srbije i Republike Hrvatske u kojem u članku 9. deciderano stoji – osigurati predstavnicima manjina zastupljenost u predstavničkim tijelima na razini gradova, pokrajine i na razini države. Tako nešto je Republika Hrvatska još prije niz godina riješila svojim zakonodavstvom, čak je ustavnim zakonom pojačala to rješenje tako da će jednoga dana zasigurno i ta tema doći na rješavanje. Po onome što ja znam, a upoznat sam s mišljenjima svih predstavnika političkih partija koje čine parlament u Hrvatskoj počevši od dvije najveće stranke pa do stranaka manjina, nitko niti ne razmišlja da ukine taj Sporazum ili ga mijenja. To je zapravo u ovoj situaciji nemoguće. Naime i Hrvatski sabor i Narodna skupština RS ponovno moraju verificirati Sporazum tako da promjena ili dopuna neće biti. A kada će početi njegova realizacija u Srbiji – to će vrijeme pokazati.

HR: Najavili ste da se nećete kandidirati za predsjednika stranke?

Obzirom da sam već tri mandata na čelu stranke plus godinu dana u v. d. mandatu najavio sam da se neću kandidirati za mjesto predsjednika stranke na predstojećim stranačkim izborima a u razgovorima s raznim subjektima u našoj zajednici stekao sam dojam da imamo rješenje za to mjesto. To je rješenje koje ću podržati i s tom osobom želim surađivati i pomagati joj. Nikako ne želim da u zajednici dođe do polarizacije između mojih pristasa i pristasa novog predsjednika jer je to zapravo sve smiješno. I onako smo mali i ako se još podijelimo zaista ćemo biti na margini svih političkih djelovanja ovdje u Srbiji. Dakle sve ide onako kako se dogovaramo i u skladu s odlukama koje donosimo u Vijeću stranke. Nadam se da će to prepoznati i vijećnici na velikoj izornoj skupštini DSHV-a koja će se održati koncem desetog mjeseca u Subotici i da će se na jedan kulturni i civiliziran način bez lomova i trzavica izabrati novo vodstvo stranke. Što se mene osobno tiče ne idem nigdje, niti iz DSHV-a, niti iz Srbije, niti Subotice. Bit ću svakodnevno tu da pomognem i mislim da je sada dobro da novo vodstvo osmisli neki nov način rada koji možda neće toliko odudarati od sadašnjeg načina ali možda će određene modifikacije unijeti novu volju ljudima da se ponovno počnu uključivati u DSHV. Mislim da će to imati pozitivan efekt na izbore i zato smo i planirali stranačke izbore prije lokalnih i pokrajinskih izbora. Očekujemo da će s novim ljudima na čelu stranke glasači zaključiti da će se nešto novo i dogoditi ako iziđu na izbore i daju svoju potporu kao što je to bilo i prije 12 godina kada smo potpuno samostalno izišli na lokalne izbore grada Subotice i osvojili pet mandata. To je za tadašnje prilike bilo jako dobro, jer ona vremena kada smo imali 12 do 15 vijećnika u Subotici će se, daj Bože da pogriješim, vrlo teško vratiti jer je izborni zakon

sada drugačiji. U ono vrijeme se u nekim mjesnim zajednicama moglo postati vijećnikom lokalne skupštine s 300 do 500 osvojenih glasova, a sada je za svako mjesto potrebno 900 do 1000 glasova. Ostaje nam sada vidjeti hoće li novi lider i nov način rada pokrenuti onih 50 posto glasača koji ne izlaze na izbore te možda to bude neko iznenađenje na lokalnim izborima u Subotici.

HR: Činjenica je da se manji broj Hrvata želi uključiti u rad stranke. Jeste li se Vi pokajali što ste se odlučili za političko djelovanje i posvetili više od 20 godina života političkoj stranci Hrvata u Srbiji?

Nikada se nisam pokajao. Došao sam u ono vrijeme kada je bilo opasno baviti se politikom. Znao sam da biti u političkoj stranci Hrvata u vrijeme Slobodana Miloševića znači da nećeš imati posao u državnim institucijama, i da će to sve u cjelini ići jako teško. Tri godine sam zbog toga živio i radio u Hrvatskoj. Poslije petolistopadskih promjena sam se vratio, krenulo je sve na bolje, i to razdoblje me ispunjava i daje mi volju za rad u političkoj stranci Hrvata u Srbiji. Ovo je jako težak posao. Tko to nije probao, barem biti predsjednik mjesne organizacije, a kamoli predsjednik stranke, to ne zna. Bez obzira što sam pokušavao kroz decentralizaciju da čitava odgovornost ne stoji samo na prvom čovjeku stranke već da i ostali sudjeluju u donošenju odluka to jako teško funkcionira jer su ljudi navikli i vole da se o svojim odlukama posavjetuju s predsjednikom stranke. A posljedica bavljenja politikom u hrvatskoj političkoj opciji je ta da nikada neku veliku osobnu korist od toga nisam imao. Sve što imam, kuću, zemlju, sve sam već imao dok nisam postao članom stranke i predsjednik DSHV-a. Kada sam otišao u Beograd za narodnog zastupnika putovao sam svaki dan 200 km u jednom i 200 km u drugom pravcu, ujutro kretao po mraku i vraćao se uvečer, a da sam ostao na mjestu dogra-

donačelnika s kojeg sam otišao imao bih i veću plaću i puno više slobodnog vremena. Dakle, to nije onako kako su govorili oni koji govore o osobnoj koristi. Tu nema sigurno osobne koristi jer je pozicija dogradonačelnika, gledano osobno, bila puno bolja. I na koncu poslije »pada« na posljednjim izborima za republički parlament ostao sam bez zaposlenja i oba moja sina su bez zaposlenja. Sasvim sam siguran, da sam radio nešto drugo u životu sve bi bilo drugačije, međutim ne kajem se. Mislim da smo radili maksimalno koliko se moglo. Uvijek se netko trudio i unutar stranke i unutar zajednice da se to ne odvija uvijek onako kako bi mi to željeli. Ali postoji sada jedna esencija u DSHV-u koja nikada neće dozvoliti da se DSHV raspadne. To su zapravo naši članovi, naši predsjednici mjesnih organizacija koji to vrlo dobro rade unazad deset godina i koji će vjerojatno ponovno biti birani. Dakle esencija opstanka DSHV-a je u samom DSHV-u.

HR: Ipak kroz dvadeset pet godina je bilo i sukoba i raskola u stranci.

Bilo ih je. Kroz čitavo ovo razdoblje od 25 godina bili smo napadani – od onih koji su se plašili za svoju egzistenciju, za svoj posao, za svoju obitelj i njima stalno političko podizanje tema oko Hrvata ovdje u Vojvodini nije odgovaralo jer smatraju da to ugrožava i osobno njih. Bilo je onih koji su otišli iz stranke i govorili »sada ćete vidjeti kako se vodi politika na drugačiji način« i nema ih danas na političkoj sceni. Ima onih koji su unutar stranke htjeli biti lideri pa su pokušali i nisu uspjeli i nema ih danas u politici. Ima i onih koji su isključili sami sebe, koji su povlačili takve poteze da su zapravo znali da će biti isključeni, a poslije su se žalili da smo ih mi isključili. Svaki puta je opstao DSHV, i svaki puta je ta esencija o kojoj govorim, ti ljudi koji su najveće bogatstvo DSHV-a donosili takve odluke koje su išle u pravcu da je svaki put DSHV bio jači nego li prije samih tih problema i raskola.

SERIJAL O MULTIKULTURALIZMU, INTERKULTURALIZMU I ETNICITETU (5.)

Poređenje s Drugim, daje sliku o nama

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Serijal o praksama politika integracije i segregacije spram manjinskih grupa u multinacionalnoj Srbiji, o vidovima usvajanja interkulturalnog i multikulturalnog pristupa u našoj kulturološkoj i društvenoj stvarnosti, nastavljamo razgovorom s prof. dr. Dubravkom Valić Nedeljković.

Postoji li u Srbiji visoka etnička distanca? Ako mislite da postoji, pogoduje li tome segregativni multikulturalizam koji je na djelu ili mislite da nije točno da je na djelu takav tip multikulturalizma?

Nema kontinuiranih istraživanja za cijelu Srbiju, ali ono što se moglo čuti na različitim skupovima, a posebno na skupu mreže Centra za istraživanje etniciteta, koji je napravio istraživanje za poticanje integrativne politike multikulturalnosti, dakle ono što se moglo čuti od eksperata, stručnjaka za tu oblast, kao i od osoba koje pripadaju sveučilišnim centrima, svi su oni govorili vrlo relevantno na tim skupovima o potrebi poticanja integrativnog multikulturalizma.

Može se zaključiti da multikulturalizam nije na onoj razini na kojoj bi trebao biti u našoj državi, koja je višenacionalna, višejezična i višekonfesionalna zajednica i to ne od jučer! I na tome treba raditi, a prije svega mislim da pri tome važnu ulogu imaju mediji.

Nažalost, kako danas stvari stoje, vidimo da mediji koji imaju vokaciju promoviranja multikulturalizma, oni elektronički mediji koji emitiraju programe na više jezika, njih čeka 31. listopada

privatizacija, tako da promjenom vlasništva postoji mogućnost da ćemo imati još više sužavanja tog medijskog polja, gdje se interkulturalizam može promovirati.

Što mislite o tvrdnjama pojedinih novinara, publicista i sociologa da se manjinske nacionalne zajednice samogetoiziraju. Je li to točno?

Opet ću se vratiti na medijsko polje, koje je meni blisko. Kada razgovaramo o rezultatima monitoringa Novosadske novinarske škole, kojima pratimo što mediji objavljuju, a monitoringe radimo intenzivno svake godine od 2006., mada je jedan monitoring rađen i davne 1992.-1993., kao konstanta se u zaključcima provlači jedna alineja, a to je činjenica nedovoljne zastupljenosti tema o multikulturalizmu kada su u pitanju vođan-

suženi prostor djelovanja, ma koliko to na prvi pogled izgledalo kontroverzno, ali to zaista jest tako. Ako izlazite na 16 ili 32 stranice, nemate tu bog zna koliko prostora, a trebate pokriti sve, od politike do sporta. Ali! To vam je onaj argument koji se bavi formom, a ne suštinom. Odabir onoga što će biti stavljeno u medije je suština. Dakle, ta ponuda događaja, kada se iz njih uređivačkom politikom izdvoje oni koji govore o zajedničkim pitanjima, o susretanjima, njima se prostor daje vrlo rijetko, a nekada je to bio običaj. Primjerice, da se prevode kvalitetni eseji ili određeni tekstovi autora s jednog jezika na one druge, kako bi se na taj način pospiješio uvid u ono što sadržajno čini rubne kulture, i to ne samo manjinskih nacionalnih

interesa, a po novom Zakonu o javnim medijskim servisima, član 7. i 8. u poglavlju II. govori o tome koji su to javni interesi koje trebaju zadovoljiti javni medijski servisi. I uočili smo da su marginalizirane grupe, primjerice, žene, djeca, osobe s invaliditetom socijalno ugušene, dakle, te su grupe potpuno medijski podzastupljene. Govorit ću sada samo o ženama, u našem stanovništvu žena je više od 50 posto, a i one su bile u fokusu našeg istraživanja, korpus istraživanja je imao 2.520 minuta, od čega je na mađarskom jeziku bilo 840 minuta, a u sklopu istraživanja bila nam je važna i nacionalna manjina koja ima najviše medija u Vojvodini ili najviše prostora u elektroničkim medijima.

Vidite, prema našem istraživanju, na RTS-u su u 19 posto žene zastupljene kao subjekti, a u 22 posto kao objekti, a to znači da su u istraživačkoj rubrici – osoba koja daje informacije, samo 19 posto žene, dok se o ženama govori u programima 22 posto. To govori da su žene podzastupljene na medijskim programima koje smo istraživali. Zaključak našeg monitoringa je sljedeći: RTS i RTV kao osnovnu boju svojih centralnih emisija njeguju liderski sustav vrijednosti.

A na što ukazuje ovo istraživanje glede nacionalnih manjina?

Prema spomenutom zakonu, u članku 7. prepoznata je i važnost njegovanja jezika i kultura, kako većine, tako i manjinskih nacionalnih zajednica. Vi niste imali na radijskom ili televizijskom programu RTV-a, koji se emitira

Vi ponekad imate trostruko marginiziranu osobu. Primjerice, kada je u pitanju žena, koja je invalidkinja, a pripadnica je nacionalne manjine. Mislim da ta osoba nema nikakve šanse da ne bude podzastupljena u našem društvu, kaže Dubravka Valić Nedeljković.

ski mediji, a da ne govorimo o medijima u cijeloj Srbiji. I kada razgovaramo s uređivačkim kolegijima, jer mi uglavnom prezentiramo svoje rezultate onima koji su monitoringovani, i kada ukažemo na tu, jednu od ključnih primjedbi, obično se iznosi opravdanje da ti mediji imaju skroman prostor, te da nema mjesta za Drugog, jer se ne može objaviti ni sve ono što se događalo u njihovoj zajednici.

Mogu razumjeti taj argument, jer ako se mediji bave diverzitetom, onda zaista imaju

zajednica, a koje su na rubu većine ili na rubu matične zemlje. To je vrlo važno! Medijska uredništva trebaju prepoznati da poređenje s Drugim daje sliku o nama, a time se i njeguje ono što se shvaća kao vođanski identitet.

Je li u vođanskoj javnosti prisutan i diskurs isključenja Drugog? Poznajemo li se dovoljno?

Pa jest, evo Novosadska novinarska škola je u ožujku ove godine pratila te velike medijske kor-puse, RTS i RTV. Pratili smo što je medijsko ostvarivanje javnog

Medijska uredništva trebaju prepoznati da poređenje s Drugim daje sliku o nama, a time se i njeguje ono što se shvata kao vojvođanski identitet * Mi bi morali više znati jedni o drugima kako bi se bolje razumjeli. Etnička distanca se gradi tako što vi nemate informacija o Drugom. Kada bi imali više informacija, onda bi više znali, cijenili i razumjeli se s tim Drugim, o kojemu ne znamo ništa, a ako o nečemu ne znamo ništa, o tome ne možemo ni misliti, kaže Dubravka Valić Nedeljković

na većinskom jeziku, ni jednoga pripadnika neke od manjinskih zajednica u Vojvodini, a da je govorio o nekom društvenom fenomenu na svom materinskom jeziku. Ne mora to značiti da taj sugovornik govori o svojoj nacionalnoj manjini. Opet je činjenica kako određeni sugovornici neće nikada govoriti svoji materinskim jezikom, ako se u emisiji govori o problemima u kulturi ili zdravstvu, bilo o čemu da je riječ. On ne govori svojim materinskim jezikom, iako je taj jezik u službenoj uporabi, pa ga se onda prevede, zar ne? To bi bilo isto, kao kada biste tražili od bilo kojeg subjekta da govori na srpskom jeziku, inače ga nećete intervjuirati. Ta osoba treba govoriti materinskim jezikom, a vi ćete ga prevesti. Javni servisi imaju redakcije na manjinskim jezicima i pitanje prijevoda ne bi trebao biti problem.

Što bi za vas u praksi manjinskih političkih, medijskih, intelektualnih, umjetničkih i amaterskih scena, ali tako i onih većinskog naroda, značilo interakciju?

Nema tu baš mnogo interaktivnosti. Ali, evo, nedavno smo imali jedan sjajan primjer, čuveni mjuzikl *Violinist na krovu* realiziran je u suradnji Srpskog narod-

nog pozorišta i Novosadskog pozorišta-Ujvideki szinhaz. Ta sinergija multikulturalnosti je doprinijela da dva ansambla, a kada se nađu zajedno, ostvare jednu novu kvalitetu. Meni se to osobno mnogo dopalo i to vidim kao neku lijepu perspektivu, razumijevanja umjetnika različitih backgorunda, znači, da mogu raditi zajedno i da taj zajednički rad vodi do nove kvalitete. Također, smatram kako ne treba pretjerivati i to stalno raditi, naravno, jel? Uvijek treba postojati neki razumna osnova i razuman cilj i tada će prilikom takve suradnje rezultat biti ekstremno dobar. Meni je žao i ja ću to ponoviti, mi malo znamo, primjerice, o mađarskoj književnosti koja se se piše ovdje, u Vojvodini, znamo za **Laszla Vegela**, njega odlično prevodi **Arpad Vicko**, ali to je jako malo glede šire vojvođanske mađarske književnosti. Eto, od Rumunja znamo za **Petra Krdua**, a ne znamo za mnogo više, a **Vasko Popa** je pisao na srpskom jeziku. Primjerice, malo znamo i o rusinkoj ili slovačkoj književnosti, dok o hrvatskoj književnosti koja se piše u Vojvodini više znamo, jer nam je to blizak jezik. Hoću reći da mi suštinski malo znamo o književnicima koji

stvaraju na jezicima određenih nacionalnih zajednica, rijetki su prijevodi na većinski jezik, ali isto tako, izostaju ti prijevodi s jezika manjina na jezike drugih manjina.

To nam nedostaje. Mi bi morali više znati jedni o drugima kako bi se bolje razumjeli. Vraćam se sada na vaše prvo pitanje – postoji li etnička distanca? Ona se gradi tako što vi nemate informacija o Drugom. Kada bi imali više informacija, onda bi više znali, cijenili i razumjeli se s tim Drugim o kojemu ne znamo ništa, a ako o nečemu ne znamo ništa, o tome ne možemo ni misliti.

Je li ovdje u društvenoj praksi na djelu tek koegzistencija identitetskih različitosti?

Jest, više se koegzistira, nego što se prožima. Ne znam podatke, ali mislim da je prije 90-tih godina bilo više mješovitih brakova, nego danas i mislim da je to prvi pokazatelj postoji li multikulturalizam ili ne postoji. Mislim da je upravo tu prvo u stvari došlo do pomjeranja, zajednice su se počele 90-tih godina razdvajati, što je normalno kada je život ugrožen iz bilo kojeg pravca i onda se zatvaraš u svoju malu zajednicu, jer tamo tražiš na neki način zaštitu, sigurnost i to

je uobičajeno, ali time prestaje komunikacija s drugim zajednicama i onda prestaju razne veze koje dovode do prijateljstava ili do brakova. Znači, brak je ono prvo što treba pogledati, kako bi se znalo kakva je situacija u nekoj zajednici, koliko je tolerantna ili netolerantna, dakle postoje li brakovi između osoba koji su pripadnici različitih nacija, ali i vjera.

Jesu li pojmovi građansko i nacionalno opozitni? Isključuju li jedno drugo?

Nacionalističko jest suprotno građanskom, ali nacionalni identitet nije suprotan građanskom identitetu. Znači, sve što je ekstremno i sve što prelazi liniju građansko-demokratskog načina ponašanja, jest u stvari nacionalističko. Ali ne bih nacionalno stavljala u neku negativnu kategoriju. Znači, osobni nacionalni identitet, čak i u okviru nekog kosmopolitskog pogleda na svijet, nema neke kontroverze, ali ima kontroverze, ako taj nacionalni identitet dovodi do nekih predrasuda ili stereotipa kod nas, a u odnosu na Druge i drugačije, te ako dovodi do negativnih akcija ili ponašanja i onda to nema nikakvih dodirnih točki s građanskim.

25 godina DSHV-a. Kuda dalje?

SNEŽANA PERIŠKIĆ,
članica Predsjedništva
DSHV-a, Monoštor

Ne plašimo se izbora

Podsjetila bih ovdje da je ubrzo poslije osnutka stranke u Subotici 1990. godine osnovana i Podružnica DSHV-a u Somboru, a već godinu dana kasnije dobili smo i prvog vijećnika u Skupštini općine Sombor.

Hrvatska zajednica je druga po brojnosti manjinska zajednica u Gradu Somboru, ali aktualnoj vlasti (u teškoj borbi za »prekomponiranje«) nije bilo niti na kraj pameti da započne ili vodi bilo kakve razgovore s Hrvatima, a napose s DSHV-om. To naravno nimalo ne smeta lokalnoj političkoj eliti da često posjećuje lokalne samouprave i državne institucije u Republici Hrvatskoj ističući u takvim prigodama kako se brižno odnose prema Hrvatima u Somboru.

Redovito sudjelujemo na izborima za savjete MZ, mada moram primijetiti manjak elana kada treba staviti svoje ime na listu. Obnašam treći četverogodišnji mandat članice Savjeta MZ Monoštor, od toga u dva mandata dopredsjednica ili zamjenica predsjednika Savjeta. Namjeravam se s nekočinom odabranih aktivnih članova i na sljedećim izborima za Savjet u ožujku 2016. kandidirati, jer smatram da samo osobnim primjerom, volonterskim radom i brigom za građane (onoliko koliko nam država to dozvoli), pokazujemo svoju građansku i političku hrabrost.

Što se tiče perioda koji dolazi ne plašimo se lokalnih izbora u Somboru. A hoćemo li ući u njih u koaliciji s nekim strankama sličnih programskih načela ili samostalno, odlučit će vodstvo stranke i nadležna tijela DSHV-a.

Z.V.

ŽELJKO PAKLEDINAC,
predsjednik MO DSHV-a
Vajska

Siguran opstanak

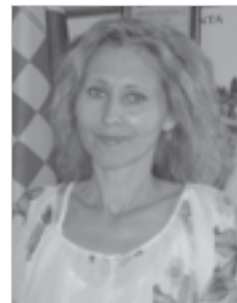
Desetog srpnja obilježit će se 25 godina od osnutka DSHV-a, stranke koja je nastala za vrijeme raspada bivše SFRJ, kada počinju suludi ratovi koji za sobom nose smrt, protjerivanje i patnju hrvatskog naroda. Mnoge obitelji su nestale i razorene, mnogi su trajno napustili svoje mjesto življenja, ali u teškim uvjetima DSHV je ostao uz svoj narod i nije gubio vjeru u bolje sutra. DSHV je iz dana u dan jačao, rastao, nicali su nove mjesne organizacije, što je bio dokaz da nas ima i da će nas biti. Stranka je nakon petolistopadskih promjena dala značajan prinos u stvaranju demokratskog društva. Postaje jedina parlamentarna stranka u Hrvata, počinje obnašati najvažnije funkcije u dijelu vlasti, počev od lokalne do republičke razine. Ima svog zastupnika u republičkom i pokrajinskom parlamentu, kao i u mnogim lokalnim sredinama. U periodu pred nama radit će se na povećanju broja članstva, nastaviti s pridobijanjem mladih, obrazovanih ljudi unutar naše zajednice koji žele dati svoj doprinos. DSHV je jedna od rijetkih stranaka koja ima svoju mladež, koja je postala prepoznatljiva i izvan granica Srbije. Ne treba zaboraviti žene koje čine značajan broj u članstvu. Daljnji rad na osnivanju mjesnih organizacija u svim onim mjestima i općinama gdje ima pripadnika hrvatske zajednice treba biti jedan od prioriteta.

DSHV mora i dalje opstati, jer je to ono što mi pripadnici hrvatske zajednice imamo, jer nijedna druga stranka ne može shvatiti i razumjeti naše probleme bolje od nas samih.

Z. P.

RENATA KURUC,
tajnica MZ Sonta

Prema boljitku malim, sigurnim koracima

Sponosom možemo konstatirati da smo suradili puno, ali se i pitati je li to dovoljno za opstojnost Hrvata u Vojvodini, u Srbiji. Kako zaustaviti odlazak mladih? Naši naponi na upisu što većeg broja Hrvata u poseban birački popis često su kontraproduktivni, jer mnogi od upisanih, čim dobiju državljanstvo Hrvatske, odu zauvijek. Stoga bi trebalo više raditi na gospodarskom razvoju sredina u kojima žive Hrvati, u cilju njihovog ekonomskog osnaživanja i ostanka na ovim prostorima. U današnjim uvjetima tržišne ekonomije nije dovoljno samo razvijati kulturu, običaje i jezik. Moramo se posvetiti jačanju poduzetništva, koristeći primjere i pomoć naše matične države i dostupnih EU fondova. Nedostatak participiranja u vlasti možemo nadomjestiti izravnim utjecajima matične države na oporavak gospodarstvenih kapaciteta u naseljima s većim postotkom Hrvata, bilo putem otvaranja poslovnih jedinica uspješnih poduzeća iz Hrvatske u većim sredinama u Vojvodini, bilo angažiranjem kooperanata u ruralnim područjima, pod uvjetom da u većem broju budu angažirani naši ljudi. Potrebno je ustrojiti i pravila po kojima bi se stipendisti naše nacionalne zajednice iz Vojvodine nakon završenih studija na hrvatskim sveučilištima morali vratiti u domicilnu državu. Boljitak ćemo osjetiti koračamo li malim, ali sigurnim koracima, sukladno interesima svih pripadnika naše zajednice. Vertikala nam mora imati polazišta od mjesnih zajednica, koje najbolje znaju što im je neophodno za život i rad.

I. A.

**RAZGOVOR POVODOM ODRŽANE
DUŽIJANCE ZA DJECU:**
IVAN PIUKOVIĆ, ORGANIZATOR

Velika radost za djecu

Već osam godina, kao svojevrsna uvertira završne manifestacije proslave završetka žetelačkih radova Dužijance, nekoliko tjedana prije održava se Dužijanca za djecu u kojoj se, poput velikih, javnosti predstavljaju mali bandaš i bandašica. Ovoga puta, u subotu na glavnom gradskom trgu u Subotici i u nedjelju na procesiji nakon mise u katedrali sv. Terezije Avilske, tu čast su imali **Teo Margetić i Kristina Kujundžić**. Lijepi povod za razgovor s **Ivanom Piukovićem**, glavnim organizatorom Dužijance za djecu.

Kako ste zadovoljni ovogodišnjom Dužijancom za djecu?

Izuzetno sam zadovoljan. Bilo je jako lijepo i dobro posjećeno, jer u dvodnevnom programu se zbilja mnogo ljudi moglo i praktično uvjeriti u svrsishodnost ove prateće manifestacije u sklopu programa ovogodišnje Dužijance.

Koliko je bilo sudionika na svečanoj pozornici u subotu navečer?

Bilo je više od 300 sudionika, a svoj nastup u za ovu priliku posebno odabranim koreografijama imali su mali članovi nekoliko KUD-ova s ovih naših prostora i gosti iz Čikerije (Mađarska).

Što sve podrazumijeva priprema za ovu malu Dužijancu?

Što se mene osobno tiče nema neke velike razlike u pripremi za veliku ili ovu tzv. malu Dužijancu koja je namijenjena

našim najmlađima. Jedina značajna razlika je u okolnosti kako za malu Dužijancu priprema nije toliko velikog obujma i ona neka-ko ide paralelno uz već započete pripreme za Dužijancu.

Kada se znaju mališani koji su izabrani za bandaša i bandašicu?

Za njihov izbor nadležan je vlč. **Stjepan Beretić**, a njihova imena su poznata negdje pred Tijelovo. To je dovoljno vremena da se počnu polagano pripremati za njihovu svečanu zadaću.

Što djeci znači ovaj počasni izbor?

Mislim kako je to za djecu velika stvar. Eto kako mi doma imamo veliki izbor tradicionalne muške odjeće (nošnje) za ovu priliku, kada je mali bandaš Teo došao sa svojim ocem vidjeti i probati nešto od svečane oprave, točno se moglo na njegovom licu primijetiti ushićenje i radost što je upravo on ovogodišnji mali bandaš. A znam kako su za malu bandašicu specijalno šivana dva *ruva*, jedno za subotnju večer, a drugo za nedjeljnu procesiju u crkvi. Odrasli možda mogu odglumiti određenu situaciju, ali djeca su iskrena i ne mogu sakriti svoje emocije.

Procesija oko crkve je svojevrsna novina koja je započeta prošle godine. Što se sve događa u nedjeljnom programu proslave Dužijance za djecu?

Misa je svečana, isto kao i na velikoj Dužijanci, prikazni darovi, blagoslov i podjela žita, i onda

slijedi procesija oko katedrale, što je jedan izuzetan svečani trenutak koji svakom sudioniku ostaje zauvijek u lijepom sjećanju.

Konačno, proslava Dužijance je i potekla iz Crkve i u našem narodu je ona neraskidivo vezana s proslavom završetka žetelačkih radova. Kako vi doživljavate povezanost Crkve i Dužijance?

Biskup **Blaško Rajić** je to svojevremeno lijepo pokrenuo i ta veza je ostala neraskidiva, jer da nema Crkve ne bi bilo niti Dužijance. U pitanju je najljepša moguća zahvala Bogu za žito, za rod, za sve. Kako mala, tako i velika Dužijanca.

Vaša zaduženja u organizaciji male Dužijance su uspješno obavljenim poslom sada završena, a slijedi nastavak priprema za veliku Dužijancu. Što je vaša zadaća u organiziranju programa završne svečanosti?

Uključen sam najviše u poslovima oko organiziranja svečane povorke, prije svega kao pomoć

mom ocu u pletenju i pripremi ukrašavanja karuca i kočija koje sudjeluju u njoj, a sudjelujem i u organizaciji natjecanja risara, pri- skakanja vatre i još nekih dijelova organizacije pratećih programskih cjelina.

Na koncu, što za vas znači Dužijanca?

Znači mi jako mnogo, jer sam u nju uključen doslovno od malih nogu, pa sve do danas. Volim kazati kako je Dužijanca za mene jedna vrlo važna stvar u životu, ona je u mojim genima i srcu i ona je jednostavno urođena našem narodu. Zbilja sam ponosan na ovu lijepu manifestaciju tradicionalne zahvale Bogu za ubranu ljetinu i rod od kojeg ćemo imati kruha u sljedećoj godini. Dužijanca je dio našeg naroda i s njom mi dokazujemo tko smo i što smo. Tako sam odgojen, a u svojoj obitelji to s ponosom nastavljam njegovati na slavu Božju.

Dražen Prčić
PONOS

U jednom razgovoru na *Vinkovačkim jesenima* su me upitali u jednom društvu koje je gostovalo na našoj Dužijanci tko je bio jedan sudionik povorke sa sivim šeširom na kome se posebno vidio ponos zbog svega oko njega. Odgovorio sam: To sam bio ja!

Djeca u Dužijanci

Smotra dječjeg folklora *Djeca u Dužijanci* počela je u subotu, 4. srpnja, na Gradskom trgu u Subotici. Tijekom dvosatnog programa redali su se najmlađi članovi kulturno-umjetničkih društava koji su se subotičkoj publici predstavili plesovima i pjesmama svoga kraja i naroda.

FOLKORNI DIO PROGRAMA

Na početku mons. **Stjepan Beretić**, katedralni župnik, predstavio je ovogodišnje male predvoditelje, malog bandaša **Tea Margetića** i malu bandašicu **Kristinu Kujundžić**. Folklorni dio programa otvorili su članovi HKC *Bunjevačko kolo* – ogra-

nak iz Žednika, a zatim su se predstavili: KUDH *Bodrog* iz Monoštora, KUDŽ *Bratstvo* iz Subotice, HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, KUD *Rokoko* iz Čikerije (Mađarska), UUT *Talentum* iz Subotice, OKUD *Mladost* iz Subotice, HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, FA *Pantlika* iz Čorne (Mađarska), a program su zatvorili domaćini, najmlađa skupina HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Posjetitelji su mogli uživati u dječjim izvedbama i neiscrpoj energiji.

ZAHVALA BOGU

Sutradan, u nedjelju 5. srpnja, djeca su na svetoj misi u katedrali svete Terezije Avilske zahvalila Bogu za žetvu. Ponovno u nošnji, bez obzira na visoku temperaturu, djeca su pokazala i ulila tračak nade kako naši običaji neće brzo izumrijeti. Misno slavlje, uz svećenike Subotičke biskupije, predvodio je subotički biskup mons. **Ivan Penzeš**, koji je ovom svetom misom ujedno

zahvalio časnim sestrama na nesebičnom trudu i radu. Naime, časne sestre reda Naše Gospe, koje su dugi niz godina boravile i radile na biskupiji, odlaze u sada jedini samostan u Subotici u župi Isusova Uskrsnuća. Neke sestre će dobiti premještaj izvan Subotice, a neke će se preseliti u spomenuti samostan. Misnom slavlju nazočile su i časne sestre ovoga reda iz Hrvatske.

Nakon misnog slavlja djeca u nošnji, te mali bandaš i bandašica, kao i svi mali bandaši i bandašice seoskih dužijanci, koje tek slijede, uz biskupa, svećenike, časne sestre i narod sudjelovali su u procesiji oko crkve. Pjesmom *Tebe Boga hvalimo* i ovom svetom misom, djeca su zahvalila Bogu za ovogodišnju žetvu i kruh svagdanji. Po završetku duhovnog dijela programa djeca su okupljena ispred katedrale odigrala nekoliko bunjevačkih kola.

Smotru dječjeg folklora *Djeca u Dužijanci*, kao i dječju zahvalu Bogu za žetvu, uz pomoć sponzora organizirao je HKC *Bunjevačko kolo*.

vlč. Stjepan Beretić, Kristina Kujundžić i Teo Margetić

Tavankutske kraljice

Na misi

KUD *Rokoko*, ČikrejaKUDH *Bodrog*, MonoštorHKC *Bunjevačko kolo*, Subotica

10. srpnja 2015.

HKUD *Vladimir Nazor*, SomborHKPD *Matija Gubec*, Tavankut

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 10. do 16. srpnja

10. SRPNJA 1521.

U vrijeme turske opsade Beograda (Nándorfehérvára), umro je subotički vlastelin i beogradski ban **Imre Török**, kapetan kalemegdanske utvrde. Sva njegova zvanja i posjede, odnosno, vlastelinstvo, naslijedio je njegov sin **Balint (Valentin) Török**.

10. SRPNJA 1780.

Prema popisu izvršenom samo godinu dana nakon stjecanja statusa slobodnog kraljevskog grada Subotice (Mariatherezipolis), u javnim je službama zaposleno 56 osoba. U gradu je bilo 663 slugu i sluškinja, nadničarenjem se bavilo 150 muškaraca i 12 žena. Prosjačilo je 117 osoba. Grad je imao 45 siročadi, 21 redovnika u samostanu, te sedam vanjskih katoličkih i pravoslavnih svećenika.

10. SRPNJA 1994.

Svečanom sjednicom Skupštine općine, otkrivanjem spomen-ploče Židovima stradalim tijekom II. svjetskog rata i otvorenjem izložbe o prinosi Židova razvoju Subotice, obilježena je 50-ta obljetnica deportacije nekoliko tisuća subotičkih Židova, iz geta kod teretnog željezničkog kolodvora, u zloglasne koncentracione logore smrti u Njemačkoj.

12. SRPNJA 1750.

Magistrat grada Sveta Marija (Subotica) razmatrao je mjerila za razrez poreza, odnosno ključ za razrez kontribucije (poreza) i vlastelinskog poreza (census dominalis). Čelniku gradskog ekonomata **Iliji Poljakoviću**, dopuštena je isplata računa za bravarske radove.

12. SRPNJA 1965.

Izvjешća Novosadske armijske oblasti kazuju da je više od 11.000 Subotičana, svrstanih u čete i brigade, tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci branilo i obranilo Bačku od katastrofalnih poplava koje je izazvao nezapamćeno visok vodostaj Dunava.

13. SRPNJA 1805.

U Subotici je rođena **Jelena Čović**, prva akademski obrazovana slikarica, profesorica crtanja na Višoj djevojačkoj i Obrtničkoj trgovačkoj školi. Likovnu umjetnost je studirala u Sopronu, Münchenu, Berlinu i Parizu. Od prve izložbe, koja je otvorena 6. srpnja 1900. u Subotici, stvarala je slike svježeg kolorita, pejzaže i portrete, u ulju, pastelu, akvarelu i crtežu. Preminula je u jesen 1951.

13. srpnja 1975.

U Subotici je rođena **Ivana Petrekanić Šiđ**, glavna i odgovorna urednica Programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Školovala se u Subotici i Novom Sadu, gdje je diplomirala na Višoj ekonomsko-komercijalnu školi, 1997. godine. U Uredništvu na hrvatskom jeziku u okviru JP *Radio Subotica* angažirana je 1999. godine.

14. SRPNJA 1851.

Gradskom vijeću Subotice prosljeđena je naredba o utemeljenju Siročadskog stola. Političke i teškoće druge prirode glede formiranja Srpske Vojvodine, uvjetovale su realiziranje ove odluke za šest godina, kada se prišlo njegovom osnutku. Prvi predsjednik Siročadskog stola bio je **Etim Aradcki**, blagajnik **Károly Barnai**, kontrolor **Jakab Csík**, a bilježnik **Filip Mačković**.

14. SRPNJA 1950.

Maestru **Milanu Asiću**, istaknutom skladatelju i dirigentu Subotičke filharmonije, Vlada Narodne Republike Srbije, dodijelila je najvišu državnu tzv. Sedmojulsku nagradu. U to je vrijeme Subotička filharmonija slovila kao najbolja u zemlji.

14. SRPNJA 1972.

Izvršni odbor zajednice kulture Subotice prihvatio je prijedlog sastava novog uredništva književnog časopisa *Rukovet*, budući da je prethodna kompletna redakcija (krajem lipnja) morala, pod teškim pritiskom Saveza komunista, te optužbom da je sudjelovala u antidržavnoj djelatnosti »hrvatskog proljeća« – podnijeti ostavku.

15. SRPNJA 1527.

Prilikom povlačenja u Segedinsku utvrdi iz zasjede je ubijen samozvani car kojega su zvali: Crni Čovjek. Zapravo, smrtno ga je ranio neki ratar po imenu **Orbán**. Vojvode cara prebacuju u Tornjoš, ali tamo umire od zadobivenih rana. Neprijateljski nastrojeni vojnici mu odsijecaju glavu i šalju je svome poglavaru **Jánosu Zápolyi** u Budim.

15. SRPNJA 1735.

Poglavar rezidencije subotičkih franjevac, **Gabriel Parvi**, položio je temeljni kamen samostana. Izgrađen je, uređen i opremljen novcem dragovoljnih darovatelja, koji su tijekom sedam godina priložili čak 3.802. forinte.

15. SRPNJA 1945.

Maršal **Josip Broz Tito** sa suradnicima posjetio je Suboticu, gdje

na Gradskom stadionu prisustvuje proslavi obljetnica vojvođanskih partizanskih postrojbi, svrstanih u regularne vojne jedinice.

15. SRPNJA 1990.

Održana je osnivačka skupština Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Za predsjednika je izabran mr. **Bela Tonković**. Narednog mjeseca DSHV pokreće partijsko glasilo, mjesečnik *Glas ravnice*.

16. SRPNJA 1897.

U Suboticu su dopremljena prva dva tramvaja. Istodobno su postavljeni prvi namještenici tvrtke **Ernesta Lindheima i drugova**, te šest vozača (kočničara) tramvaja.

16. SRPNJA 1945.

Konstituiran je novoizabrani Gradski narodnooslobodilački odbor Subotice, u sastavu: predsjednik **Ivan Milanović**, dopredsjednik **Aleksandar Magarašević**, tajnik **Grgo Lulić**. Ostali članovi: **Marko Bačlija**, **János Győri**, **Stevan Gorčik**, **Bela Huska**, **Ljudevit Vujković Lamić**, **Vladislav Nagy**, **József Szalai**, dr. **Vladeta Savić** i **Blaško Stražarković**.

16. SRPNJA 1974.

Umro je **Andrija Kulunčić**, slikar i profesor crtanja. Po završetku Učiteljske škole, studij nastavlja na Višoj školi za primijenjenu umjetnost u Beogradu. Neko vrijeme je predavao u subotičkoj gimnaziji, a potom kao slobodni umjetnik živi samo od slikarstva. Rođen je 27. studenoga 1897.

Na mjestu starog mlina

Lokacija kuta Korza i Ulice Matije Korvina, ranije Engelsove, kroz dugo vrijeme nije se pokazala poslovno sretnom. Nakon zatvaranja Robne kuće *Beograd* i pokušaja uspostavljanja drugih prodajnih centara, objekt već godinama zvrji prazan, izvana sve neuredniji i zapušteniji. I prije izgradnje robne kuće, svečano otvorene 1987. godine, plac je nakon rušenja prethodnog objekta bio prazan više od desetljeća i pol, ograđen neuglednom ogradom, na tada omiljenom subotičkom šetalištu.

Ovdje je nekada bio stari mlin, koji je kroz vrijeme služio različitim namjenama, najkraće onoj radi koje je podignut. Bila je to prva trokatnica u Subotici, izgrađena još 1861. godine, na terenu koji je nasut 25 godina ranije. Nasuta je Rogina bara koja je površinom zahvaćala i dio današnjeg Korza. U vrijeme podizanja prvog mlina na parni pogon željeznica još nije stigla u grad. Koncesiju za podizanje mlina kojeg bi pokretao parni stroj od 30 konjskih snaga dobio je tehničar **Antun Pein** – bilježi **Katarina Ulmer** u istraživačkom radu pod naslovom *Mlinarstvo u Subotici do Nagodbe 1867.*, objavljenom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. »Pein nije bio dugo vlasnik mlina. Nestalo mu je sredstava i bio je prisiljen tražiti zajam od nekih subotičkih veleposjednika.« Vjerovnici osnivaju dioničku udrugu, ali do ostvarenja velikih zamisli i planova ipak ne dolazi. Pein odlazi iz grada, vjerovnici nisu stručni u ovom poslu i mlin nakon nekoliko godina odlazi pod stečaj. Zgradu otkupljuju država i grad 1873. godine, adaptiraju je i ovdje useljavaju prvu žensku učiteljsku školu. Stariji Subotičani pamte u ovoj zgradi u godinama poslije Drugog svjetskog rata Krojačko poduzeće *Titovka*.

K. K.

NEKAD
i
SAD

RUŽICA ŠIMIĆ, DUGOGODIŠNJA DOMAĆICA SALAŠA NA DUŽIJANCI

U cilom ruvu na svečanoj pozornici

Kako nam kaže na početku svoje priče o Dužijanci, **Ružica Šimić** se u tradicionalno svečano obilježavanje žetelačkih radova aktivno uključila 1968. godine, kada je isprva bila angažirana na pletenju vijenaca kod **Jovane Stantić**. Vrijedno je istaknuti kako se upravo do te '68. godine u ondašnjem društvenom sustavu Dužijanca proslavljala isključivo u crkvi, a potom joj se vraća i nekadašnja mogućnost proslave na subotičkim gradskim ulicama.

»S nama je u obitelji živjela moja majka **Marija**, očeva mater, s kojom sam provela veliki dio svog djetinjstva i mladosti i koja mi je svojim pričama i sjećanjima predočila najbolju moguću sliku o životu na salašu. Iako

sam rođena u gradu i nikada nisam živjela izvan urbane sredine, zahvaljujući njoj sam stekla potpuni doživljaj vremena i običaja u kojima je moja majka proživjela cijeli svoj život, a što mi je kasnije u mnogome pomoglo u brojnim aktivnostima u koje sam bila uključena«, otkrila nam je Ružica Šimić.

DOMAĆICA SALAŠA

»Domaćica na salašu svečane proslave Dužijance (svečana bina na gradskom trgu u Subotici: subota navečer i nedjelja u podne) postala sam 1989. godine, kada je ponovno (još jednom) obnovljena manifestacija javnog gradskog obilježavanja i obavljala sam je sve do prije nekoliko godina kada sam

se povukla i ustupila je svojoj snahi **Dajani**. Moja uloga je bila podijeljena u dva dijela, prvi se događao subotom navečer tijekom tzv. risarske pogodbe na svečanoj bini, a drugi dio je obuhvaćao sve što je bilo potrebno u nedjelju kada su na istoj pozornici bandaš i bandašica predavali gradonačelniku novi kruh. Svoje prvo domaćinstvo sam odradila sa **Stipanom Bašićem**, a majka i dida su pokojni **Aleksandar Kopunović** i njegova supruga **Grozdana**.

Tijekom risarske pogodbe na pozornici smo dočekivali risare, slijedila je tradicionalna pogodba, a potom smo ih sve počastili prigodnom okrepom. Također, tijekom subotnje večeri domaćica salaša je pratila i cjelokupni glazbeni program koji je pratio

ovu uvodnu manifestaciju pred nedjeljnu svečanost velikog finala Dužijance. A u nedjelju, nakon svečane mise domaćin i domaćica salaša prvi su morali biti na svečanoj pozornici, dočekujući i pozdravljajući sve sudionike svečane povorke, od barjaktara do seoskih bandaša i bandašica, te na koncu bandaša i bandašice, kao i gradonačelnika kojemu će biti uručen ispečeni plod prvog ovogodišnjeg prinosa. Potom se blagoslivljalo žito, bandaš i bandašica i svi prisutni, popilo se vino, odigralo kolo...«

PRIPREMA SVEČANE OPRAVE

Za veliku proslavu završetka žetelačkih svečanosti, u duhu stogodišnje tradicije obilježavanja Dužijance, zasigurno se birala najbolja moguća oprava i naj-svečanije ruvo, kako se to nekada znalo govoriti. Kako se Ružica Šimić pripremala za svoju ulogu domaćice salaša?

»Za subotu se odabirala tzv. radna oprava i to ili piket, sefir, košulja, mider pregača ili ako je komplet sefir, papuče i obvezno marama na glavu.

Što se tiče nedjelje to je uvijek nešto najsvečanije, onako kako dolikuje Dužijanci, a prema tradiciji na sam dan Dužijance domaćin i domaćica nisu ništa radili pa se zato birala najljepša moguća oprava. Moja omiljena oprava je, kako se to po našem kaže, cilo ruvo i marama na dva kraja. Je li to sukno ili nešto tamnije, što već priliči mojim godinama, cipele i *tašna*, ali sve u kompletu i što vjernije prikazati kako je to nekada bilo.«

Predaja kruha

DOKAD NA POZORNICI?

»Dokle god bude zdravlja, iako sam već više puta rekla kako je vrijeme da svoje mjesto u potpunosti prepustim mlađima. Možda još koju godinu...«

CIJELA OBITELJ NA POZORNICI

Ružicu je prije nekoliko godina na mjestu domaćice salaša zamijenila njezina snaha Dajana, ali je ona i dalje ostala na pozornici, promijenivši ulogu i sada je ona u ulozi majke. Što za nju znači doživljaj kada se na svečanoj pozornici nađe cijela njezina obitelj reprezentirajući slikovito duh nekadašnjih vremena u kojima su živjeli Hrvati Bunjevci na ovim prostorima?

»To je doista jedna prekrasan osjećaj i finale svega što u našoj obitelji započinje još dva do tri tjedna prije završne svečanosti Dužijance. I moja unuka **Dunja** već jako brine i vodi računa što će obući i je li sve pripremljeno, i u našoj kući vlada jedna izuzetno

pozitivno ozračje i svi jednostavno tih dana živimo za Dužijancu. Važno je napomenuti kako nikada ne čekamo posljednji trenutak i pripreme oko sređivanja oprave započinju minimum dva tjedna prije.«

DUŽIJANCA U SRCU

»Za mene je Dužijanca naš lijepi običaj, ali još više i jedna ponosna obveza nama starijima da se potrudimo što bolje i autentičnije, isprva u svojim obiteljima a potom i javno, prenijeti mlađima što nama i našem narodu znači proslava završetka žetelačkih radova. Prekrasan događaj zahvale dragom Bogu za ubranu letinu i kruh koji ćemo cijele godine jesti.«

Dužijanca 1974.

Obitelj Šimić na pozornici Dužijance

INTERNACIONALNI SEMINAR O REGIONALNIM EKOLOŠKIM PITANJIMA

Ekološka osvještenost je nužnost

*Na internacionalnom seminaru u Vicenzi sudjelovali su
Centar lokalne demokracije iz Subotice i HKPD Matija Gubec iz Tavankuta*

Nove teme koje u vidljivoj mjeri okupiraju javni prostor u Europi su pitanja ekologije. Neizbježna poveznica s ekologijom je i ekonomija kao glavni motiv – uzročnik zagađenja prirodnog okruženja. Svjesnost potrebe za promjenama i inovativnim pristupima u rješavanju ovih problema rezultirala je okretanju prema aktivizmu mladih, koji bi svoj angažman u značajnoj mjeri usmjerili upravo na sagledavanje ključnih ekoloških problema unutar svojih zajednica i na njihovo lokalno djelovanje.

Na internacionalnom seminaru u Vicenzi, koji je održan od 21. do 22. lipnja, predstavile su se i dvije organizacije iz Srbije: Centar lokalne demokracije iz Subotice i HKPD Matija Gubec iz Tavankuta. Početak seminara je pokazao, prilikom predstavljanja organizacija i najvažnijih projekata, da su nedovoljna briga o ekološkim pitanjima svojstvenost svih europskih društava, neovisno o stupnju ekonomskog razvoja. Inzistiranja na održivom razvoju ukazuju na potrebu preinačavanja linearnih ekonomija u cirkularne ekonomije. Razlika nije samo terminološka: linearne ekonomije, koje postupno ali

još uvijek sporo postaju anakronizam, neplanski i trajno troše prirodne resurse uz česte i vrlo štetne nuspojave. Nasuprot tome, cirkularno orijentirane ekonomije teže ponovnoj uporabi resursa i recikliranju.

UTJECAJ NA MAKROPROCESE

Utjecaj na ove makroprocese je često neznatan ako se djeluje s pozicije pojedinca u jednom širem društvenom kontekstu. Praksa pokazuje značajne pomake u djelovanju zainteresiranih grupa građana koji svoj doprinos teže ostvariti na lokalnom ili regionalnom nivou. Takav oblik angažmana, usamljene intervencije pojedinaca, kao i pojedinih grupa, često se završe s neostvarenim ciljevima. Povezivanje različitih organizacija s različitim ekspertizama koje se ne tiču samo ekologije, već i prava, medicine i ekonomije, postala je nužnost u građanskim zahtjevima za promjenama u načinu percipiranja raznih vrsta otpada i tretiranja neposrednog prirodnog okoliša.

Jedan od efikasnih načina promoviranja inovativnih rje-

šenja u ekonomisanju otpadom jesu reciklažni centri koji funkcioniraju po principu kooperacije. Vlasnici su ujedno i radnici, čime se stvara osjećaj odgovornosti i recikliranje tretira kao redovita ekonomska djelatnost. Prilikom posjeta reciklažnom centru u Vicenzi, s lakoćom se moglo primijetiti da predstavnici država iz istočne Europe imaju skeptičan pristup prema terminu kooperacija, a samim tim i prema takvoj vrsti organiziranja, imajući u vidu višedecenijsko nipodaštavanje same institucije kooperacije. Njihov način djelovanja nije samo inzistiranje na promoviranju recikliranja i odgovornom odnosu prema okolišu, već ima i socijalnu komponentu, zapošljavajući bivše pritvorenike gradskog zatvora pokušavajući pomoći im u reintegraciji. Važno je istaknuti da su ovakvi centri samoodrživi, da neki od njih imaju značajniji profit i da se taj profit neposredno vraća u zajednicu upravo kroz spomenute socijalne programe.

PUT RAZVOJA

Profit nije jedini motiv koji nas potiče na odgovoran odnos

prema neposrednom prirodnom okruženju. Nedaleko od gradske jezgre Vicenze nalazi se prirodni rezervat upodobljen za posjete turista s pažljivo uređenim stazama, kako ne bi dolazilo do uznemiravanja životinja. Ovaj prostor ne služi samo kao turistička atrakcija već i utočište mnogim zaljubljenicima u prirodu, kao i školama koje često organiziraju radionice i praktične nastave pod nadzorom uposlenika ovog rezervata.

Možda najvažniji dio ovog seminara jesu, osim prezentiranja različitih mogućnosti povezivanja organizacija, posjeti gradskim parlamentima u okolini Vicenze prilikom čega su mladi aktivisti imali prilike razgovarati s političkim izabranicima na temu ekologije i specifičnim problemima i rješenjima na lokalnoj razini. Aktivni i ekološki osvješteni građani ne moraju nužno stajati nasuprot kreiranju politika. Štoviše, izrazito je važno tražiti projektne podrške i pronalaziti linije suradnje s političkim strukturama, kako bi se i na taj način artikulirali ekološki problemi zajednice.

D. Bilinović

VIJEĆNICI U SOMBORU USVOJILI STRATEGIJU RAZVOJA GRADA

Spisak lijepih želja

Vijećnici Skupštine Grada Sombora usvojili su Strategiju razvoja Grada koja definira planove razvoja Sombora do 2020. godine. Ovaj dokument je vijećnicima, ali i somborskoj javnosti obrazložio šef Odsjeka za lokalni ekonomski razvoj **Mihael Plac**, dok se usprkos prozivkama oporbe gradonačelnik **Saša Todorović** tim povodom nije obratio sa skupštinske govornice. A u Strategiji koja je podijeljena na nekoliko oblasti planira se sve što je, po

la protiv Strategije, **Rajko Miranović** istaknuo je da je osim uobičajenih fraza, kao što su unapređenje motivacije uposlenih, Strategije trebala naći način kako da somborska bolnica koja je regionalnog karaktera i kojoj gravitira 200.000 pacijenata dobije magnetnu rezonancu. »Koliko struke stoji iza ove Strategije, koliko prepisanih projekata nevladinih organizacija? Veliki dio odnosi se na infrastrukturu i rekonstrukciju građevinskih objekata, a zar to i bez Staretrije nije posao

ocjeni onih koji su sudjelovali u njenoj izradi, značajno za razvoj Sombora u idućih pet godina. Tako se u oblasti infrastrukture planira modernizacija pruge Sombor-Vrbas, rekonstrukcija prevoznice na Velikom bačkom kanalu kod Bezdana, razvoj nautičkog i putničkog prometa na Dunavu. U oblasti poljoprivrede vrijedi spomenuti planiranu izradu projektne dokumentacije za izgradnju hidrosustava *Plazović*, koji treba omogućiti navodnjavanje oko 50.000 hektara. Ostalo navedeno u Strategiji odnosi se na različite projekte i aktivnosti koje će provoditi grad, udruge, institucije. Iznoseći primjedbe vijećnik Udruge građana *Bolji Sombor*, koja je glasova-

svake lokalne samouprave«, upitao je Miranović. Vijećnik **Mata Matarić** je u svojoj diskusiji, ilustrirajući trenutačnu situaciju u Somboru, kazao da je nedavno u gradu boravila delegacija Međimurske županije, jedne od najrazvijenijih u Hrvatskoj, a da je jedini predstavnik lokalne vlasti koji ih je primio bio vijećnik Gradskog vijeća zadužen za komunalnu oblast.

No, predložena Strategija dobila je potrebnu većinu za usvajanje, pa je tako Sombor dobio dokument koji treba biti smjernica djelovanja u oblasti obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, poljoprivrede, gospodarstva, kulture...

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Daleko od razuma

Danima se ne mogu oteti dojmu jedne priče i jednog događaja iz okolice Sombora. Mjesto događanja je atar sela Stapar. Posijali u tom ataru dvojica braće na njivi od 17 jutara suncokret. Uložili u sjetvu i sve ono bez čega danas nema ni roda ni dobrih prinosa. Uložili nadajući se da će ova godina ići naruku suncokretu, da će i cijena biti dobra i da će samim tim i biti nekakve zarade. Računali su, tako je bilo od kada je svijeta i vijeka – ono što siješ, to ćeš i žeti. Tako je bilo i u doba njihovih starih, koji su tu istu njivu orali i želi 200 godina unazad. Tako bi možda bilo i danas da nije neko novo vrijeme, neka nova »pravila«, koja kažu – ne biram ni sredstva ni načina da dođem do svojih ciljeva, ili točnije rečeno zarade. Jer samo u ovom današnjem vremenu se može dogoditi da netko dođe na tuđu njivu i tanjuračom pretanjura sav suncokret. Svih 17 jutara. A to se upravo dogodilo gore spomenutoj braći. I da paradoks bude veći, onaj tko je osumnjičen za to, a riječ je o jednom poljoprivredniku iz susjednog atara koji obrađuje na stotine hektara, odmah je priznao što je uradio. A obrazloženje je da sporna parcela suncokreta ugrožava njegovu od 50 hektara na kojoj je posijan sjemenski suncokret. Ako su spomenuta braća obični paori, ništa lakše nego problem riješiti tanjuračom. I nije tu kraj, jer naknadu oštećeni mogu tražiti putem suda. A znajući kako kod nas to ide, čeka ih dugotrajan proces, vještaci, ročišta, svjedoci i uz malo sreće za nekoliko godina mogu se možda nadati okončanju spora. A do tada? Smiju li oni upće bilo što sijati na svojoj njivi? Neće li opet nešto susjedu smetati?

No, kako čujem, ima ova priča i onu drugu stranu. A to je da je poljoprivrednik iz susjednog sela koji je potanjurao suncokret to uradio jer se nije uspio dogovoriti sa spomenutom braćom, a čekati nije mogao jer bi za dandva u propast otišlo svih 50 hektara sjemenskog suncokreta. Sa svim drugim proizvođačima, čija je proizvodnja merkantilnog suncokreta ugrožavala parcelu sa sjemenskim, to je uspio još proljetos, u vrijeme sjetve, samo ovdje nije jer su zahtjevi za naknadu bili nerealni. To ga naravno ne opravdava što je problem riješio traktorom i tanjuračom, bez obzira što on od naknade načinjene štete ne bježi ni sada. Ali, pitam se sada gdje su ona vremena međusobnog uvažavanja, dogovaranja, jer sve se ovo moglo riješiti drugačije, onako kako to razumni ljudi rade. Izgleda da smo mi od tog razuma daleko i nažalost sve dalje.

Z. V.

KOLIKO SU SRIJEMCI SIGURNI NA SVOJIM KUPALIŠTIMA?

Ljeto je, kupati se MORA!

Vreli ljetni dani prethodnih dana bili su razlog više da mnogi Srijemci pronađu spas od na nekim od plaža u blizini rijeka i jezera

Kupališna je sezona na mnogim kupališnim mjestima u Srijemu i službeno počela. Srijemcima koji ove godine nisu mogli sebi priuštiti ljetovanje na moru, kupališta u Srijemu pružaju odgovarajuće uvjete za odmor i rekreaciju. Kupališna je sezona na skoro svim kupalištima i službeno počela već polovicom lipnja, a vreli ljetni dani prethodnih dana bili su razlog više da mnogi Srijemci pronađu spas od na nekim od plaža u blizini rijeka i jezera. Istraživali smo koliko su one sigurne za posjetitelje i jesu li poduzete sve neophodne mjere kako bi se kupaci mogli sigurno kupati.

PLIVAČI SIGURNI NA RIJE- CI SAVI

Plaža u Srijemskoj Mitrovici službeno je otvorena 15. lipnja. Ove je godine dobila drugačiji izgled – umjesto pijeska nasut je šljunak. Za kompletno uređenje plaže izdvojeno je oko 12 milijuna dinara iz gradskog proračuna, izvršena je kemijska i bakteriološka analiza vode i prema riječima nadležnih voda je ispravna za kupanje. Na samom ulasku na plažu na pločama su istaknuta pravila ponašanja za posjetitelje. Tako primjerice šetanja pasa po plaži nije dopušteno, a za svakog tko prekrši tu zabranu, prema riječima nadležnih, reagirat će

komunlna policija i inspekcija. Što se tiče čistoće plaže i tu su angažirani radnici koje svoje poslove rade u dvije smjene. Što se tiče sigurnosti kupaca, zadužena je spasilačka služba koja radi svaki dan od 9 do 20 sati: »Čamci su spremni, kao i mi, za brzo djelovanje. Na plaži se kupaci mogu osjećati sigurno. Od otvorenja sezone nismo imali nikakvih intervencija, ali znamo da će ih biti dosta tijekom ljeta, jer se očekuje veliki broj posjetitelja kako iz Srijemske Mitrovice, tako i iz drugih mjesta«, kaže jedan od spasilaca **Boško Mihailović**. Svakoga dana na plaži će se građani u slučaju da se ozlijede, dobiju sunčanicu ili imaju otok na koži od ujeda, moći obratiti liječniku i medicinskom tehničaru koji dežuraju od 9 do 20 sati. I pokraj poduzetih svih sigurnosnih mjera, liječnici savjetuju da tijekom aktivnosti na plaži ili u vodi kupaci trebaju voditi računa i ponašati se u skladu s godinama i zdravstvenim stanjem. U svakom slučaju gradska plaža u Srijemskoj Mitrovici poseduje sve sigurnosne uvjete za kupanje. Posebna pogodnost je što se ulaz na plažu ne naplaćuje, a do 10. rujna, do kada traje kupališna sezona na rijeci Savi, kupacima će biti na raspolaganju liječnička služba i spasioci, kao i brojni prateći sadržaji poput dječjih i sportskih igrališta, kafića i kioska s brzom hranom i sladoledom.

KRITERIJI ZADOVOLJENI U RUMI

I u rumskoj je općini kupališna sezona službeno počela 16. lipnja. Rumljani se rashladiti na Borkovačkom jezeru, a od prije samo nekoliko dana i na novootvorenom bazenu. Prije svake sezone kupanja Zavod za javno zdravlje u Srijemskoj Mitrovici vrši analizu vode iz jezera i utvrđeno je kako su svi kriteriji zado-

voljeni, a voda ispravna, tako da je sezona i službeno počela. Prema riječima **Slavka Hadžića**, koji skrbi o jezeru u kupališnoj sezoni, dobiven je i službeni dokument iz Zavoda za javno zdravlje da je voda ispravna. Kako ističe, rijetko se događa da u jezerima voda bude tako dobre kvalitete kao u Borkovačkom jezeru. Što se tiče sigurnosti kupaca, četvorica spasilaca vodit će računa ne samo da kupaci

budu sigurni, već i da svima kojima je to potrebno omogućuće odgovarajuću obuku za plivače. Osim rijeka Srijemci imaju mogućnost kupati se i u nadaleko poznatoj Banji Termal u Vrdniku. Ovo mjesto osim što je mjesto za opuštanje, ujedno je i rehabilitacijski centar. Nedavno je završena kompletna rekonstrukcija unutarnjeg bazena i samog hotela, a ovih je dana počela i izgradnja nova dva otvorena bazena, koji će posjetiteljima biti na raspolaganju već ovih dana i oni će biti namijenjeni slabijim plivačima, naravno uz nadzor spasilačkih službi.

KUPANJE I POKRAJ ZABRANE

Stanovništvo u šidskoj općini ima na raspolaganju u ovim vrelim ljetnim danima kompleks bazena *Posejdon*, gdje se vrši redovita analiza vode i gdje su angažirane spasilačke službe. Što se tiče ostalih kupališnih mjesta, Šidani uglavnom koriste kupališta na rijeci Bosut u blizini Vašice, Batrovaca i u Moroviću i Višnjicevu. Obalu rijeke Bosut uglavnom čiste čelni ljudi mjesnih zajednica ili pak sami mještani ljubitelji ribolova, a što se tiče sigurnosnih mjera, njih gotovo da nema. O svojoj sigurnosti vode računa sami

posjetitelji i kupaci. Na Sotskom jezeru koje predstavlja pravu ljepoticu i koje je ujedno pravi raj za ribolovce, s obzirom da je poribljeno jezero u kojem ima tolstolobika, babuške, te autohtonih vrsta smuđa, šarana, soma, kupanje je nažalost zabranjeno. Na samom ulasku u jezero postavljena je ploča Nacionalnog parka Fruška gora uz zabranu kupanja i unošenja čamaca u jezero. Međutim i pokraj te zabrane ovo je jezero prepuno kupaca, nekih na samoj brani, a nekih bliže uz obalu gdje je plića voda. Tako je već godinama i nekako je Šidanima i najmiliji boravak na Sotskom jezeru, gdje se često i kampira, kuha na obali i kupa, usprkos zabrani. Koliko je to opasno ili ne, ne znam. Jedino znam da trenutno na jezeru nema čuvara koji je prije bio tamo i vodio računa o sigurnosti poštovanja mjera zabrane. Sama činjenica da je Sotsko jezero prethodnih godina uzelo više od deset života, što je i bilo razlogom da se postavi ploča zabrane, trebala bi ponukati nekoga da se ipak uvedu sigurnosne mjere kako bi kupaci i u ovom dijelu Srijema mogli uživati na svojim kupalištima u ovim vrelim ljetnim danima.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Nada za Srijemce

U vrijeme kada su mnogi izgubili nadu da će im ikada biti bolje, Srijemcima, čini se barem nekima, predstoje bolji dani. A bolji dani odnose se na nova radna mjesta. Općina Ruma u odnosu na ostale srijemske općine trenutno u tom smislu prednjači. Primjer za to je prošlotjedno otvorenje tvornice za proizvodnju memorijske pjene čiji je investitor kinesko-danska kompanija *Everrest Production*. Riječ je o tvornici koja će biti regionalni proizvodni centar i to je prva kineska grinfild investicija, a druga danska u Srbiji, u kojoj će u prvoj fazi biti uposleno 359 radnika. Investicija iznosi 15 milijuna eura, a izgrađeni proizvodni pogon obuhvaća 28.880 četvornih metara. Prvobitno je dobiveno pet hektara od lokalne samouprave, a potom je kompanija dokupila još tri. Projekt inače podrazumijeva četiri faze i ukupna ulaganja od 50 milijuna eura i upošljavanje 1200 radnika, a čak 99 posto proizvodnje madraca i jastuka od memorijske pjene je namijenjeno izvozu. Tvornicu je otvorio premijer **Aleksandar Vučić**, a svečanom otvorenju bio je nazočan i ministar gospodarstva **Željko Sertić**. Kako je tom prilikom rečeno, značaj ove investicije za Rumu je nemjerljiv, a ono što je obećano je i ispunjeno. S obzirom na to da je u Rumi trenutno neuposleno 6.000 ljudi, očekuje se da će taj broj otvorenjem ove tvornice znatno biti smanjen. Prema riječima premijera, samo prije dvije godine rumska općina je bila u minusu 500 milijuna dinara, dok danas gotovo nikada nemaju na računu manje od 100 milijuna dinara. Investicija je provedena u rekordnom roku. Ono što također obećava, jest i potpisivanje memoranduma o daljnjoj suradnji i rezervaciji zemljišta za izgradnju nove tvornice koja bi se bavila proizvodnjom namještaja, što svakako ide u prilog građanima rumske općine i osiguravanju novih radnih mjesta.

Lijepe vijesti donosim i iz najzapadnije srijemske općine Šida. Nažalost, investitori ovdje još uvijek nisu stigli, ali učinjen je korak prema unapređenju infrastrukture. Taj korak odnosi se na revitalizaciju pruge Šid – Bijeljina koja će, prema riječima čelnog čovjeka općine, poslije dužeg niza godina biti revitalizirana. Očekuje se da će nakon potpisivanja sporazuma Državne direkcije za imovinu i Željeznica Srbije ubrzo doći do revitalizacije ove pruge, kako bi promet na toj relaciji konačno bio ponovno uspostavljen. Povezivanje ova dva grada – Šida i Bijeljine, svakako će biti od značaja za stanovništvo, ali i za promet roba i usluga.

S. D.

PRVA MANIFESTACIJA NA VODI U SRIJEMU

Karneval plovila

Na gradskoj plaži u Srijemskoj Mitrovici u subotu 4. srpnja prvi je put održan Savski karneval brodova. Organizator ove prve manifestacije na vodi u Srijemu je Centar za kulturu *Sirmijumart* u suradnji s mitrovačkom Asocijacijom za sigurnost prometa, a pod pokroviteljstvom Grada Srijemske Mitrovice. Po prvi su put Mitrovčani i mnogobrojni posjetitelji iz okolnih gradova Srijema imali priliku vidjeti i uživati u karnevalu preko 60 plovila na vodi: čamaca, brodice, brodića, kajaka, jedrenjaka, katarana, splavova, skutera, glisera i svih ostalih plovila. Bilo je pravo zadovoljstvo promatrati ih i uživati u prelijepoj regati. Ovoj atraktivnoj manifestaciji na vodi prethodio je kulturno-zabavni program tijekom cijelog dana u kojemu su šminker, zabavljači, dječji zbor i glazbenici, a u večernjim satima posjetitelje je zabavljao kubanski bend *Cubalkanika*. Prema riječima organizatora, osnovni cilj ove manifestacije bio je karnevalom na vodi službeno

otvoriti razdoblje ljetnih događanja na Savi, kao i obogatiti sadržaj kulturnih događanja u gradu na Savi. Prema broju posjetitelja toga dana na rijeci Savi, manifestacija na vodi je u potpunosti uspjela, a Srijemci su imali priliku vidjeti nešto potpuno novo, uzbudljivo i atraktivno.

VELIKO ZANIMANJE SUDIONIKA

Kako kažu organizator manifestacija na vodi je uspjela, a gradsku plažu u Srijemskoj Mitrovici toga je dana posjetilo više tisuća ljudi. Nakon oslikavanja lica najmlađih posjetitelja, akrobacija u zraku i javnog sata salse plesa za djecu, krenuo je defile brodova sa startom kod marine 29. novembar, koji je krenuo prema gradskoj plaži. Svi sudionici plovili su Savom svojim plovilima. Ovu rijeku dobru poznaju i svi oni svoje slobodno vrijeme provode upravo tu. Bio je to samo način da ih se vidi na jednom mjestu, sve one kojima je rijeka Sava drugi dom. Iako

je Srijemska Mitrovica jedna od općina u Srijemu koja se može pohvaliti bogatim kulturnim sadržajem posebice ljeti, organizatori ističu da su primijetili kako Mitrovici nedostaje karnevalskih manifestacija, pa su se iz tog razloga odlučili organizirati karneval na vodi: »S obzirom da se radi o manifestaciji koja se održava u gradu prvi put, pokazalo se kako je velika zainteresiranost i sudionika i posjetitelja, što nam je posebno drago. Karneval je namijenjen svim uzrasnim kategorijama i mislim da je od velikog značaja za naš grad, s obzirom da promiče i samu rijeku Savu. Željeli bismo da ova manifestacija postane tradicionalna, da sljedeće godine bude još više sudionika i iz ostalih gradova, ali i iz susjednih država«, rekao je **Petar Samardžić**, direktor Centra za kulturu *Sirmijumart*. Bilo je poteškoća oko organizacije, ali su te poteškoće promatrali kao izazove, koje su spontano rješavali: »Prilikom same organizacije imali smo veliku pomoć Asocijacije za sigurnost prometa.

Uključile su se i nadležne institucije: lučka kapetanija, komunalna policija i ostale gradske institucije koje su nam maksimalno izašle u susret, kako u savjetodavnoj tako i u tehničkoj potpori. Svi skupa smo se potrudili da manifestacija na vodi prođe sigurno, kako za sudionike tako i za posjetitelje«, istaknuo je Samardžić.

DUGE PRIPREME

Bilo je u planu da se karneval na vodi organizira još prošle godine. Međutim, zbog svibanjskih poplava, manifestacija je odgođena za ovu godinu. Svi zabavljači koji su planirani za prošlu godinu odazvali su se i ovoga puta, s nekim pojačanjima: »Karnevalu na vodi prethodila je duga priprema. Ovo je bila proba i željeli smo vidjeti hoće li se ovo Mitrovčanima dopasti i hoćemo li imati dovoljan broj brodova. S obzirom da je dan prošao i da su svi jako zadovoljni, nadamo se da će iduće godine broj sudionika i posjetitelja biti još veći i da će nam se pridružiti

Prema broju posjetitelja toga dana na rijeci Savi, manifestacija na vodi je u potpunosti uspjela, a Srijemci su imali prigodu vidjeti nešto potpuno novo, uzbudljivo i atraktivno

Ljubitelji plovila i iz drugih gradova i susjednih država. I do sada je Mitrovica imala vrlo bogat kulturni program posebice ljeti, ali ove smo se godine posebice potrudili uraditi nešto posebno», rekla je **Marija Vuruna**, članica Gradskog vijeća zadužena za kulturu.

Nakon regate, na prepunoj gradskoj plaži u Mitrovici, Mitrovačane je zabavljao kubanski bend *Cubalcanika*, koji je bio

Gošće s Kube

posebice interesantan za mlađe posjetitelje. Može se reći kako je ova »srijemska regata« u potpunosti uspjela, što se moglo ocijeniti i po izrazima lica posjetitelja. Svi oni su imali prigodu uživati u nečemu potpuno novom, posebice ljubitelji vode i plovila kojih u Srijemu, uvjerali smo se, ima puno, i koji ove vrele ljetne dane provode na rijeci Savi.

Suzana Darabašić

Mitrovčani i mnogobrojni posjetitelji iz okolnih gradova Srijema imali priliku vidjeti i uživati u karnevalu preko 60 plovila na vodi: čamaca, brodica, brodića, kajaka, jedrenjaka, katamarana, splavova, skutera, glisera i svih ostalih plovila.

Croart na Akademiji blata u Baranji

KARANAC - Manifestacija *Akademija blata* održana je početkom srpnja u organizaciji *Baranjske kuće* iz sela Karanac u Baranji. Riječ je o manifestaciji koja želi sačuvati tradiciju izgradnje kuća na stari način – od zemlje. Na ovoj manifestaciji su sudjelovali i članovi subotičke likovne udruge *Croart*.

Somborci na Osječkom ljetu kulture

OSIJEK - Narodno kazalište Sombor sudjelovalo je na Osječkom ljetu kulture. Somborci su u subotu, četvrtog srpnja, izveli komediju *Boing Boing Marka Kamoletija* u režiji **Olje Đorđević**. U okviru Osječkog ljeta kulture u ponedjeljak, 29. lipnja, u Muzeju Slavonije otvorena je izložba gradova prijatelja grada Osijeka za osvajanje titule europske prijestolnice kulture 2020. *Vasarely, Mujezinović, Konjović* u okviru koje je izložena i slika **Milana Konjovića** iz Galerije *Milan Konjović* u Somboru. Osječko ljetu kulture počelo je 29. lipnja i traje do 12. srpnja do kada se organiziraju književne večeri, kazališne predstave, koncerti, izložbe.

Z.V.

Posjet knjižničara iz Zagreba

SOMBOR - Knjižničari zagrebačkih srednjih škola u okviru posjeta knjižnicama u Vojvodini i Beogradu posjetili su 4. srpnja i Gradsku knjižnicu *Karlo Bijelički* u Somboru. Tijekom posjeta gosti iz Zagreba upoznali su se s radom somborske knjižnice te obišli obje zgrade knjižnice u Somboru, koja je bila jedna od četiri koje je u okviru stručnog izleta posjetilo pedesetak knjižničara iz glavnog grada Hrvatske.

Z.V.

Nagrade hrvatskim filmovima

NOVI SAD - Završen je osmi po redu Internacionalni filmski festival *Cinema City*, koji se održava u Novom Sadu. Dokumentarni igrani film *Goli hrvatske redateljice Tihe K. Gudac* osvojio je nagradu publike i posebno priznanje žirija u selekciji *Fresh Danube Films*. Drugi hrvatski film, koji je također osvojio posebno priznanje žirija u selekciji *Up to 10.000 bucks* je dokumentarni film *Ana trg* redateljice **Jelene Novaković**.

Most na kraju svijeta nagrađen u Italiji

ISCHIA - Na dodjeli nagrada 5. srpnja u okviru proteklog 13. izdanja *Ischia film festivala* u Italiji, nagrađen je dugometražni igrani film *Most na kraju svijeta* redatelja **Branka Istvančića** nagradom za najbolji snimateljski rad (Best Photography). Kako stoji u obrazloženju, nagrada *Epomeo* za najbolju kameru pripala je direktoru fotografije **Branku Cahunu** »za lijepe slike Hrvatske koje još uvijek u sebi nose posljedice rata«.

Film je sudjelovao na više svjetskih filmskih festivala. Na festivalu *Worldfest* u Houstonu osvojio je nagradu *Zlatni Remi*.

Najstarija splitska kavana

BEOGRAD - Zajednica Hrvata Beograda **Tin Ujević** i Hrvatska matična iseljenika – Podružnica Split organizirali su 6. srpnja u Domu omla-

dine u Beogradu predstavljanje filma *Najstarija splitska kavana* autora **Gorana Borčića**, kustosa Splitskog muzeja. Nazočnima su se obratili predsjednik ZHB gospodin **Stipe Ercegović** i predsjednica HMIS Branka Bezić Filipović. U programu su sudjelovali: Slovenski ženski zbor iz Beograda, **Ljiljana Crnić**, književnica, sa svojom pričom *Splitopis na moj način* i **Nenad Labor** s sletom pjesama iz Dalmacije.

I.J. C.

Dužijanca u Lemešu

LEMEŠ - U svečanoj dvorani Mjesne zajednice s početkom u 19 sati, danas, 10. srpnja, održat će se literarno-glazbena večer na kojoj će biti predstavljena knjiga *Svjetla starih fotografija*. O knjizi će govoriti **Mirko Kopunović**, urednik, **Zlata Vasiljević** i **Lucia Knezi**, autorice pojedinih dijelova knjige. Gostuju: **Melinda Batalo Balázs**, solistica na klavijaturama, i **Kristina Kemenj**, solistica na tamburi. Sutradan, u subotu, na Ljetnoj bini Doma kulture održat će se folklorna večer *U avliji kod baće i nane*, s početkom 19 sati i 30 minuta. Predstaviti će se novi bandaš i bandašica, a nastupit će domaćini manifestacije HBKUD *Lemeš*, te mjesni MME *Németh László*, KUD *Vidovdansko kolo*, i VA *Musica Viva*, te gosti HKPD S.S. *Kranjčević* iz Berega i GKUD *Sombor* iz Sombora. U nedjelju svetu misu u 11 sati u crkvi rođenja Blažene Djevice Marije predslavit će vlč. **Marinko Stantić** iz Sombora uz župnika vlč. **Antala Egedija**. Poslije će se sudionici voziti fijakerima kroz selo te poći na risarski ručak. Gostuju ženska pjevačka grupa *Preprek* iz Novog Sada i TS *Dunavski biseri* iz Apatina.

Ž. Z.

XXX. saziv Prve kolonije naive u tehnicu slame

TAVANKUT - Danas u 19,30 na Etnosalašu *Balažević* u Donjem Tavankutu Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnicu slame iz Tavankuta organiziraju svečano otvorenje XXX. saziva Prve kolonije naive u tehnicu slame i Volonterskog kampa. U programu sudjeluju članovi HSPD *Sljeme Šestine* iz Zagreba i domaćini HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta.

I.D.

Marijanski festival

MONOŠTOR - KUD Hrvata *Bodrog* iz Monoštora organizira sutra (subota) u crkvi sv. Petra i Pavla *Festival marijanskog pučkog pivanja*, ove godine jubilarni, 10. po redu. Sudjelovat će pjevačke skupine iz Hrvatske MPS *Baje*, Ivanovac, ŽPS *Vesela Šokadija*, Koritna, MPS KUD *Gundinci*, Gundinaci i MPS *Biđani*, Bitsko selo, te gosti iz Bosne i Hercegovine KUD *Brodski biseri*, Bosanski brod, a i *Šokadija* iz Sonte i ŽPS *Kraljice Bodroga* iz Monoštora. Početak festivala je u 18 sati.

Z.V.

Promocija knjige Odsjaj ljubavi

MONOŠTOR - U Monošturu će u nedjelju, 12. srpnja, biti organizirana promocija knjige *Odsjaj ljubavi – suvremena duhovna lirika Hrvata u Vojvodini*, koju je priredio svećenik **Lazar Novaković**. Osim priređivača o knjizi će govoriti i **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj ZKVH-a. U programu će sudjelovati ŽPS *Kraljice Bodroga* i mali recitatori KUD-a Hrvata *Bodrog*.

Promocija knjige bit će priređena u etno kući *Mali Bodrog*, a početak je u 19 sati.

Z.V.

SUSRETI HRVATSKIH KNJIŽEVNIH KRITIČARA U ĐAKOVU

Rapsodija panonske riječi

Da, tako je u moj mikrofon izjavila **Hrvojka Mihanović-Salopek**, književna kritičarka i priređivačica *Izabranih djela Miroslava S. Mađera*, u Đakovu nakon predstavljanja dviju knjiga vrsnih hrvatskih pisaca porijeklom iz Vojvodine – **Tomislava Žigmanova** iz Subotice i Miroslava S. Mađera iz Hrtkovaca.

U Đakovu su, u okviru 49. *đakovačkih vezova*, održani 18. susreti hrvatskih književnih kritičara u organizaciji Ogranak Matice hrvatske *Đakovo* i Društva hrvatskih književnika – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski. Predsjednik spomenutog ogranka **Mirko Ćurić** i zamjenik gradonačelnika Đakova tim je povodom izjavio: »Već punih 18 godina održavamo *Đakovačke susrete*, gdje se prati godišnja produkcija književne kritike, te organiziramo okrugle stolove i predstavljanja novih knjiga, značajnih za ovu regiju. Tako je i ove godine i sinoć smo imali predstavljanje nove knjige Tomislava Žigmanova *(Ne)skladni divani* u izdanju DHK iz Osijeka i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, knjigu jednog od ponajboljih hrvatskih književnika koji djeluje izvan Hrvatske.«

Sutradan se susreti nastavljaju okruglim stolovima kritičara **Ebtehaja Navaeya**, **Dorote Jagić**, **Sanka Rabara**, **Ljerke Car-Matutinović**, **Božidara Petrača**, **Božice Zoko** i **Tvrtka Klarića** na temu Duhovna književnost, te predstavljanjem knjige *Izabrana djela*, izbor iz bogatoga opusa Miroslava S. Mađera.

Tomislav Žigmanov, Mirko Ćurić i voditeljica programa

Foto Z. Mesić

Tomislav Žigmanov i Miroslav S. Mađer prepoznatljivi su po intimnom i imaginarnom razgovoru piščeve nutrine i prirode, proustovsko bogatstvo okusa, mirisa i zrenja plodova zemlje, jesenjinovska melankolija proživljavanja skrivene duše prostora i tajanstvenosti, protok vremena i dinamičnih gibanja **Majakovskog** i umijeće nemirne opservacije srodan lutalačkom putopisnom nervu **Matka Peića**.

Da, takvo je Žigmanovljevo slikanje prilika i nepravilnosti u Vojvodini s aspekta njihovih prelamanja preko sudbina maloga čovjeka, o čemu svjedoči i tkanje priča u nedavno izdanoj *Sagi* i gotovo bi se moglo reći da je ovo nastavak neprekinute niti Tominog pričanja, samo nama nekako bliža, jer se radnja prelama i preko naših pleća. Svatko od nas bit će pogođen i zatečen njegovim viđenjem velikih događaja, koji nisu štedjeli maloga čovjeka, koji je često ostajao bez djedovine, očevine, materijalnih sredstava, obitelji i potomaka, sumorna ali realistična potka koja nikoga neće ostaviti ravnodušnim.

I Miroslav S. Mađer, Srijemac, se vrlo često vraća zavičajnim temama. Hrtkovci, Sava i Vranja su ostali stalni i trajni orijentiri, a u trokutu Ruma-Vinkovci-Đakovo on je snivao najljepše snove i darovao čitateljima ponajbolje stihove. I kako je istaknula Hrvojka, on je prethodnik i sljednik »krugovaške« generacije i svoju je neprijepornu samosvjesnost utkao u opsežnu, 65-ogodišnju opstojnost u poetskim vodama, plodnu djelatnost i zrele, duboke dosege svojega pjesničkog iskaza, koji obuhvaća više od 2,5 tisuće pjesama.

S. Žebić

10. srpnja 2015.

KULTURAMA

Dužijanica

Vrijeme je žetve. Ubiranja dragocjenog ploda naših njiiva. Vrijeme još jedne Dužijanice, svečanog obilježavanja završetka žetelačkih radova i zahvale dragom Bogu na kruhu koji ćemo cijele godine jesti.

Ali uz kruh, hranu za trbuh, svaka Dužijanica je izvrsna prilika i za duhovnu hranu tj. obogaćivanje duha kroz brojne kulturne sadržaje koji su neraskidivo vezani uz ovaj, uz Uskrs i Božić, zasigurno najznačajniji događaj u Hrvata Bunjevaca.

Događaji mogu ostati upamćeni u pričama i govornoj predaji, ali samo generaciju ili dvije dok je života u onima koji ih predaju dalje, ali pisani i tiskani zapisi ostaju zauvijek, a njih je zahvaljujući mnogim brižnim poslenicima pisane riječi uvijek bilo u svim dosadašnjim razdobljima našega postojanja na ovim prostorima.

Dužijanica je opisana i zapisana u novinama, knjigama, pripovijetkama, pjesmama i drugim formama pisanog izražavanja, a bit će i dalje bilježena. Na svoju slavu koja je vječna.

Kultura jednoga naroda, osobito ako je u pitanju manjinski, može se jedino očuvati temeljitim radom i trudom na polju pisane riječi. Istina je kako živimo u digitalnoj eri, gdje su elektronički zapis fotografije i video slike mnogo brži i jednostavniji, ali to su i mediji koji ovise o drugim izvorima napajanja, te bez njih ne mogu funkcionirati. Stara dobra tiskovina, iako joj mnogi predviđaju skorašnju propast, ipak je najsigurniji i najbolji način čuvanja kulturnog blaga.

Zato bi bilo lijepo, ali i nadasve korisno za daljnje očuvanje naše kulturne baštine, da se nastavi s pisanjem o i na temu Dužijanice. U bilo kojoj literarnoj formi.

Kao što danas imamo prilike listati stare novine i stranice knjiga koje su se tematski bavile Dužijancom, tako bi bilo nužno da se među mlađim naraštajima nađu oni koji će skrbiti o kulturnoj ostavštini za budućnost.

Hrvatska riječ se na svojim stranicama trudi zabilježiti svaki detalj vezan uz svaku Dužijanicu, a ovaj tekst je svojevrsni apel i drugima da ovisno o svojim mogućnostima i afinitetima, na svoj način pridonese očuvanju našeg kulturnog blaga.

Dužijanica to svakako zaslužuje.

D. P.

TRIBINA O KATOLIČKOM DIVOJAČKOM DRUŠTVU U ŽUPI SVETOG ROKA

Rasvjetljavanje prošlosti i polemika o sadašnjosti

Teško je reći što je više obilježilo tribinu Katoličko divojačko društvo i 'Dužijanca' – koju je u utorak u župi svetog Roka organizirala Udruga bunjevačkih Hrvata Dužijanca – sama tema ili rasprava koja je uslijedila nakon nje

Temeljna ideja organizatora svakako je bila da kroz izlaganja gostiju upozna javnost s organizacijom zahvaljujući kojoj *Dužijanca* i danas postoji. Naime, kako je u svom izlaganju rekao župnik u Baču vlč. **Josip Štefković**, upravo je Katoličko divojačko društvo u velikoj mjeri pridonijelo održavanju prve *Dužijance* 1911. u župi svetoga Roka u Subotici, odnosno u Kerskoj crkvi. Problem je, međutim, u tome – a to je u svom izlaganju potvrdila i glavna urednica *Hrvatske riječi* **Jasminka Dulić** – što o radu Katoličkog divojačkog društva postoji vrlo malo pisane građe.

POČECI ŽENSKOG AKTIVIZMA

Pa ipak, i na temelju razmjerno malog broja dokumenata dvoje je autora uspjelo izvući neke temeljne smjernice o aktivnostima ovog Društva. Tako je vlč. Štefković već naslovom svoga rada *Katoličko divojačko društvo – Rad na duhovnom i nacionalnom osvješćivanju, te humanitarni angažman* dobrim dijelom definirao temeljne ciljeve organizacije, koja je utemeljena 1911., a godinu dana kasnije to su i ondašnje austrougarske vlasti formalno potvrdile. Ipak, ponovimo neke od njih. Kao prvi, vjerojatno i najvažniji, vlč. Štefković je istaknuo obrazovanje djevojaka u kršćanskom duhu, te prosvjećivanje »ženske omladine poučnim predavanjima i predstavama«. Također, vrlo bitan

Andrija Anišić, Jasminka Dulić i Josip Štefković

cilj kojega su članice Katoličkog divojačkog društva pred sebe postavile su pomaganje sirotinji mjesečnom potporom, te davanje stipendije i pomoći siromašnim učenicima.

»Interesantno da su sve to mlade djevojke, a tako svjesne, uporne i uspješne. Kroz nekoliko desetljeća su bile glavne organizatorice 'Dužijance'. Na dobrotvornom području su svakodnevno bile aktivne, vrlo zauzete za duhovne vrijednosti. A i u nacionalnom pogledu svjesne i opredijeljene (...Često su naglašavale tko su i koji su im ciljevi, ali kada to nisu izravno isticale, bilo je posve jasno«, zaključio je svoje izlaganje vlč. Štefković.

Potkrepljujući svoj rad navodimo iz sačuvanih dokumenata, Jasminka Dulić je kao vrijednosti rada Katoličkog divojačkog društva istaknula poštovanje materinstva, prosvjećivanje djevojaka u vjerskom i nacionalnom duhu, socijalizaciju za društveni život, razvijanje solidarnosti i aktiviz-

am, te karitativni i humanitarni rad. Ona je, uz već donekle poznatu činjenicu o velikoj ulozi Katoličkog divojačkog društva u organiziranju *Dužijance*, u svom izlaganju posebno podvukla jednu činjenicu:

»Neophodno je istaknuti i dalje istraživati ulogu Katoličkog divojačkog društva u poticanju ženskog aktivizma, izlasku iz obiteljskog kruga i društvenom angažiranju žena. Iz dostupnih dokumenata vidljiv je značaj KDD-a, ne samo u očuvanju običaja, već i na prosvjetnom planu, zatim nacionalnom i socijalnom«. U zaključku, Jasminka Dulić je istaknula kako djelovanje Katoličkog divojačkog društva zaslužuje dublje i šire istraživanje, čiji bi se rezultati mogli objaviti u monografiji.

ZRCALJENJE U OGLEDALU

Tijek rasprave, međutim, usmjerili su sami organizatori.

Kako je direktor Povijesnog arhiva **Stevan Mačković** bio spriječen održati svoje predavanje, predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* vlč. **Andrija Anišić**, te urednik *Revije Dužijanca* **Lazo Vojnić Hajduk** predstavili su drugi broj ovog časopisa. Kako je rekao Anišić, protiv Udruge se, a napose nakon drugog broja *Revije*, »unutar zajednice« vodi »strašna antikampanja«. Ne imenujući tko stoji iza toga, on je rekao kako se ta kampanja odvija u kuloarima i tajno. O samom broju, a napose o svom uvodniku, u kom je za određene ljude unutar hrvatske zajednice upotrijebio izraz »agresivne obrazovane hulje« Lazo Vojnić Hajduk je rekao kako je dijalog nužno potreban, ali da za to za sada ne postoji dobre volje.

I sami organizatori, ali i neki od prisutnih u nekoliko su navrata prozvali gošću tribine Jasminku Dulić da zbog, raznoraznih razloga, u *Hrvatskoj riječi* ne smije ili ne želi objaviti kritičke tekstove na račun vodstva ovdašnje hrvatske zajednice. Odbacujući te tvrdnje, i ističući kako je kritičkih tekstova unutar hrvatske zajednice i inače malo, ona je rekla kako je *Hrvatska riječ* otvorena za različita mišljenja, ali ona koja moraju biti intonirana uljudno, odnosno da nikoga ne vrijeđaju. Osim toga, ona je navela kako i »druga strana« (čija je gošća bila, prim.a.), inzistirajući na ispravnosti svojih stavova također ponekad pokazuje da nije spremna primiti kritiku na svoj račun.

Z. R.

IZLOŽBA S BOŽJOM POMOĆI U OKVIRU DUŽIJANCE

Uvid u povijest Katoličkog divojačkog društva

U sklopu programa Dužijance 2015. prošloga je tjedna u Subotici, u Suvenirnici ispod Gradske kuće, otvorena izložba *S Božjom pomoći*, koja se ove godine bavi dvjema temama: Katoličko divojačko društvo i Dužijanca, te Bunjevačka tradicijska obuća. Izložbu su priredili Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* i Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo*, a autori izložbe su etnologinja **Senka Davčik**, povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**, te **Dejan Kovač** i **Ivan Piuković**.

Katoličko divojačko društvo utemeljeno je 1912., a ukinuto 1946. godine. Na izložbi se mogu vidjeti originalni dokumenti vezani uz osnutak i djelovanje toga društva – zapisnici sa skupština, različiti izvještaji i dopisi, barjaci, te fotografije.

DUŽIJANCA KAO JAVNA SVETKOVINA

Povjesničar umjetnosti Branimir Kopilović je istaknuo kako se uloga i značaj ove ženske katoličke, ali i laičke udruge ogleda najviše u činjenici da je upravo putem djelovanja KDD-a *Dužijanica* stekla obilježje javne svetkovine. »Naime, 1911. godine Dužijanca je prvi put proslavljena u župnoj crkvi svetog Roka u Subotici, na inicijativu Katoličkog divojačkog društva u osnivanju. Tako je proslava i zahvala Bogu za sretno obavljenу žetvu, koja je izvorno proslavljana u krugu obiteljskih gospodarstava – salaša, prenesena iz poluanonimnosti u sakralni prostor«, kazao je Kopilović.

Društvo je od samih početaka usko vezano uz crkveno obilježavanje Dužijance i vidimo ga kao utemeljivača ovakvoga načina

proslave. »U početnom razdoblju članice društva su određivale bandašicu i bandaša, plele su vijence od žita i perlice od slame; one su i same izrađivale, a kasnije naručivale 'krune' od slame. Do sredine 1920-ih djevojke su imale vodeću ulogu u organizaciji Dužijance, a potom se priključuje Bunjevačko momačko kolo, koje je osnovano 1920. godine. U idućem razdoblju, do 1940. godine oni Dužijancu

zajednički organiziraju«, kazao je Kopilović.

TRADICIJSKA OBUČA

U sklopu izložbe izložena je tradicijska obuća bunjevačkih Hrvata. Svoj procvat papuče su doživjele krajem 19. stoljeća. Tradicionalne ženske papuče ovoga kraja, pa i čitave Panonske nizine, vuku korijene još od vremena kada su ovim prostorima vladali Turci pokušavajući porobiti i osvojiti Austrijsko Carstvo. Turci su stoljećima unazad imali svoje majstore *terlukčije* koji su izrađivali svečane papuče, *nanulđije* koji su izrađivali nanule, a *kundurđije* su izrađivali kožnu obuću. *Papuđijski* zanat razvio se na ovim prostorima tijekom austro-ugarskog razdoblja i od tada ovdašnji bunjevački i mađarski živalj preuzima običaj nošenja papuča i nanula, kazao je prigodom otvorenja izložbe Dejan Kovač.

»Početkom industrijalizacije, mnogi ovdašnji čizmari i opančari prešli su na izradu ženskih, muških i dječjih papuča, jer se obuća počela proizvoditi u tvornicama, dok su se papuče i dalje proizvodile ručno. Potrebno je naglasiti i utjecaj dviju strana na ovom podneblju: zapadnoeuropske i turske kulture. Tako se, primjerice, u tradicijskoj narodnoj nošnji Hrvata Bunjevaca mogu naći najskuplji europski materijali donošeni s francuskih tržnica, od kojih je izrađivana svečana nošnja, dok na drugoj strani imamo vezene papuče koje su specifične za tursku kulturu i predstavljaju utjecaj Istoka«, rekao je Kovač.

D. B. P.

Dejan Kovač, Branimir Kopilović i Senka Davčik

Foto: Antonija Dević

O HIGIJENSKIM NAVIKAMA BUNJEVAČKIH HRVATA OD KONCA XIX. DO PRVE POLOVICE XX. STOLJEĆA, TE DRUGIM ČIMBENICIMA KOJI UTJEČU NA LJEPUTU ŽENE (3.)

Higijena tijela i urednost robe

Piše: Aleksandra Prčić

U razdoblju o kojem se govori (vrijeme između dva svjetska rata) gotovo svi poslovi vezani za održavanje higijene u domaćinstvu, bili su ženski poslovi. Pranje i peglanje robe spadali su u težu vrstu posla, pogotovo ako znamo da su rađeni isključivo ručno. Osnovno, i dugo jedino, sredstvo za pranje robe i ljudi bio je domaći sapun. Isto sredstvo navode i kazivači iz grada i sa salaša. Domaći sapun pravio se od viška masnoće i »masne sode«.

Kazivačica rođena u Subotici u kojoj je provela cijeli život o kuhanju sapuna govori sljedeće.

»Sapun se kuhao od masti i sode četiri sata, a mi smo postupak ponovili još četiri, pa sapun nije mirisao na masnoću. Kada se sapun skuha, izliva se u kalupe. Ono što ode na dno je crni sapun, a od gore ostane bijeli. Mirišljavi sapun smo počeli koristiti tek iza Drugog svetskog rata.«

Iz oglasa objavljenog u *Subotičkim novinama* – *Hrvatskim novinama* travnja 1924. godine, saznajemo kako je prva drogerija u Subotici kojoj su vlasnici bili Bunjevci otvorena 1924. godine. Iste godine pojavljuju se prve reklame za sredstva za osobnu higijenu, a nude *Kaladont* – zubni krem, *Elida* – šampon za kosu, mirišljave kreme te različite sapune. Nažalost, većina ljudi nije bila u prilici koristiti industrijske preparate, jer su oni bili za ondašnje prilike skupi.

PRANJE I GLAČANJE ROBE

Pranje robe, ili kako Bunjevci kažu »pranje košulja« bilo je na

Roljka

salašu najčešće ponedjeljkom. Pranje je trajalo cijeli dan jer su obitelji bile velike, a od teškog i napornog rada bilo je puno zaprljane robe. Inače, prema iskazu jednog od kazivača, običaj je bio ljeti se presvlačiti dva puta tjedno, a zimi jednom. O načinu pranja robe i alatu koji se za to koristio pisao je dr. Ante Sekulić navodeći sljedeće:

»Za pranje rublja potreban je bio kotao (60-70) litara, korito, koraće (nogari), pralja, sapun, te lug ili lušija. Ljeti se pralo izvan kuće, pa se voda grijala u kotlu koji se nalazio na katlanki, iskopanom ili zidanom ognjištu samo za kotao. Prale su obično dvije žene u tri vode, a zatim su ispirale u modrilu(...) Ljeti se rublje bijelilo na suncu: mokro bijelo rublje prostre se po čitavoj travi i izloži suncu.... Kada se osuši, opet se polije vodom i tako sve dok ne nestane mrlja. Zimi se takvo rublje vješalo o konopac i pustilo

da se smrzne, zatim se otopilo i ponovno namočilo dok rublje 'ne bude bilo'. Nakon ispiranja rublje se škrobilo... Suho rublje složilo se u košare, nakon čega se lagano vlažilo prije glačanja.«

ROLJANJE

Kazivači su o tehnologiji pranja rublja dali slične iskaze, primjerice:

»Roba se prala ponedjeljkom, bilim sapunom, a posli toga se još štirkala i izbijljivala. Liti su na suncu raširili robu na travu, pa kada se osuši, opet bi je polili da se još više izbili. Zato se pralo ponedjeljkom, jer bi se taj dan ilo (jelo) ono što je ostalo od nedilje, a žene su cili dan mogle prati. Prvo se nakvasilo, pa se nasapunalo i ostavilo da sapun radi svoje, ispiralo se u jednoj ili u dvije vode, a posli, ako je bilo lipo vrime, sušilo se, popiralo...To je bio velik poso.«

Glačanje robe iziskivalo je dodatni napor. Jedan od načina, prostiji, bio je uz pomoć pratljače (prakljače) i debljeg oblog komada drveta, gdje se prakljačom tuklo po robi dok se ona ne poravna, a drugi način bio je »roljanje«. Roljke su bile velike i teške i nije ih imala svaka obitelj. Donji dio roljke bio je statičan. Na njemu su bila dva valjka na koje se namotavala roba. Gornji dio roljke se pomicao i gurao valjke s jednog kraja na drugi. U gornji dio roljke stavljalo se kamenje kako bi pritisak na robu bio veći. Kazivači se sjećaju kako su kao djeca sjedili mami u roljki i ljuljali se u njoj dok je ona glačala. Metalna glačala pojavila su se početkom 20. stoljeća (Sekulić 1991:287).

Precizno ispeglana uštirkana roba bila je ponos Bunjevki, a kako uštirkane suknje rađene bijelim vezom izgledaju može se i danas vidjeti prigodom kulturnih manifestacija.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Država »ne zna« što želi

Piše: dr. Zsombor Szabó

O čito je da danas, od strane vladajuće elite, nitko ne spominje regionalizaciju Srbije (ali zato se na svakom koraku »ruži« jedina prava regija – Vojvodina). Dokaz ove konstatacije je i to da je zakonom (Sl. glasnik 132/2014) koncem 2014. godine, 23. prosinca, »ukinuta«, službeno prestala s radom, Republička agencija za regionalno planiranje (RAPP), a poslove, zaposlenike, imovinu i arhivu iz nadležnosti ove agencije preuzelo je Ministarstvo građevinarstva, prometa i infrastrukture. Kuriozitet je i to da je samo prije mjesec dana (7. studenoga 2014.) na 23. međunarodnom salonu urbanizma ova institucija dobila priznanje u kategoriji »Zaštita životnog okoliša kroz studije i planove« za rad pomalo kompliciranog naziva: »Izvještaj o strateškoj procjeni utjecaja Prostornog plana područja posebne namjene uređenja priobalja grada Beograda – područje priobalja rijeke Save za projekt Beograd na vodi, na životni okoliš«. RAPP je organizirao (5. studenoga 2014) i javnu sjednicu Povjerenstva za javni uvid ovog plana, na kojoj su se čuli i neki kritički tonovi o ovom »planu-maketi«.

REGIONALIZACIJA, REGIONALIZAM

Poslije ovog malog »intermezza« da se vratimo osnovnoj temi, regionalizmu i regionalizaciji. Rječnik stranih izraza ovako definira pojmove: regionalizam (sociologija) – nastojanje, težnja da se razvije ekonomija, politika i kultura jedne regije; a regionalizacija (lat. *regionalismus*) znači – organiziranje države po regijama, regionalizirati – urediti državu po regijama uz poštovanje i uvažavanje njihovih specifičnih osobina. Često se ovaj pojam spominje i kao decentralizacija (centralno) uređene države. Suprotno ovom pojmu je: metropolizacija koncepcija državne uprave, ekonomije, kulture u glavnom gradu (spominje se i kao centralizacija). Bivša nam se država kretala od stroge centralizacije prema decentralizaciji. Onda su sve stečevine decentralizacije nasilno ukinute (*Jogurt revolucija*), pa je nešto vraćeno, ali zapravo naša sadašnja država pomalo »ne zna« kakvo buduće uređenje želi. Zasad su

Podjela Kraljevine Jugoslavije na banovine

tendencije više centralističke, npr. izgradnja novog poslovno-stambenog »grada u gradu« s 20.000 stanovnika i bezbroj radnika neminovno vodi prema metropolizaciji. Postoji i pojam regionalist, mn. regionalisti, onaj koji se zalaže za regionalizaciju i regionalizam, pobornik regionalizacije i regionalizma. To znači da ako se zalažemo za veće poštovanje Ustava glede pokrajine (regije) Vojvodine, onda nismo »autonomaši«, »separatisti«, »rasturači države« ili »ne daj Bože nacionalisti« itd, nego jednostavno regionalisti. Ovo znači i to da postoje prije svega politički strahovi od regionalizacije i otpori tom procesu (o tome ćemo kasnije govoriti).

PRVA EUROPSKA REGIONALNA DRŽAVA

Ideja regionalizma nije nepoznati pojam na našim prostorima. Otkada su južnoslavenski narodi stvorili svoju prvu zajedničku državu (1918. g.), jedan od osnovnih problema, već na Krfskoj konferenciji (1917. g.), bio je kako rasporediti, ustrojiti teritorij »buduće nove države«. Sučeljavale su se hrvatska federalistička sa srpskom unitarističkom (centralističkom) koncepcijom. Kraljevina SHS je u početku tzv. Vidovdanskim ustavom (28.06.1921.) bila podijeljena na 33 oblasti, a one dalje na okruge, srezove i općine. Kasnije

su od 1929. godine ustanovljene banovine. **Marko Pavlović** u svom znanstvenom članku na osnovi ovoga tvrdi da je: Jugoslavenska kraljevina bila prva europska regionalna država. »Nositelji ideje jugoslavenskog regionalizma bili su Slovenac **Bogumil Bošnjak** i dalmatinski Hrvat **Josip Smodlaka**, koji su smatrani za umjerene nacionaliste. Nadležnosti oblasti prema Vidovdanskom ustavu oblikovane su prema **Smodlakinim** i **Bošnjakovim** idejama. Zakonom o nazivu i upravnoj podjeli Kraljevine (Jugoslavije – op. aut.) ustanovljene su banovine čije su se nadležnosti poklapale s nadležnostima oblasti. Banovine su prenesene u Ustav od 1931. godine, s tim što su u pogledu samoupravnih tijela unekoliko oblikovane prema idejama »umjerenog« Srbina **Svetozara Pribičevića**. Obujam banovina oblikovan je prema Smodlakinom nacrtu, pa su one bile znatno veće i ekonomski jače od ranijih oblasti. Kada se tipska nadležnost regije (oblikovana prema Ustavu Španjolske od 1978.) usporedi s nadležnošću jugoslavenskih oblasti ili banovina, dolazi se do zaključka da su one gotovo istovjetne, pa je s obzirom na vremenski prioritet jugoslavenska kraljevina bila prva regionalna država«, kaže Marko Pavlović. Tu trebamo napomenuti kako su tvorci regionalizma Bošnjak, Smodlaka i Pribičević bili iz Austro-Ugarske Monarhije.

Marija od Propetog Isusa Petković

Blagdan Marije Petković obilježava se 9. srpnja diljem svijeta, a osobito u rodnom Blatu na Korčuli, ali i u subotičkoj župi sv. Roka, koja je suzaštitnica ove župe. **Marija Petković** rođena je u Blatu na Korčuli 10. prosinca 1892. godine, a preminula je u Rimu 9. srpnja 1966. godine. Datum njene smrti odabran je za blagdan. Devetnice u čast ovoj blaženici obavljaju se svake godine u Blatu, ali i u Subotici, kada se tijekom devet dana moli na posebne nakane. Marija Petković

utemeljiteljica je redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj. Tako blagdan ove blaženice na poseban način proslavljaju i časne sestre Kćeri Milosrđa u Subotici. Osim sestara blažena Marija Petković zaštitnica je i dva vrtića *Marija Petković Sunčica* i *Biser*, koji rade na hrvatskom jeziku i u kojima postoji katolički odgoj djece.

Marija od Propetog Isusa, bila je šesto od osmero djece u obitelji **Antuna Petković-Kovača** i Marije Petković. Pokazivala je sklonost pobožnosti i milosrđu, uočavala je patnje ljudi, glad i neimaštinu, pa je već u djetinjstvu odlučila štititi siromahe. Obitelj je bila bogata, ali nju zemaljska dobra nisu zanimala. Već s pet godina posla je u osnovnu školu, a završila je s 11 godina. S 14 godina obećala se Isusu i s Njim se »zaručila«, kako je to ona rekla. Kada je imala 19 godina umro joj je otac i tada se brinula o mlađim sestrama blizankama. Uz to je godinama, samoinicijativno okupljala djecu siromašnih obitelji, poučavala ih je vjeronauku i glavnim predmetima pučke škole. Nošena čežnjom pomagati siromasima i potrebnima, na poticaj je dubrovačkoga biskupa **Josipa Marčelića** 1919. postavila temelje svoje buduće redovničke zajednice, Kćeri Milosrđa sv. Franje, zamišljene »za odgoj i izobrazbu domaće ženske mladeži«. To je bilo kad su Službenice Milosrđa napustile kuću u Blatu, pa ju je duhovni voditelj, biskup Marčelić, pozvao da preuzme skrb za tu kuću. Već 4. listopada 1920., na blagdan sv. Franje, utemeljila je družbu Kćeri Milosrđa. 1923. je dovela svoje sestre u Suboticu da bi pomagale u sirotištu *Kolijevka*, a u isto vrijeme je skupljala pomoć po salašima za ljude iz njenog kraja kojima je trebala pomoć. Upravo zbog tog prikupljanja pomoći i sjećanja ljudi na nju i sestre koje su joj bile pomoćnice, a koje su u samostan otišle s Bačkih salaša, Marija Petković se posebno štuje u ovome podneblju. U prosincu 1956., zajednica je dobila papinsko priznanje i odobrenje konstitucija. Prvi samostan osnovan je u Blatu

na Korčuli, a drugi u Subotici. Godine 1936. prva grupa sestara uputila se u Južnu Ameriku, a 1940. s drugom grupom posla je i Marija i započela svoj rad u Argentini. Zbog rata u Europi provela je u Južnoj Americi dvanaest godina te ondje osnovala brojne redovničke zajednice i samostane. Godine 1952. vratila se u Europu i prenosi u Rim vrhovnu upravu reda i generalnu kuću. Najveću je radost vidjela u siromasima, odbačenima na rub društva i prezrenima. U njima je prepoznavala lice Isusa patnika i radovala se ako im je mogla biti na usluzi. Stoga se sve do svoje blažene smrti u Rimu 9. srpnja 1966. Poticala je i sestre na dobrotu i milosrđe.

Proštenje čonopljske Vodice

Drugoga dana mjeseca srpnja čonopljska Vodica slavi proštenje, naslovnika kapelice, Srpnu Gospu, pa se tako i ove godine na zapovjedni blagdan okupio iznimno lijepi broj vjernika hodočasnika prvenstveno iz Čonoplje i susjednog Lemeša, ali i šire okolice.

Lemešani su na glas zvona u 8,30 krenuli pješice ispred crkve organizirano u procesiji put Vodice, dok je za starije i nemoćne vlč. **Antal Egedi** prikazao recitiranu misu u 9 sati. Mladi članovi HBKUD-a *Lemeš* i MME *Németh László* obučeni u narodnu bunjevačku i mađarsku nošnju predvodili su procesiju. Putem su se procesiji priključili i ostali vjernici.

Dvojezično misno slavlje u 10 sati prikazao je čonopljski župnik vlč. **Endre Horváth**, kao i nekada po starom običaju kada je isključivo župnik Čonoplje mogao predvoditi euharistiju, u zajedništvu s vlč. **Árpádom Pásztorom**, župnikom iz Telečke i horgoškim župnikom **Ákosom Gutasijem**. Uz njih za oltarom bio je i brat **József**, franjevac iz Miskolca (Mađarska).

Ž. Z.

VIJESTI

Događanja na Marijanskom svetištu - Bunarić

13. srpnja (ponedjeljak)
- **Majka Božja Bistrička**,
sveta misa u 18 sati

16. srpnja (četvrtak) -
Karmelska Gospa, sveta
misa u 18 sati.

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Kada je slao svoje učeni-
ke u svijet propovijedati
evanđelje, zapovijedio
im je »da na put ne nose ništa
osim štapa: ni kruha, ni torbe,
ni novca o pojasu, nego da nose
samo sandale i da ne oblače dviju
haljina« (Mk 6,8).

SVJEDOČANSTVO PROPOVJEDNIKA

Isus svoje učeničke šalje da
čine ono što je i on sam činio,
da propovijedaju i čine čudesna,
šalje ih da idu onako kako je on
išao, bez ičeg. Kada idu na put
ljudi vole ponijeti što više stvari
kako im ništa ne bi falilo, kako ih
nijedna situacija ne bi iznenadila.
Tako se dogodi da na put ponese-
mo mnogo više od onog što nam
je stvarno potrebno. Čovjekova
želja da na putu ima sve što bi
mu moglo zatrebati i želja da
ništa ne prepušta slučaju, izraz je
njegove potrebe da sve kontrolira
i bude potpuno neovisan. Ta ga
želja za neovisnošću udaljava od
Boga od kojeg jednostavno ne
može biti neovisan, jer sve što
ima čovjek je od Boga primio.

No, Isus svoje učeničke u svi-
jet kao propovjednike šalje bez
osnovnih stvari – kruha, torbe,
novca. Isus želi da navjestitelji
evanđelja budu potpuno poput
njega, a ne da budu siromašni i
gladni. Sličnost s Isusom ogleda
se u potpunom predanju Bogu i
pouzdanju u njegovu Providnost.
To on očekuje i od svojih učenika
koje šalje da naviještaju radosnu
vijest. Sve ono što ljudima propo-
vijedaju moraju i životom svje-

Navjestitelji evanđelja

dočiti, jer svjedočanstvo života
vrijedi više nego mnoštvo izgo-
vorenih riječi. Zato, kada budu
ljudi pozivali na pouzdanje u
Boga, moraju i sami pokazati
da takvo pouzdanje posjeduju, a
jedan od načina je da vjeruju
kako će im Bog na putu navješće-
nja njegove riječi pomoći da im
ništa ne uzmanjka.

Biti svjedokom evanđelja
znači živjeti ga. U tome leži snaga
navjestiteljeva svjedočenja. To je
zahtjev koji stoji pred navjestite-
ljima Božje riječi od Isusova vre-
mena do danas. Svaki navjestitelj
mora živjeti ono o čemu govori
kako bi njegov navještaj imao
snagu i urodio plodom, jer ništa
nije štetnije za navještaj nego
kada propovjednik živi suprotno
od onoga o čemu narodu govori.
To je istovremeno i jednostavan i
težak zadatak za propovjednike.
Onaj koji naviješta to čini zato što
i sam vjeruje u ono što će navije-
štati, zato što i sam to prihvaća,
samim tim se podrazumijeva da
to i živi. Međutim, uvijek postoje
kušnje, različite okolnosti u koji-
ma je lakše postupiti suprotno od
evandeoskog zahtjeva, a svako
takvo popuštanje izazovima ovog
svijeta ruši autoritet navjestitelja.
Njegovo svjedočanstvo postaje
neprihvatljivo jer njegove riječi
ne prate djela.

SVI MI SMO NAVJESTI- TELJI EVANĐELJA

Navjestitelji evanđelja su pro-
povjednici, odnosno svećenici i
redovnici. Navještaj je dio njiho-
va služenja Bogu. Zato smo sklo-
ni širom otvorenih očiju pratiti
njihov način života i ukazujemo
na situacije u kojima nisu ostali
dosljedni onome što naviještaju.
Svakako nije dobro da navjesti-

telji ne žive ono što navještaju, ali
treba razumjeti da su i oni ljudi
koji zbog slabe ljudske naravi ne
uspjevaju odoljeti svakoj kušnji.
Ali drugo, još važnije za svakog
kršćanina je da shvati kako je i on
sam propovjednik i navjestitelj
evanđelja u svijetu. Nisu navje-
stitelji samo oni koji su u službi
koja u svojoj definiciji podra-
zumijeva navještaj. Svi mi koji
se zovemo kršćanima, koji smo
krštenjem postali djeca Božja,
njegovi smo svjedoci u svijetu.
Poznavanje kršćanske vjere na
teorijskoj razini ne koristi mnogo
ako se u životu ne provodi.

U suvremenom svijetu
kršćanstvu najviše štete kršća-
ni koji su to samo na papiru,
vjernici koji su to samo dok su
u crkvi. Svjedočanstvo životom
ne traje samo neko određeno
vrijeme, niti u nekoj određenoj
prigodi. Ono treba trajati uvijek.
Suvremeni se čovjek ne može
oduševiti za kršćanstvo ako oni
koji ga trebaju posvjedočiti to
ne čine sa žarom, ako evanđelju
pristupaju selektivno i iz njega
odabiru ono što im je lakše živje-
ti. Suvremeni čovjek traži svje-
dočanstvo života koje sve češće
izostaje. Kako da netko prihvati
zahtjev potpunog pouzdanja u
Božju providnost, ako oni koji
sebe zovu pravim vjernicima tje-
skobno brinu o svakoj sitnici,
žele kontrolirati svaku situaci-
ju, te ništa Bogu ne prepuštaju,
pokazujući time da ne vjeruju
kako im On može pomoći?

Kao što je poslao apostole
da riječju i djelima svjedo-
če radosnu vijest, a prije svega
bezgranično pouzdanje u Božju
Providnost, tako šalje sve nas, ne
samo današnje propovjednike.
Zato je dobro preispitati se uspi-
jevam li izvršiti dobiveni zadatak
i kako se mogu popraviti.

MINI INTERVJU: VERA ARANČIĆ, VRTLARICA ZA SVOJU DUŠU

Sve za prehranu

Iprije nego što je otišla u mirovinu, Subotičanka **Vera Arančić** je voljela raditi u svojem vrtu. Danas, svoje umirovljeničke dane najradije provodi među brojnim zasadima voća i povrća. Zahvaljujući trudu svojih ruku, ali i pomoći svoga supruga **Ivice**, gotovo sve neophodno za prehranu ima izravno na tanjuru. Iz svoga vrta.

Kada je zasađena vaš vrt?

Bilo je to prije nekih petnaestak godina, u vrijeme dok sam još bila zaposlena i vrt mi je predstavljao idealnu priliku da se relaksiram baveći onim što osobno izuzetno volim. Odlaskom u mirovinu intenzivirala sam rad u vrtu, pa je ona danas mnogo veća i bogatija raznovrsnim voćem i povrćem.

Što je prvo zasađeno?

Isprva su bile samo šljive, jer su se već nalazile na placu koju je kupljen za izgradnju naše obiteljske kuće. Potom smo počeli saditi sve ostalo.

Kojim redom ste sadili druge vrtne kulture?

Zasadili smo maline, pa marelice, breskve, orahe i potom zasade drugog voća. Što se tiče povrća prvi na redu je bio krumpir, a potom iza njega gotovo sve povrtlarske kulture koje uspijevaju na ovim našim prostorima. Općenito, sve što nam za kuću treba nalazi se u našem vrtu.

Poznato je kako njegovanje jednog vrta iziskuje mnogo rada i truda tijekom većeg dijela godine. Kada Vi započinjete s prvim radovima?

Počinjem već početkom ožujka, kada se obično prvo sije grašak onda do Josipova ide krumpir, a potom slijede mahune, rajčice i ostalo povrće.

Što prvo rodi?

Uvijek su prve jagode, pa potom ide grašak i redom sve drugo.

Na koncu što za Vas znači rad u vrtu?

Veliko zadovoljstvo.

KUTAK ZA IGRICE

SEDMICE

BROJ IGRAČA: Igru Sedmice mogu igrati 2 ili 4 igrača (u parovima).

ŠPIL: Sedmice se igraju sa špilom od 32 karte. Karte koje igraju su: 7, 8, 9, 10, J, Q, K, A u svakoj boji. Svakom igraču se na početku dijele po 4 karte.

TIJEK IGRE: Prvi igrač od djelatitelja počinje igru bacanjem bilo koje karte. Zatim igrači izbacuju po jednu kartu redom. Ne postoji obveza odgovaranja na boju ili znak (broj, sliku), jedino je bitno to da onaj igrač koji posljednji odgovori na znak igrača koji je prvi bacio kartu nosi tu ruku. Sedmice su džokeri i odgovaraju onom znaku koji je bacio prvi igrač. Npr: Prvi igrač baca 9, zatim drugi A, treći 9 i četvrti K. U ovom slučaju ovu ruku uzima treći igrač, jer je odgovorio na znak igrača koji je prvi igrao. Onaj tko odnese ruku započinje sljedeću.

Međutim, u prethodnoj situaciji prvi igrač ima dvije mogućnosti. Prva je da prepusti trećem igraču da odnese ruku, ili druga opcija, ukoliko ima još karata s tim znakom ili sedmicu može njom odgovoriti nakon što četvrti igrač baci kartu i na taj način produži još jednu ruku i dovede sebe u situaciju da odnese dvije ruke. Ovo produžavanje ruku može trajati sve dok igrač ima karte kojima može odgovoriti na prvu bačenu. Npr: prethodna ruka je bila 9, A, 9, K, sada prvi igrač može nastaviti igru i započeti drugu ruku bacanjem ili 9 ili 7. Ukoliko nitko od ostalih igrača ne odgovori na 9, prvi igrač nosi obje ruke (ali su, u svakom slučaju, i ostali igrači dužni izbaciti još po jednu kartu). Prije nego što igrač odnese ruku, svi igrači moraju imati isti broj karata u ruci.

Nakon svake ruke (bilo jedne ili produžene), igračima se dijele karte tako da uvijek imaju po 4 karte u ruci sve dok se ne podijeli cijeli špil, nakon čega se igra dok igrači ne izbace sve karte iz ruku.

BODOVANJE: A i 10 se boduju po 10 poena. Ostale karte nemaju bodovno značenje.

Nakon svake runde (dok se ne izdijeli cijeli špil i bace sve karte iz ruku) bodovi se sabiraju i dodjeljuju odgovarajući pogoci na sljedeći način:

Ako prvi par osvoji više bodova od drugog, dobiva 1 pogodak. Ukoliko parovi imaju isti broj bodova, pogodak dobiva onaj par koji je odnio posljednju ruku.

Ukoliko neki par osvoji 80 bodova (odnese sve asove i desetke), taj par dobiva 2 pogotka.

Ukoliko neki par odnese sve ruke (pobjedi u svakoj rundi, odnosno protivnički par ne odnese niti jednu kartu), taj par dobiva 3 pogotka.

Igra Sedmice se završava kada neki par ostvari 1, 5 ili 10 pogodaka, u ovisnosti od toga kako se igrači prije početka igre dogovore.

TV PREPORUKA

HRT2 NEDJELJA 12. SRPNJA 18.50

Đakovački vezovi

Svečano otvaranje 49. đakovačkih vezova, pod naslovom *Čudesna škrinja*, bilo je posvećeno 200. obljetnici rođenja najvećeg Đakovčanina **Josipa Jurja Strossmayera** i blagu što još uvijek čuvaju škrinje naših baka i djedova, koje su sačuvale hrvatsku narodnu baštinu do današnjih...

Đakovo ljeti slavi svoju dugu i bogatu tradiciju. Naime, objedinjeni jedinstvenom srpanjskom manifestacijom, u Đakovu se predstavljaju tri različita vida

kulturne tradicije Slavonije: folklor, u kojemu posjetitelji mogu uživati u sklopu brojnih glazbenih programa, gastronomija, u čijoj raznovrsnosti prednjače slavni fiš-paprikaš, čobanac i đakovački kulen, te tradicija uzgoja konja, čija se raskoš prezentira tijekom konjičkih natjecanja na đakovačkom hipodromu. I ove će godine svi ljubitelji kulturne baštine Slavonije i Baranje uživati u tisućama narodnih nošnji, glazbi, plesovima i običajima kojima se ovaj kraj izuzetno ponosi. Svi će oni sudjelovati u šarenom i veselom svečanom mimohodu.

VRIJEDI PROČITATI

IVAN ARALICA

Psi u trgovištu

Psi u trgovištu predstavlja roman od tri dijela čije su radnje samo djelomično povezane. Radnja sva tri dijela je smještena u 16. stoljeće, a prvi dio Nekamo moraš koncentriran je na privatni život Antuna Vrančića.

Poznati roman Ivana Aralice predstavlja kombinaciju moderno smišljene radnje i tradicionalnog načina pripovijedanja iz perspektive pripovjedača koji zna sve o svemu. Povezivanje dijelova u cjelinu prepušteno je svakom čitatelju.

Likovi iz prvog dijela osim vezira Mehmeda ne pojavljuju se u drugim dijelovima romana, a radnja se pomiče unazad pola stoljeća. Spomenuta obilježja iz romana udaljila su ga od oblika kakav je unio **August Šenoa** tijekom druge polovice 19. stoljeća.

Središnja radnja romana koja govori o pobuni u Solunu je oskudna dok je prostor namijenjen pripovjedaču napunjen određenim epizodama iz prošlog života te likovima.

Tri važna lika čine osnovicu romana. Antun Vrančić je glavni lik prvog dijela romana čija je uloga u romanu dvojaka. S jedne strane prikazana je povijesna ličnost iz krajeva te Vrančićevo poslanstvo u Carigrad.

PJESMA ZA DUŠU:

Prijatelji stari, gdje ste Tereza Kesovija

Prijatelji stari, gdje ste
da li ću vas ikad naći
kažite mi, što to znači
kad u ponoć netko svira

Prijatelji stari, gdje ste
pamtite li ove zvuke
iznad dvora, iznad luke
dok se bijele krila galeba

Prijatelji stari, gdje ste
kao zraka mladost mine
da l' to plaću mandoline
iznad grada koji spava

Prijatelji stari, gdje ste
kamo nas to život nosi
vjetar je u mojoj kosi
na tren stao, vi se vraćate

Tko zna gdje su dani ti
kad smo djeca bili mi
svi se mogu voljeti
ne možemo mi, ne možemo mi

Tko zna gdje su dani ti
kad smo sretni bili mi

nije lako kad si sam
ja to znam

Prijatelji stari, gdje ste
bosiljka me miris prati
jednog dana kad se vratim
sjat će sunce kao prije

Prijatelji stari, gdje ste
noć je puna toplog daha
slušat ćemo opet Bacha
dok u more zvijezde padaju

Prijatelji stari, gdje ste
pamtite li ove zvuke
iznad dvora, iznad luke
dok se bijele krila galeba

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA RADOVA S XI. MEĐUNARODNOG KROATISTIČKOG ZNANSTVENOG SKUPA U PEČUHU

Nastavak započete suradnje

Prije dvije godine Pečuh je bio domaćin XI. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa na kome je sudjelovalo više od šezdeset sudionika, a svoje mjesto u tiskanom zborniku našlo je četrdesetak prezentiranih radova. Otvarajući predstavljanje ovog vrijednog zbornika znanstvenih radova ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** istaknuo je sljedeće:

»Riječ je o našoj dugogodišnjoj, redovitoj suradnji na promoviranju značajnih proizvoda Znanstvenog zavoda Hrvata iz Pečuha u Mađarskoj, a ovoga puta je to Zbornik radova s XI. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa. Značajno je kako smo i mi Hrvati iz Vojvodine uspjeli na tom važnom kroatističkom skupu imati važnu, zasebnu temu koja se ticala povijesti i sadašnjosti hrvatske zajednice u Vojvodini. Dogovorili smo se kako ćemo nastaviti započetu suradnju, tako je bilo i prošle godine na njihovom skupu, a gledat ćemo da

u međunarodni znanstveni skup u okviru *Dana Balinta Vujkova* bude bijenalan. Tako ćemo u budućnosti skupa s Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj biti suorganizatori i sunakladnici budućih projekata. Na ovaj način ćemo moći snažnije i jedinstvenije nastupati spram prostora znanosti u Hrvatskoj i povećati vidljivost onoga što radimo.»

Gost iz Mađarske, dr. sc. **Stjepan Blažetin**, urednik Zbornika, naglasio je kako ovaj znanstveni skup u Pečuhu ima značajnu važnost za njegovanje

kulturne i jezične baštine hrvatskog naroda koji živi na teritoriju dvije susjedne države.

»Bijenalno organiziramo kroatistički skup koji bi više trebalo nazvati kroatološki, jer nisu samo književno – znanstvene i jezikoslovne teme nazočne, nego i etnološke, kulturno – povijesne i druge slične sadržine. Volim kazati kako se skup u biti završava tek kada se objavi zbornik prezentiranih radova, a evo uspijevamo redovito tiskati zbornik i sada ga danas predstavljamo u Subotici. U ovom zborniku dvije

su teme bile posebno naznačene, jedna je tema posvećena bunjevačkim Hrvatima dok je se druga bavi 20 obljetnicom Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Osim ovih glavnih, na stranicama ove opsežne publikacije na više od 600 stranica nalaze se tekstovi čisto jezikoslovne i književno znanstvene naravi, ali to je i svojevrsna specifičnost našega znanstvenog skupa na kome je sudjelovalo više od šezdeset sudionika uz četrdesetak radova.«

D. P.

Dužijanca 2015.

10. srpnja u 19.30 sati – Otvorenje XXX. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame – Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame HKPD *Matija Gubec*, Tavankut.

11. srpnja od 6.30 sati – *Takmičenje risara* – njiva domaćina **Stipana i Blaženke Šarčević**, Žednik

12. srpnja u 10 sati – Dužijanca u crkvi sv. Marka u Žedniku – Dužijanca u crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku

18. srpnja u 19.30 sati – zatvaranja XXX. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame – Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame HKPD *Matija Gubec*, Tavankut – izložba radova.

19. srpnja u 10.30 sati – Dužijanca u crkvi Presvetog Srca Isusova, Tavankut

26. srpnja u 10 sati – Dužijanca u crkvi Presvetog Trojstva, Mala Bosna

29. srpnja, tijekom dana – postavljanje izloga u središtu Subotice, za Natjecanje aranžera izloga

Marija Bačlija Kikić

SVESTRANOST

Maja je svoje slike radila većinom u tehnici ulja, a naslikala je portrete svećenika velikana Subotičke biskupije: biskupa **Blaška Rajića**, **Matije Zvekanovića** i **Lajče Budanovića**, koji su svojedobno donirani župnim uredima u kojima su oni djelovali, dok se slika biskupa Matije Zvekanovića nalazi u prostorijama Bunjevačke matice u Subotici.

Povrh svega navedenoga u njezinoj zbilja bogatoj biografiji, Maja Bačlija Kikić je bila i bilingvistica, te je pored materinjeg hrvatsko – bunjevačkog, odlično govorila i mađarski jezik, a tečaj jeve esperanta je nekoliko godina redovito pohađala na tadašnjem Radničkom sveučilištu u Subotici.

Kao uposlenica Trgovačkog poduzeća *Nama* bavila se i aranžiranjem trgovačkih izloga, a tečaj za dekoratere je također uspješno završila 1955. godine na Radničkom sveučilištu.

Kao aktivna vjernica Katoličke crkve radila je na restauraciji kipova i slika u franjevačkom samostanu u Subotici i Slavanskom Brodu u Hrvatskoj.

Prije tridesetak godina Maja Bačlija Kikić je donirala 150 etnografskih predmeta Etnografskom muzeju u Zagrebu, jer su tamošnji etnolozi i kustosi izrazili interesiranje za ovu vrijednu donaciju koja im je nedostajala u muzejskom fundusu. Nažalost, i ovdje se pokazalo na djelu neshvaćanje i nedostatak sluha subotičke kulturne sredine za ovakvim kolekcijama, kao što je to bio slučaj i sa slikama iz zbirke dr. **Vinka Perčića**, koje su također završile u Zagrebu.

Grgo Bačlija

ŽIVOTOPIS

Natuknica o Maji Bačliji Kikić nalazi se u II. knjizi Leksikona podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca pod slovom B.

Fotografija koja je predmet ove priče je samo dio kolekcije pokojne **Marije (Maje) Bačlije Kikić**, spisateljice, pjesnikinje, slikarice, esperantistice i kolekcionarke etnografskih predmeta iz bogate baštine bunjevačkih Hrvata sa sjevera Bačke.

Naime, radi se o strasnoj kolekcionarski etnografskih predmeta koje su rabili Bunjevci na svojim salašima kao i viđeniji građani i intelektualci iz okolice Subotice, koje je ona zdušno sakupljala preko trideset godina.

BROJNI SLAŠARSKI PREDMETI

Njezina se strast za etnografijom svodila na prikupljanje svih predmeta koje su salašari koristili u svojim kućama, kao što su: čupovi, *duncoške* boce, vaze, bokali, *lampaši*, križevi,

svjetnjače, sušene tikvice (teglice) za prelijevanje vina iz buradi, zvonca, vinski baloni, boce za vino i rakiju (trojanice), *kotarice*, *lubure* za smještaj jaja, krunice za moljenje molitvenika, porculanski pladnjevi, tanjuri za juhu, kolače, zdjele za juhu, escajg, srebrne žlice, vilice i noževi, zidni satovi, krušne *kotarice* za pečenje kruha u poljskim pećima, korpe za čuvanje kruha, drvene žlice za brašno i mekinje, čipkani stolnjaci, prekrivači i ponjave za krevet i divane, otomani, krpice, bunjevačka narodna nošnja počevši od bijelog šlinga, *sefira*, pa do svile sa svim podsuknjama, kopicama, maramama...

U njezinom jednosobnom stanu nalazio se pravi mini etno muzej s više od 500 predmeta koje je brižno prikupljala, čuvala, pa čak i restaurirala ukoliko su bili oštećeni od dugogodišnje uporabe.

Osim ovih etnografskih predmeta, posjedovala je i solidnu zbirku knjiga s preko 1000 naslova, prvenstveno iz oblasti koje se bave poviješću Hrvata Bunjevaca, kao i njihove književnosti.

Uz ovu kolekcionarsku strast imala je smisla i za poeziju, pa su tako iza njezine smrti ostale tri zbirke pjesama koje nažalost nisu objavljene za njena života.

Bila je vrsna i talentirana slikarica i studentica Likovne akademije u Beogradu, koju nažalost nikada nije uspjela završiti jer je iz obiteljskih razloga i bolesti roditelja morala napustiti studij kiparstva u ateljeu **Tome Roksandića**. Umjetničko djelo ovog glasovitog kipara je spomenik palim borcima

VIII. vojvođanske udarne brigade, koji se nalazi na Trgu žrtava fašizma u Subotici.

Zašto? Kako? Molim?

Kako se prvi sladoled na štapiću?

Volite li sladoled? Pretpostavljam da ste svi odgovorili potvrdnim odgovorom. Kada je riječ o ljubiteljima sladoleda nema previše promišljanja, jeli sladoled na kugle, na točenje, na štapiću ili iz domaće radinosti. Zanimljivo je da se prvi sladoled na štapiću zvao *Eskimo Bar*, a smislio ga je vlasnik sladoledarnice iz Iowe **Chris Nelson**. Za novi izum, Nelsona je u proljeće 1920. godine inspirirao maleni neodlučni kupac koji nikako nije mogao donijeti odluku hoće li sladoled ili čokoladicu. Nelson je ujedinivši oboje, olakšao život mnogim budućim kupcima. Prvi sladoled na štapiću preliven čokoladom stvoren je 1934. godine.

Ukoliko volite ovo neodoljivo ljetno osvježanje evo nekoliko zanimljivih recepata koje možete i sami isprobati (po potrebi uz ponoć odraslih).

BRZINSKI SLADOLED

Ulijte voćni sok u kalup ili usku čašu, a u sredinu stavite štapić ili žličicu ju zamrzните. Brzinski sladoled bit će gotov čim se dobro ohladi.

U DUGINIM BOJAMA

Sastojci: 3 jagode, marelica, nektarina, kivi, šaka borovnica, 6 zrna ljubičastoga grožđa, limun, 1-2 žlice meda i šalica vode.

Priprema: Napravite limunadu s medom i vodom. Ostalo voće narežite. U kalupe slažite slojeve voća, zalijte limunadom i stavite u zamrzivač na najmanje dva sata.

OSVJEŽENJE OD DINJE

Sastojci: Sloj od dinje: 3 šalice svježe zrele dinje izrezane na komadiće, 2 žlice svježeg limunova soka, 2-3 žlice meda, prstohvat soli

Priprema: Sve sastojke izmiješajte u blenderu da dobijete glatku smjesu. Mješavinom napunite kalupe za sladoled ili plastičnu posudu. Stavite u hladnjak i ostavite da odstoji osam sati kako bi se dobro stisnulo.

No stress on Cres

Oko stotinu subotičke djece s roditeljima, odgojiteljima i nastavnicima potvrdilo krilaticu Cresa

Jeste li bili nekada na Cresu? To vam je jedan krasni otok. Ali to vam još bolje može posvjedočiti i pozamašna skupina od stotinjak djece iz vrtića *Marija Petković Sunčica*, te iz hrvatskih odjela iz Subotice i okolice, koja su skupa sa svojim roditeljima, odgojiteljima i nastavnicima boravili na Cresu. Kao i svake godine ovu obnovu duha i tijela organizirale su Hrvatska katolička udruga za zaštitu prava djece i mladeži *Stopa* i Udruga *Naša djeca*, s tim da su ovoga puta na put krenula dva umjesto standardno jednog autobusa.

Nekoliko generacija, od »pelenkaša« do onih u »zreljim« godinama bila je prednost i bogatstvo ovog zajedništva, jer kad spojite mladost i iskustvo dobivate potpun užitek. Jedanaest punih dana na Cresu nije bilo dovoljno da se iscrpe sve ideje, te će se druženje svakako nastaviti i u Subotici.

Svaki dan bio je ispunjen brojnim aktivnostima, od jutarnje tjeleježbe uz nastavnika **Tomislava Raca**, preko duhovne meditacije za taj dan koju je pripremao vlč. **Goran Vilov**. Potom su slijedile uobičajene aktivnosti na plaži, koje su u sredini dana »prerezali« i oplemenili svakodnevn

nom misom uz zvuke tamburice i dječje vesele pjesme koje je predvodila učiteljica **Ana Čavrgov**. Večernji su sati bili rezervirani za razne radionice, na kojima su nastale prekrasne narukvice prijateljstva, još ljepši rajfovi, ukrasne gumice i šnale za kosu. Dio radova je ponuđen i mještanima i turistima na obostrano zadovoljstvo. Bilo je tu i plesa, ali da ne odajemo baš sve. Treba spomenuti i otvorenje Creskih kulturnih večeri u samostanu sv. Frane, na kojima su sudjelovala i naša djeca kao i nezaobilazni tamburaši.

Bilo je ovo druženje za pamćenje, što se i vidi iz priloženih fotografija, a ono što se možda ne vidi na prvi pogled, a svakako je rezultat koji je i očekivan, je zajedništvo koje nas je ojačalo i povežalo. Iako je sol s tijela i odjeće već isprana, ostala su puna srca i mnoštvo fotografija i snimaka kojima ćemo se rado vraćati. Stoga veliko hvala gvardijanu fra **Zdravku Tubi**, koji je i ove godine raširio vrata svoga samostana ali i svoga srca, te pomogao da se subotička djeca još jednom lijepo provedu na otoku na kojem, kako kažu, doista nema stresa.

B. I.

10. srpnja 2015.

PETAK
10.7.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:14 Capri , serija
 10:09 Neobično oružje : Leteći vojnik, dokumentarna serija
 11:00 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:24 Rame uz rame, telenovela
 13:17 Jezik za svakoga (R)
 13:31 U uredu , humoristična serija
 13:56 Bajkoviti dvorci kralja Ludviga II., dokumentarni film
 15:00 Žena u crvenom, američki film (R)
 16:26 I to je Hrvatska (R)
 16:44 Ludi rimski carevi, dokumentarna serija (R)
 17:20 Hrvatska uživo
 18:11 Dinastija , serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Kulturni Kolodvor
 20:36 Kulturna baština: U zagrljaju zidina (R)
 21:00 Otvorenje Dubrovačkih ljetnih igara, prijenos
 21:53 Motel Bates , serija
 22:45 Dnevnik 3
 23:18 Motel Bates , serija
 00:03 Motel Bates , serija
 00:44 Top Gear (R)
 01:35 Žena u crvenom, američki film (R)
 02:58 Jezik za svakoga (R)
 03:08 Hrvatska uživo
 03:57 Kulturna baština: U zagrljaju zidina (R)
 04:17 Ludi rimski carevi, dokumentarna serija (R)
 04:48 I to je Hrvatska (R)
 05:01 Kulturni Kolodvor
 05:36 Dr. Oz , talk show
 06:18 Rame uz rame, telenovela

06:00 Juhuhu
 09:05 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija (R)
 09:36 Feliksova pisma, crtana serija (R)
 10:01 Noćne more iz svijeta prirode
 10:29 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu (R)
 11:28 Dinastija , serija
 12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
 12:44 Gospodica Marple , serija
 13:42 Ubojstvo u gradiću, američki film
 15:11 Jelovnici izgubljenog vremena: Izabrani zagrebački stolovi (R)

15:32 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija
 15:53 Tea Mamut: Sočni kolač od limuna (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:47 Sasvim posebni domovi , dokumentarna serija
 17:10 Šušur: Hvar
 18:01 Slasni Island, dokumentarna serija
 18:30 Noćne more iz svijeta prirode
 18:58 Juhuhu
 20:05 Cedar Cove , serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 20:56 Zločinci u odijelima
 21:43 Foyleov rat , serija
 23:20 Priča o bandi, francuski film
 00:58 Cedar Cove , serija
 01:43 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
 07:35 Virus attack, animirana serija
 07:55 Chuggington, animirana serija
 08:20 Sve u šest, magazin (R)
 08:50 TV prodaja
 09:05 Hitna služba, dramska serija (R)
 10:05 TV prodaja
 10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11:20 JAG, drama
 12:15 TV prodaja
 12:30 Hitna služba, dramska serija
 13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:30 Pet na pet, kviz (R)
 15:25 Kolo sreće, kviz (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Kolo sreće, kviz
 21:10 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22:10 Colombiana, igrani film, kriminalistička drama
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Colombiana, igrani film, kriminalistička drama
 00:20 Predator 2, igrani film, akcijski/ znanstveno-fantastični
 02:35 RTL Danas, (R)
 03:15 Kraj programa

SUBOTA
11.7.2015.

07:20 Eko zona (R)
 07:45 Jahač osvetnik, američki film - ciklus klasičnog vesterna
 09:05 Normalan život
 09:55 Kućni ljubimci
 10:30 Vrtlarica: Produktivni vrt (R)
 11:00 Slavna svjetska kupališta: Brighton, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Radiobuntovnica, američki film
 13:51 Prizma - multinacionalni magazin
 14:38 Indijski ocean sa Simonom Reeveom: Od Kenije do Somalilanda, dokumentarna serija
 15:40 Nikolaj i Julie, serija
 16:25 Nikolaj i Julie, serija
 17:15 Provodi i sprovodi, humoristična serija
 17:55 Lijepom našom: Donji Miholjac
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:00 Tijardović, dokumentarna serija
 20:55 Krlетка, američki film
 22:55 Dnevnik 3
 23:15 Motel Bates , serija
 00:05 Motel Bates , serija
 00:55 Reprizni program
 05:15 Prizma - multinacionalni magazin
 05:45 Lijepom našom: Donji Miholjac (R)

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 09:00 Kronike Matta Hattera , serija za djecu
 09:25 Pipi Duga Čarapa, serija za djecu
 09:50 Martin Misterija, serija za djecu
 10:15 T31 - Tri istražitelja i tajna otoka kostura, njemački film za djecu
 11:45 Dinastija , serija
 12:30 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
 13:00 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
 13:30 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
 14:00 Strani igrani film
 16:10 Dva i pol muškarca , humoristična serija (R)
 16:35 Dva i pol muškarca , humoristična serija (R)
 17:00 Volim Hrvatsku (R)
 18:15 Ludnica u Clevelandu , humoristična serija
 18:40 Svaki dan dobar dan: Ranko Rajović - novi

pogled na razvoj djeteta
 19:10 Juhuhu
 20:00 Gušti su gušti: Mali Ston
 21:00 Uvijek je sunčano u Philadelphiji , humoristična serija
 21:30 Dvorci i palače Europe: Dolina rijeke Loire u Francuskoj, dokumentarna serija (R)
 22:25 Vjetar i lav, američki film
 00:25 Obitelj Borgia , serija
 01:20 Worldclass Bartender of the Year 2014.
 01:45 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:40 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 07:30 Mala sirena, animirana serija
 07:55 Sportske igre mladih, emisija
 08:10 TV prodaja
 08:25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 09:50 TV prodaja
 10:05 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:35 TV prodaja
 11:50 Madioničari, zabavna emisija
 13:45 Pazi, lopta!, igrani film, komedija
 15:30 Beethoven, igrani film, obiteljska komedija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 Beethoven, igrani film, obiteljska komedija
 17:25 10 najpoznatijih životinja Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Odvedi me kući večeras - TV premijera, igrani film, romantična komedija
 22:00 Jacuzzi Express, igrani film, komedija
 23:55 Tražen, igrani film, akcijski (R)
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas, informativna emisija
 03:35 Kraj programa

NEDJELJA
12.7.2015.

07:35 Klasika mundi: Ljetni koncert Bečke

filharmonije u dvorskom perivoju Schonbrunn
 08:30 Ivy, američki film - Zlatna kinoteka
 10:10 Vino u krvi, serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva: Stipe Šušar
 15:05 Mir i dobro
 15:30 Crni tulipan, francuski film
 17:35 The Voice - Najljepši glas Hrvatske (R)
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 6/45
 20:05 Naše malo mjesto, dramska serija
 21:10 Počivali u miru , serija
 22:05 Dnevnik 3
 22:25 Marley, glazbeno-dokumentarni film (R)
 00:45 Vino u krvi, serija
 02:20 Ivy, američki film - Zlatna kinoteka
 03:55 Nedjeljom u dva: Stipe Šušar
 04:55 Mir i dobro
 05:20 Plodovi zemlje
 06:10 Rijeka: More

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Matt Hatter, serija za djecu
 09:25 Pipi Duga Čarapa, serija za djecu
 09:50 Martin Misterija, serija za djecu
 10:15 Pozitivno (R)
 10:40 Biblija (R)
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Hrvace: Misa, prijenos
 12:00 Raj , serija
 13:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar , dokumentarna serija
 14:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 15:30 Kirstie preuređuje: Vintage domovi, dokumentarna serija
 16:20 Strani igrani film
 18:05 Seoska gozba : Baranja
 18:50 Đakovački vezovi - snimka svečanog otvaranja
 20:00 Pjevaj moju pjesmu
 21:35 Čuda života: Što je život?, dokumentarna serija
 22:25 Osumnjičeni , serija
 23:55 Vladařica , serija
 00:40 Vladařica , serija
 01:25 Worldclass Bartender of the Year 2014.
 01:50 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЖКП "Суботичке пијаци"
Szabadka Piacok KKV
ЖКР "Subotičke tržnice"

www.supiface.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

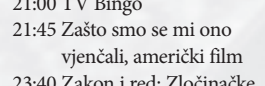

04.45 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05.25 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
 06.15 Mala sirena, animirana serija (R)
 06.40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 07.55 TV prodaja
 08.10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 09.25 TV prodaja
 09.40 10 najpoznatijih životinja Hrvatske, zabavna emisija (R)
 10.40 TV prodaja
 10.55 Air America, igrani film, akcijska komedija
 13.05 Odvedi me kući večeras, igrani film, romantična komedija (R)
 15.00 Brzina 2, igrani film, akcijski
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Brzina 2, igrani film, akcijski
 17.30 10 najvećih modnih katastrofa Hrvatske, zabavna emisija
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Žandar u New Yorku, igrani film, komedija
 22.15 Opsadno stanje, igrani film, akcijski
 00.25 Jacuzzi Express, igrani film, komedija (R)
 02.15 Astro show, emisija uživo
 03.15 RTL Danas, informativna emisija
 03.55 Kraj programa (R)

humoristična serija
 17:20 Hrvatska uživo
 18:10 Dinastija, serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Šušur: Omiš
 20:50 Velika obitelj, serija
 21:50 Nasljednici, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:25 Dva zmaja, hongkonški film
 00:55 Nevolje s Harryjem, američki iflm
 02:30 Milostiva prije svega, humoristična serija
 03:00 Reprizni program
 04:25 Šušur: Omiš
 05:10 Dr. Oz, talk show
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
 09:30 Feliksova pisma, crtana serija
 10:00 Noćne more iz svijeta prirode
 10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
 11:30 Gorski liječnik, serija
 12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
 12:45 Gospodica Marple, serija
 13:30 Prijatelji za sva vremena, američki film
 15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Fazani iz sjećanja
 15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
 17:10 Večer na 8. katu - izabrane emisije: Gabi Novak
 18:00 Dirigenti i mužikaši, serija
 19:00 Top Gear
 20:00 Cedar Cove, serija
 21:00 TV Bingo
 21:45 Zašto smo se mi ono vjenčali, američki film
 23:40 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 00:25 Cedar Cove, serija
 01:15 Kuća laži, humoristična serija
 01:45 Tree Hill, serija
 02:30 Noćni glazbeni program

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Capri, serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Jezik za svakoga (R)
 13:25 U uredu, humoristična serija
 13:55 Naše malo misto, dramska serija
 15:00 Nevolje s Harryjem, američki film
 16:45 Milostiva prije svega,

05.50 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.25 Virus attack, animirana serija

06.50 Chuggington, animirana serija
 07.20 Sve u šest, magazin (R)
 07.50 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show (R)
 08.50 TV prodaja
 09.05 Hitna služba, dramska serija (R)
 10.05 TV prodaja
 10.20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11.20 JAG, kriminalistička drama
 12.15 TV prodaja
 12.30 Hitna služba, serija
 13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
 14.30 Kolo sreće, kviz (R)
 15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.20 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
 20.00 Kolo sreće, kviz
 21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Dr. House, dramska serija
 23.45 Kost, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.35 Kost, serija (R)
 02.35 Astro show, emisija uživo
 03.25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.10 Kraj programa

**UTORAK
14.7.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Capri, serija
 10:10 Neobično oružje : Nacistički ratni strojevi, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Jezik za svakoga (R)
 13:30 U uredu, humoristična serija
 14:00 Velika obitelj, serija
 15:00 Kruh, ljubav, i... - talijanski film
 16:45 Milostiva prije svega, humoristična serija
 17:20 Hrvatska uživo

18:10 Dinastija, serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Šušur: Makarska
 20:50 Velika obitelj, serija
 21:50 Nasljednici, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:25 D'Artagnanova kći, francuski film
 01:05 Kruh, ljubav, i... - talijanski film
 02:35 Milostiva prije svega, humoristična serija
 03:05 Reprizni program
 04:25 Šušur: Makarska
 05:10 Dr. Oz, talk show
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
 09:30 Feliksova pisma, crtana serija
 10:00 David Attenborough: Čuda prirode, dokumentarna serija
 10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
 11:30 Dinastija, serija
 12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
 12:45 Gospodica Marple, serija
 13:30 Knjižara krimića: Predviđanje ubojstva, američki film
 15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Zlatna rib od koralja i srebra
 15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:50 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
 17:15 Šušur: Omiš
 18:00 Dirigenti i mužikaši, serija
 19:00 Top Gear
 20:05 Charlie Bartlett, američki film
 21:45 CSI: Las Vegas, serija
 22:30 CSI, serija
 23:15 Mračna strana Dublina, serija
 00:45 Kuća laži, humoristična serija
 01:15 Tree Hill, serija
 02:00 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, (R)
 06.35 Virus attack
 06.50 Chuggington
 07.20 Sve u šest, magazin (R)
 07.50 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show (R)
 08.50 TV prodaja

09.05 Hitna služba, dramska serija (R)
 10.05 TV prodaja
 10.20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11.20 JAG, drama
 12.15 TV prodaja
 12.30 Hitna služba, serija
 13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
 14.30 Kolo sreće, kviz (R)
 15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
 20.00 Kolo sreće, kviz
 21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22.15 RTL Direkt
 22.45 Dr. House, dramska serija
 23.45 Kost, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.35 Kost, serija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

**SRIJEDA
15.7.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Capri, serija
 10:10 Neobično oružje : Hidroavionska desantna jedinica, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:30 U uredu, humoristična serija
 14:00 Serija - domaća
 15:00 Kino za groš, američki film
 17:20 Hrvatska uživo
 18:10 Dinastija, serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:00 Šušur: Postira (Brač)
 20:50 Velika obitelj, serija
 21:50 Nasljednici, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:25 Blackthorn, španjolski film
 01:05 Kino za groš, američki film
 03:05 Reprizni program
 04:25 Šušur: Postira (Brač)
 05:10 Dr. Oz, talk show
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
 09:30 Feliksova pisma, crtana serija
 10:00 David Attenborough: Čuda prirode, dokumentarna serija
 10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
 11:30 Dinastija, serija
 12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
 12:45 Gospodica Marple, serija
 13:30 Kanjon osame, američki film
 15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Mrvice s antičke gozbe
 15:25 Vrtlarjenje, dokumentarna serija (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:50 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
 17:15 Šušur: Makarska
 18:00 Dirigenti i mužaški, serija
 19:00 Top Gear
 20:05 The Magic of Belle Isle, američki film
 22:05 CSI: Las Vegas, serija
 22:50 CSI, serija
 23:35 Mračna strana Dublina, serija
 01:05 Kuća laži, humoristična serija
 01:35 TračERICA, serija
 02:20 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, (R)
 06.35 Virus attack
 06.50 Chuggington
 07.20 Sve u šest, magazin (R)
 07.50 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show (R)
 08.50 TV prodaja
 09.05 Hitna služba, dramska serija (R)
 10.05 TV prodaja
 10.20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11.20 JAG, kriminalistička drama
 12.30 Hitna služba, dramska serija
 13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
 14.30 Kolo sreće, kviz (R)
 15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.20 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
 20.00 Kolo sreće, kviz
 21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Dr. House, dramska serija
 23.45 Kost, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.35 Kost, serija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo

03.03 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.10 Kraj programa

ČETVRTAK 16.7.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Capri, serija
 10:10 Neobično oružje: Oružje superšpijuna, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Jezik za svakoga (R)
 13:20 U uredu, humoristična serija
 13:55 Čovik i po, serija
 14:55 Gospodar Havaja, američki film
 16:45 Milostiva prije svega, humoristična serija
 17:20 Hrvatska uživo
 18:10 Dinastija, serija
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Šušur: Supetar (Brač)
 20:50 Čovik i po, serija
 21:50 Nasljednici, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:25 Rok, američki film
 00:50 Top Gear
 01:50 Milostiva prije svega, humoristična serija
 02:20 Gospodar Havaja, američki film
 04:05 Reprizni program

04:25 Šušur: Supetar (Brač)
 05:10 Dr. Oz, talk show
 05:55 Rame uz rame, telenovela

09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija (R)
 09:30 Feliksova pisma, crtana serija
 10:00 David Attenborough: Čuda prirode, dokumentarna serija
 10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
 11:30 Dinastija, serija
 12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
 12:45 Gospodica Marple, serija
 13:30 She's Too Young, američko-kanadski film
 15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Otočki kuharov izbor
 15:25 Vrtlarjenje, dokumentarna serija (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 17:05 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
 17:30 Šušur: Postira (Brač)
 18:15 Dirigenti i mužaški, serija
 19:15 Top Gear
 20:05 Gđa Henderson vam predstavlja, britanski film
 21:50 CSI: Las Vegas, serija
 22:35 CSI, serija
 23:20 Mračna strana Dublina, serija
 00:50 Kuća laži, serija
 01:20 TračERICA, serija
 02:05 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, (R)
 06.35 Virus attack
 06.50 Chuggington, animirana serija
 07.20 Sve u šest, magazin (R)
 07.50 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show (R)
 08.50 TV prodaja
 09.05 Hitna služba, serija (R)
 10.05 TV prodaja
 10.20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11.20 JAG, kriminalistička drama
 12.15 TV prodaja
 12.30 Hitna služba, serija
 13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
 14.30 Kolo sreće, kviz (R)
 15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
 20.00 Kolo sreće, kviz
 21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22.15 RTL Direkt
 22.45 Dr. House, dramska serija
 23.45 Kost, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.35 Kost, serija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19.30 - 20.00

Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20.00 - 20.30

U pauzi o poslu (ponedjeljom) • Aktualije (utorkom) • Otvoreni studio (srijedom) • Kultur café - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • Vodič za moderna vremena - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 18.15 Vojvodanski tjedan
 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 20.00 Divni novi svijet
 20.55 Odjava programa

Nedjelja

18.00 Najava programa, Vijesti dana
 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

II. Ljutovačka Fijakerijada

Ljubav **Atile Milera** prema konjima navela ga je prije godinu dana na organizaciju manifestacije pod nazivom *Fijakerijada*. Mještani Ljutova podržali su njegovu ideju, i ta je manifestacija održana ove godine po drugi put. Na smotri fijakera okupili su se u nedjelju, 5 srpnja, brojni gosti iz Subotice i okolice, kao i najveći broj mještana ovoga sela. Na nogometnom stadionu u Ljutovu održan je kulturni program, na kojem su nastupili članovi HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta i članovi HKUD *Ljutovo* iz Ljutova, a u natjecateljskom dijelu programa sudjelovali su gosti iz više vojvodanskih mjesta.

I. D.

NAĐA ANDRIĆ, SUDIONICA IZBORA ZA NAJLJEPŠU HRVATICU U NARODNOJ NOŠNJI IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

ma iz različitih krajeva Bosne i Hercegovine. Za Vojvodane je to novo iskustvo i višestruka korist.

I Nađa i njezina baka često su u razgovoru isticale ulogu autora ovog projekta **Zvonka Martića**, koji je, među ostalim, izjavio kako je cilj ovoga programa povezivanje Hrvata iz cijelog svijeta u svrhu promicanja zajedničke tradicijske kulture te jačanja i očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta.

Naše dvije Plavanjke s puta su donijele mnogo suvenira, među kojima se našao i najnoviji broj časopisa *Hrvatska riječ*, glasila Kulturno-prosvjetnog društva Hrvata u Bugarskoj, što im je osobno uručila glavna urednica izdanja **Hristinka Jankova**.

Baka Marica, kao vrlo aktivna članica *Matoša*, željela bi svoje prekrasne dojmove i radost podijeliti sa svima, ali ima i onih koje sve to osobito ne zanima. Zato se prisjetimo misli jednog poznatog pisca: Ne budite ravnodušni, jer je ravnodušnost smrtonosna za ljudsku dušu (**Gorki**).

Nađa Andrić pohađa srednju Prometnu školu *Pinki* u Novom Sadu, odlična je učenica i kroz godinu dana namjerava se upisati na neki fakultet. Kao što je aktivna u *Matošu* tako je i Domu *Brankovo kolo* gdje boravi, angažirana u folklornoj sekciji. Ipak, dok traje nastava, svakog vikenda dolazi kući u Plavnu koju neizmjereno voli i gdje su joj najvažnije osobe, prije svega, roditelji, rođaci i prijatelji.

Zvonimir Pelajić

Osamnaestogodišnja djevojka **Nađa Andrić** sudjelovala je kao članica HKUPD-a *Matoš* iz Plavne na ovogodišnjoj, drugoj po redu Reviji tradicijske odjeće i izboru najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske od 23. do 28. lipnja u Tomislavgradu (BiH). Ovaj je projekt održan pod pokroviteljstvom člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine **Dragana Čovića**, Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Vlade Hercegbosanske županije i Općine Tomislavgrad, a organizator je bila Udruga za promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini *Stećak* u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika.

»Za mene je, kao i za moju baku **Maricu Andrić** koja me je pratila, ovaj susret bio nezaboravan. S nama je bila i **Patricija Merković** iz Male Bosne, a vodila nas je s. **Eleonora**. Bile smo smještene u Karmelićanskom samostanu sv. Ilije na Buškom jezeru kod Tomislavgrada, gdje su nam se pridružile i druge djevojke čak iz 21 zemlje«, kaže oduševljeno Nađa ze nastavlja pričati o svojim lijepim dojmovima: »Reviji i izboru prethodilo je niz događanja koja će nam svima ostati u trajnom sjećanju. Svi smo zajedno naučili prekrasnu pjesmu *Dobra večer, dobri ljudi*, koju smo više puta na ovom susretu pjevali. Primio nas je gradonačelnik Tomislavgrada u eko selu Grabovica, bili smo

u Sarajevu i prošetali središtem grada, a primio nas je i član Predsjedništva BiH **Dragan Čović**.« Baka Marica ovoj priči oduševljeno dodaje kako nikada neće zaboraviti susret s kardinalom **Vinkom Puljićem**, te posjet Kninu i kninskoj tvrđavi i razgovor s gradonačelnicom ovoga grada. U pamćenju će im ostati i obilazak franjevačkog samostana u Tomislavgradu i izloženi muzejski eksponati, a najviše ih je dojmilo druženje i upoznavanje s osobama iz raznih zemalja.

Nađa je sklopila mnoga poznanstva, a najviše se družila s djevojkom iz Venezuele. Posebno je ugodno iznenađena prekrasnim nastupom klape *Delminium* iz Tomislavgrada, te pučkim pjevanjem pjesa-

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Robert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel: 024/554-136

Tooth optika

SUBOTICA

024/ 551 045

LJETNA AKCIJA,
BISTROG POGLEDA

48.1.6.2015. do 31.8.2015.

-50%
-20%

POGLED S TRIBINA

Budućnost

Četiri sekunde i jedno slobodno bacanje dijelili su Hrvatsku košarkašku reprezentaciju starosti do 19 godina do naslova svjetskih prvaka. **Luki Božiću** je zadrhtala ruka, promašio je, ostalo je 67:67 i uslijedili su produžeci. Amerikanci su iskoristili priliku, vratili se u meč i na kraju slavili s 79:71.

Šteta. Propuštena je lijepa prilika za veliki sportski uspjeh. I to protiv momčadi zemlje u kojoj se igra najjača svjetska košarka.

Ali jedno je sigurno, ova srebrna medalja ima zbilja zlatni sjaj. Nije to samo puka floskula, jer i Hrvatska je zemlja košarke. I velikih talenata koji su rođeni u njoj. Iako seniorska momčad nema velikih rezultata, budućnost hrvatske košarke zasigurno nije upitna.

Zemlja koja ima **Šarića** i **Hezonju**, zasigurno svoje dvije najveće mlade zvijezde, plus još nekoliko drugih mladih talenata, plus ovu generaciju koju je do svjetskog srebra vodio izbornik **Ante Nazor**.

Budućnost nije upitna. Pitanje je samo kada će stići do prve seniorske medalje i nastaviti niz koji je započela zlatna generacija **Dražena Petrovića**, **Dine Rađe**, **Tonija Kukoča** i ostalih nezabornih hrvatskih košarkaša koji su na Ol u Barceloni '92 igrali veliko finale protiv najjače reprezentacije svih vremena. Dream teama.

U još jednom sportu Hrvatska ima veliku budućnost.

Borna Ćorić je prema procjenama svih stručnjaka budući TOP 10 igrač. Već sada sa samo 18 godina je u TOP 40 i vrlo brzo će svojim rezultatima opravdati njihove prognoze. **Ana Konjuh**, isto tako sa istim godinama već sve više skreće pozornost na svoje rezultate. Oboje su u juniorskoj konkurenciji osvojili Grand Slam naslov, a očekujemo to od njih i u seniorskoj konkurenciji.

U svakom slučaju stoji i ona stara poslovica.

Na mladima svijet ostaje.

I te kako...

D. P.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJUV ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *Ekostandard* DOO Subotica, Sutjeska br. 19. podnio je dana 3.7.2015. godine pod brojem IV-08-501-212/2015, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Postrojenje za kompostiranje biodegradabilnog otpada«, na katastarskoj parceli 23826 KO Stari grad, Subotica, ulica Pokret Nesvrstanih (46.125894°, 19.633412°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226), počevši od 10.7.2015. svakog radnog dana od 10h do 12h.

Zainteresovanja tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

REPUBLIKA SRBIJA
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Tajništvo za građevinarstvo

Temeljem članka 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji (Sl. glasnik RS br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10- US, 24/11, 121/12, 42/13-US i 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (Službeni glasnik RS, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 13.7.2015. do 20.7.2015. god. u uredu 202/1 Gradske kuće održati:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA IZGRADNJU I UREĐENJE RADNOG KOMPLEKSA *GEBI* doo. NA K.P. 984/1 K.O. ČANTAVIR U ČANTAVIRU

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 20.7.2015. god.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Povjerenstvu za planove.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marama, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena je 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 17. 7. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije crske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

VOJVOĐANSKA KUPALIŠTA I IZLETIŠTA

Kupalište *Lido* Zemun

Na ušću Save u Dunav, u trokutu kojega okružuju Beograd, Zemun i Nostaci nekada nepreglednih močvara i ritova na lijevoj obali Dunava, smještene su dvije dunavske ade, Veliko i Malo ratno ostrvo. Ove su ade nastale od podvodnog spruda koji je tu izronio u 16. stoljeću, pod zajedničkim imenom Veliko ratno ostrvo, površine od oko 2 četvorna kilometra. Po legendi, u Prvom svjetskom ratu ispred otoka je potopljen austrijski brod, oko kojega je Dunav nasuo pijesak i tako se formirala današnja špica otoka. Po okončanju rata na tom je mjestu uređena plaža, koja vrlo brzo dobiva epitet jedne od najljepših i najomiljenijih riječnih plaža čitave Europe. Početkom Drugog svjetskog rata doživljava svoje zlatno doba, a dugo poslije rata popularni *Lido* se ne koristi. Planeri su čak namjeravali cijelu adu bagerima izrefulirati za potrebe nasipanja podloge na kojoj će se izgraditi Novi Beograd, no Dunav je nanosio toliko pijeska da ga moćni plovni strojevi nisu mogli izvući i tako je, na sreću Zemunaca, a kasnije i Novobeograđana, priroda presudila da *Lido* opstane. Prethodne dvije godine *Lido* nije otvaran zbog vrlo nepovoljne meteorološke i hidrološke situacije. Koncem lipnja ada je, dijelom koji se naslanja na južni dio plaže, pontonskim mostom spojena s lijevom obalom Dunava, tik iza glasovitog Zemunskog keja. Radnici zemunskog *Zelenila* pristupili su čišćenju cjelokupnoga terena, šišanju trave i postavljanju klupa, a Općina Zemun je preuzela organizaciju uređenja ugostiteljskih objekata, toaleta, terena za nogomet i odbojku, te spasilačku, zdravstvenu i zaštitarsku službu. Postavljeni su toaleti i tuševi, a završeni su i radovi na dovođenju vode za piće do *Lida*. Iz Općine Zemun najavljuju i vrlo zabavno ljeto na *Lidu*. U pripremi je organizacija mnogih kulturnih i sportskih sadržaja tijekom ljetne sezone. Tako su, među ostalim, predviđeni turniri u odbojci, nogometu i rukometu na pijesku na samoj plaži, potom rafting na Dunavu, te plivački maraton. Čim je postavljen most, stručnjaci Gradskog zavoda za javno zdravlje započeli su s provjerama kvalitete vode. Po svim dosadašnjim informacijama, trebalo bi da je Dunav u ovom dijelu siguran za kupanje. U svakom slučaju, kupcima se preporučuje tuširanje poslije izlaska iz rijeke.

I. A.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Branišine nevolje

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi moja, dan po dan i eto nama vršidbe, no sad to samo tako zovemo jel ovo letenje s tim novim kombajima što izgledaju kugod kaki svemirski brodovi iz *Zvzdani staza* ne znam kako bi nazvo drukčije. Samo što ji ne tira onaj

»mister Spok« – to je, ako se sićate, onaj sa zavrastim ušima i šiškama ocićenim kugod sikiricom.

Zna se kako je kadgod bilo, lipo se prvo skupljala čeljad i pravila banda, naprid je bijo bandaš, to je borme tribalo i zavrđit, bit bolji od drugi, durašniji, bit prvi na njivi a poslidnji s njive, a sad makar kaka derančina tira tu skala-meriju, a ona pase do čeg dođe. Kadgod je moj dida Mijo divanijo da se dobar kosac dobro namavo i to s ne makar kakom kosom i jedva pokosijo jutro od zore do mraka, al je to morala bit i vridna risaruša borme, a ne sad ove divojke s koji kaki namazani noktima dugaćkim da mož orat s njima i koji kaki veštački dilovima tila, da ove sad ne bi bile vridne ni vodnjake bit. Dida je to znao, nije zabadavad bijo dvajst godina bandaš kod Futošovi. Ja sad borme ne volim nikako ovo vrime pomodno, samo imademo artija i artija, a uvik nam koja fali, kad se kreneš u varoš ne mož proć brez iljade samo za takse koji kake. Kako su nas poljare razvijali, vidim da se lipo pali strnika i slama po šoru, a ja se moro uputit u socijalno iskat kruva, a to je borme kru sa sedam kora. Prvo me tamo jedan mlad čovik pogledo popriko, ne znam zašto al ko da mi se čini da me tijo pitat: »Bačo imatel vi grobnicu«?

Ja sam se samo nasmijo i kazo: »Imam grobnicu u Kerskom, samo nisam za to došo već imatel vi kakog posla za mene, triba se do Kera još malkoc napatit«. On se nasmijo pa veli: »Ta nisam ja pito za grobnicu, samo moram vam kast da će za vas zdravo bit teško nać poso, za ove gazde iz tuđi zemalja ste fajin vrimešni, a i kako gledim po papirima nemate bog zna škula, sad nemade mista veliko ni s fakultetima«. Svaka čast deranu na iskrenim divanu, nije on kriv šta nam država taka, znade se samo falit, al je taka nikaka, samo od pripovitke se niko kruva nije najo. Kad glediš u televiziju i slušaš taj divan, misliš da je barem tako kugod u onoj dičijoj zemlji Dembeliji a samo što ne naiđedu Ivica i Marica ustiju umazani čokoladom, pa se trgneš i dođeš sebi. Uzday se u se i u svoje kljuse Braniša moj, promrndo sam štogod u bradu, zafalijo deranu i ajd na salaš, moždar će se kogod i sitit pa me zvāt u kaku nadnicu. Idem ja u moj lipi Ivković šor, rešijo sam da se više nigdi ni ne javljam, nema lipčeg neg sidit pod dudom jal orom i srkat ladan špricer, a moždar se i trevim i obogatim, ko znade? Koliko znam i vidim, a fala Bogu nisam ćorav, i ovi što su se obogatili nisu se baš naradili, ni jedan nije dobijo bru, a ni ne daj bože oguravijo od posla. Ajd zbogom čeljadi moja i bute mi dobri.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Znadu žandari zakon

Kako došlo vrime žetve, u selu zaredo lopovšag. Zaredali i vi što se deru sokakom, jedni kupuju novo perje i staro gvožđe, drugi prodaju košareve i vankuše. Otvoru vraca, pa oma u dvor. Zoto bać Iva i volji ostavit Taksu odvezanoga. Štodira da nuz njega nabavi i kakoga malo većega i bisnijega kera. A ope, ne zna, rastolmačijo mu jedan žandar da će jako odgovarat ako kogagod ugrize, pa makar to bilo u njegovomu rođenomu dvoru. Oma mu je pito a šta bi taj i radijo u njegovomu dvoru,

Piše: Ivan Andrašić

žandar samo veli ne zna, nikomu se ne smije branit da ide kud oće, tako je po zakonu. Malo malo, čuje se vomu ukrati biciglu, nomu poarali bašču, trećemu, ope, nema kolica, četvrtomu kasan za rakiju, nikomu petomu alat. U zadnje vrime lopurde stale na silu unilaziti u kuće. Prvać u po podne pokidali bravu i sa sokaka lipo unišli u dvor ko njegovoga krizmanoga kuma Stipe. Iz dvora kroz zatvorita vrata pounilazili u sve sobe i sve u njima izvrndali. E, ka već nisu našli šta su tražili, pokupili mu sve pušite šunke i ne velike pole slanine, što je ostavijo da imade do novoga klanja. Sezona na paoršagu dugačka, teško se radi, pa valja i dobro pojist. Niki dan kum Stipa malo naišo ka je išo natrag iz bašće. Bašća mu oma blizu sela, pa mu dosta toga i pokradu, al ostane i za njega. Koišta prodade na pijacu, pa tako izvuče koji dinar. Jedino mu ni pravo što iz njegove bašće i drugi koišta prodadu. Prijavljivo on to i žandarima, izajdu, bešteluju nikake tragove, al nikad o toga ništa ni ni bilo. Ko da i nisu beštelovali. Jedamput, ima tomu možda jedno dvi godine i uvatijo lopova, navadijo i nosi dva džaka kompira. Odvejo ga ko žandara, ko da i ni. Rekli da mu ne možu ništa, ni dosta ukro. Sa se vada ope došo štogoda izjadat. »Bome, kume, nisam samo ja srado, eno juče i ko komšija priko puta bili taki gosti kaki su prvać bili ko mene«, veli oma šćim su se rukovali. »No, naopako. A šta su njima odneli? A jesu i ko nji bili žandari?« bida se zajedno s njim bać Iva. Naljo jim je dvi bukarice katarke, pa su malo sili u prisunje. »Ta jesu. Ne zna se ni šta je odneto, gazde napolju, kuću jim čuvu komšije. Otkud bi oni znali šta ima u zaključanima stajama? E, to sad lipo znadu vi što su silom pootključavali i sve privrndali. Žandari bili i samo velu da oni tu ne možu ništa ka već nema gazda. Još izgrdili komšiju zoto što je kera ostavijo odvezanoga. Kažu da je kogagod oti ugrizo, gadno bi odgovaro, mogo bi i u rešt«, veli kum Stipa i povuče malo iz bukarice. »E, kume, tako ti je to. Današnji žandari su učili škole, pa dobro znadu šta je zakon, a ni prija, što jim baš ni išlo sa klajbasom, lopove bi našli i izudaral. Onda bi ji šef malo kaštigovo, oni rekli da više neće i tako bi se svršilo. A lopovšaga bilo manje, vi se bojali da ji ope neće uvatiti i zaboravit šta je šef reko. A zakone nisu ni čitali«, veli bać Iva i naklje jim još po bukaricu.

MISLI POZNATIH

- **Rickenbacker:** Hrabrost je kada činite ono čega se bojite.
- **Zafar:** Kad kuješ svoju sreću ne udaraj druge po prstima.
- **Proust:** Svaka je zamisao laka kada se ne uzme u obzir stvarnost.

KVIZ

Jagoda Truhelka

Koje godine i gdje se rodila hrvatska pedagoginja i književnica Jagoda Truhelka?

Od koga je naslijedila ljubav prema radu u školstvu?

Tko je ostavio najdublji trag u njezinom intelektualnom razvoju?

Gdje je sve obavljala dužnost učiteljice?

U kojim je onovremenim tiskovinama surađivala?

Kako se zvao njezin psihološki roman sa ženskom tematikom?

O čemu je pisala u svojim djelima?

Kada i gdje umrla Jagoda Truhelka?

Rodila se 5. veljače 1864. godine u Osijeku.
Od oca doseljenika iz Češke.
Osječki župnik **Stjepan Masper.**
Osijeku, Zagrebu, Banja Luci, Sarajevu, Gospiću...
U *Vijencu* i *Nadi*.
Plein air.
O životu žena, gradovima u kojima je živjela, društvu...
Umrla je 17. prosinca 1957. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

A sada vam je pretoplo!

VICEVI

Nastavnica matematike upita Pericu:

- Perice, zašto si u bilježnici ostavio ovu stranicu potpuno praznu?
- E, vidite tu sam računao napamet!

Na satu hrvatskog jezika, učiteljica ispituje učenike.

- Kupujem, kupuješ, kupuje, kupujemo, kupujete, kupuju.
- Ivce reci mi koje je to vrijeme?
- Vrijeme rasprodaje!

SREBRO NA III. NOGOMETNOM SP ZA HRVATE IZVAN DOMOVINE

Svjetski vicešampioni

Plasmanom u finale, nogometna reprezentacija Hrvata iz Vojvodine ostvarila je svoj najveći uspjeh

Osam turnirskih dana na III. Svjetskom nogometnom prvenstvu nogometnih klubova izvan domovine donijelo je puno dobrog i kvalitetnog nogometa između osam najboljih hrvatskih momčadi iz dijaspora, koje su do Zagreba stigle kao najbolje među najboljima. Nogometna reprezentacija Hrvata iz Vojvodine, faktički iz Srbije, plasman je izborila osvajanjem 1. mjesta na Europskom prvenstvu hrvatskih klubova u Beču, a status favorita je i ovoga puta opravdala na najljepši mogući način.

U prvom dijelu natjecanja po skupinama, prvo je pobijedena momčad *Villafrance* iz Francuske s 3:1 (pod vodstvom izbornika **Dade Prše**, proslavljenog hrvatskog reprezentativca), a potom je identičnim rezultatom svladana i australska ekipa *Sydney United*. Odlučujući duel između dvije najbolje momčadi u skupini, protiv *Croatie* iz Toronta (Kanada), nakon velike i dramatične borbe završen je neodlučno 2:2, što je vojvodanskim Hrvatima bilo dovoljno za plasman u veliko finale.

Nažalost, švicarska momčad

Pajde iz Mohlina bila je bolja i s 4:0 slavila je u velikom finalu III. SP za hrvatske nogometne klubove izvan domovine, pa je momčadi Hrvata iz Vojvodine pripao naslov svjetskih vicešampiona, što je ujedno i najveći uspjeh jedne hrvatske sportske momčadi s ovih prostora.

NAJJAČE NOGOMETNO NATJECANJE

Koordinator nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine i čovjek koji je svakako najzaslužniji za njeno stvaranje i brojne uspješne rezultate koji su zabilježni tijekom svih proteklih godina, **Petar Kuntić** komentirao je nastup na III. SP za hrvatske nogometne klubove izvan domovine:

»Imajući u vidu momčadi koje su sudjelovale na III. Svjetskom nogometnom prvenstvu hrvatskih klubova izvan domovine, ovo je do sada najjače natjecanje na kome je sudjelovala nogometna reprezentacija Hrvata iz Vojvodine. Osam najboljih ekipa sa svih kontinenata u osam dana je odmjeravalo snage, a niti

jedna od ovih hrvatskih nogometnih ekipa nije ništa slabija od neke primjerice drugoligaške momčadi u Srbiji, napose što su neki igrači koji su nastupali kao pojačanja klubovima iz Austrije, Kanade i Francuske svakako imale mjesta i na prvoligaškoj sceni. Zbog svega navedenoga ovo je zbilja najveći uspjeh nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine, jer se prije svega trebalo kvalificirati za jedno ovako jako natjecanje, a potom na njemu uspjeti izboriti plasman u veliko finale. Želio bih čestitati svim igračima na uzornom držanju i primjermom prikazu naše manjinske hrvatske zajednice na ovim prostorima, držeći se skupa tijekom cijeloga turnira bez ijednog ekcesa i incidenta. Ovo naglašavam i zbog činjenice kako dvije trećine naše momčadi čine nogometaši rođeni 1993. godine i kasnije, u pitanju je vrlo mlada selekcija kojoj je ovo bilo i prvo jako nogometno natjecanje u karijeri. Za vrijeme svih turnirskih dana u Zagrebu, naša delegacija je imala prilike susretati se s mnogim važnim imenima hrvatskog, ali svjetskog nogometa

jer nas je par puta posjetio i predsjednik HNS-a **Davor Šuker**, što je dodatni moment na važnosti cjelokupnog dojma koji su naši momci i stručni stožer ostavili na III. SP za hrvatske klubove izvan domovine. Osobno, kao glavni koordinator nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine, kako je to bilo navodeno u službenim protokolima, a mi smo faktički bili nogometna reprezentacija Hrvata iz Srbije, izvan nogometnih susreta imao sam prilike obaviti nekoliko vrlo važnih razgovora s visokim dužnosnicima hrvatskog političkog miljea, i konačno s predsjednikom **Kolindom Grabar – Kitarović**, što je također pridonijelo boljem dojmu našeg nastupa na najvećoj nogometnoj smotri Hrvata izvan Hrvatske«.

Dražen Prčić

LEBOVIĆ NAJBOLJI VRATAR

Čuvar mreže Hrvata iz Vojvodine, **Stjepan Lebović** iz Bajmaka proglašen je za najboljeg vratara.

VINKO LEMIĆ, TAJNIK OFK ŠIKARA

Godine uz nogometni klub

Omladinski nogometni klub Šikara iz Šikare (dio Sombora) završio je ovogodišnje natjecanje kao prvoplasirana nogometna ekipa u Međuopćinskoj ligi Sombor-Apatin-Kula-Odžaci i time stekao pravo da se od jeseni natječe u Područnoj ligi Sombor. Najveći je ovo uspjeh Šikare, od 1961. godine od kada postoji klub, a jedan od zaslužnih za taj uspjeh je **Vinko Lemić**, tajnik kluba. Prije dvije godine, kada je situacija u klubu nije obećavala opstanak, okupio je sve one koji su bili spremni raditi volonterski i pomoći klubu, a rezultat tog i takvog rada je najveći uspjeh koji su zajednički ostvarili igrači na terenu i oni koji im pomažu – od igrača do uprave, volonterski, bez novčane naknade.

VOLONTERI

Vinko Lemić, počeo je kao nogometaš u Šikari, koja je bila i ostala klub koji uglavnom okuplja igrače iz Šikare i salaškog naselja Bezdanski put. »Klub je osnovan 1961. godine, a natjecati se počeo 1964. godine. Inicijatori osnivanja kluba bili su Šikarčani i na samim počecima natjecali smo se u tadašnjoj salašarskoj ligi. Klub je uvijek bio amaterski i uvijek je okupljao one koji vole sport«, kaže Lemić koji se klubu kao igrač priključio 70-tih godina prošlog stoljeća. Od tada stalno je uz klub, na raznim poslovima i zaduženjima. Za ovih nekoliko desetljeća prolazila je Šikara kroz razne

faze, a jedan od perioda koga se nerado sjećaju je vrijeme 90-tih kada je klub bio u vlasništvu problematičnih ljudi. U to vrijeme naš sugovornik bio je po strani. Iza tih problematičnih vlasnika i njihovog upravljanja klubom ostali su takvi problemi da je klub bio pred gašenjem. Nekoliko godina bio je čak i u fazi mirovanja. No, kako su Šikarčani 60-pokrenuli klub, tako su bilo riješeni i izboriti za njegov opstanak. »Rekao sam sebi – bit ću posljednji koji će staviti potpis da se klub ugasi. Krenuo sam animirati ljude moje generacije, nekadašnje igrače Šikare, da se uključe u rad kluba i uspio sam prikupiti šest, sedam ljudi koji su prihvatili pomoći da se klub oživi. Nikome nismo tražili novac, već da pomognu kako i koliko mogu. Da pokose travu na terenu, financiraju odlazak na natjecanje...«, priča nam Vinko, koji je na mjestu tajnika OFK Šikara tri godine. Polako su se uključivali i drugi – **Antun** i **Marko Petreš**, **Zvonko Džebo**... i tako je počela priča o uspjehu nogometaša iz Šikare.

POVIJESNI USPJEH

Prošle jeseni kada je počelo natjecanje želja im je bila da budu u pri vrhu tabele. Prvo dio prvenstva završili su kao drugoplasirani, što je dalo dodatni poticaj kako upravi tako i igračima, pa je postavljen novi cilj – prvo mjesto. »Doveli smo nekoliko igrača, ali ne tako što im obećavali kule i gradove, već čisto na drugarskoj osnovi, jer

Rekao sam sebi – bit ću posljednji koji će staviti potpis da se klub ugasi

smo mi ponoviti ću amaterski klub. Rezultat tog i takvog rada je uspjeh koji smo ostvarili. A u svemu tome najznačajnije je drugarstvo i dobro ozračje u klubu«, priča Vinko. Na naš upit koliko mu znači to što je su uloženi trud i njegova želja da klub opstane dali rezultate kratko odgovara da je nevičan iskazivanju emocija, ali da mu je zbog svega što su uspjeli uraditi puno. »To treba doživjeti. Utkmica na kojoj smo pobjedom nad Crvenkom, nekadašnjim prvotigašem, potvrdili prvo mjesto na tabeli bila je praćena prvim slavljem navijača i igrača. Treba sada održati nivo koji smo dostigli. Ima onih koji nam daju potporu, ali ima u gradu i onih koji nam i zavide na ostvarenom uspjehu«, kaže Lemić i dodaje da se na utakmice polako vraćaju i gledatelji kojih je sada i do 250 kada Šikara igra na domaćem terenu.

Drugi dio priče, a koju Vinko u klubu najbolje zna, je kako osigurati financije za pokrivanje svih troškova. »Od Sportskog saveza grada Sombora za ovu godinu nam je namijenjeno

220.000 dinara, što je polovica sredstava potrebnih za funkcioniranje. Prvu ratu tog novca tek smo sada dobili. To sve što dobijemo od Sportskog saveza mi i vratimo, jer toliko koštaju suci i delegati. Danas naći sponzora, pa i za tisuću dinara jako je teško, ali nađu se ljudi spremni da plate kupovinu dresova ili da pomognu na neki drugi način«, priča nam tajnik Šikare.

Da je cijela priča oko OFK Šikare prije svega bazirana na drugarstvu potvrđuje i kapetan ekipe **Goran Milanović**. »Svi smo svoji, ako treba kosimo i teren i na drugi način pomažemo klubu i borimo se. Da nije bilo Vinka, Antuna i Marka Petreša vjerojatno bi bili među posljednjima na tabeli. Po meni najbitnije je što smo svi iz kraja i što se međusobno poznamo«, kaže Goran.

Sada se otvara pitanje što poslije ovog uspjeha. Vinko odgovara da o svemu treba promisliti hladnom glavom i da nije cilj ući u viši rang po svaku cijenu, a onda poslije jedne sezone ispasti.

Z.Vasiljević

III. Svjetsko prvenstvo nogometnih klubova što su ih utemeljili Hrvati izvan domovine i nacionalnih manjina

Vicešampioni - Nogometna reprezentacija Hrvata iz Vojvodine

Najbolji vratar na turniru
bio je vratar reprezentacije
Hrvata iz Vojvodine
Stefan Lebović

Drugo mjesto bio je razlog za veliko slavlje

Naši nogometaši imali su priliku susresti se s
legendarnim Ćirom Blaževićom